

N116 A

English   Portuguese Trade

1769.

(1)
Extract uit het Re-
gister der Resolutien van de
Hoog Mog. Heeren Staaten Ge-
neraal der Vereenigde Neder-
landen.

Martis den 10 October 1769.

IS ter Vergaderinge geleesen een Memorie van den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Envoyé en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën; houdende nieuwe klagten over haar Hoog Mogende Bedienden op de Kust van Africa, weegens de belemmeringen door deselve toegebracht in den Handel der Engelschen met de Portugeesen, op de Kust van Guinea, volgende de voorsz Memorie hier na geïnseereert.

Hauts & Puissants Seigneurs,

UN ordre expres du Roi, m'oblige de porter de nouvelles plaintes à Vos Hautes Puissances, de la conduite de leurs Employés à la Côte d'Afrique, des Representations plusieurs fois reiterées, avec moderation, ne paroissent pas avoir produit jusqu'à present l'effet desiré, ni fait sentir en Afrique l'intention qu'ont les Souverains en Europe de conserver la bonne harmonie, qui ne peut qu'être avantageuse aux deux Nations.

Les faits dont le Souffigné a ordre de se plaindre Hauts & Puissants Seigneurs, sont fondés sur les Lettres écrites par le Gouverneur Anglois du Château du Cap Corse, aux Directeurs de la Compagnie d'Afrique, par lesquelles il conte, que les Employés Hollandois d'Elmina, &c. ne cessent d'assujetter les Portugais, qui trafiquent à la Côte, à ne point commercer avec les Anglois, & de les priver par là du Negoce du Tabac, qui est si necessaire pour le Commerce du Pays; Il ne paroît pas pourtant qu'aucun Traité particulier ait affoibli dans ce point, la Liberté établie par le Droit des Gens; & si le Roi s'en plaint aujourd'hui par mon Ministère, c'est que sa Majesté desire de donner en toute occasion des preuves de son Amitié, quand, preferant la voye de la representation à toute autre, qui pourroit lui être tout aussi facile, Elle demande à Vos Hautes Puissances de donner des ordres précis à leurs Employés en Afrique, de ne plus interrompre le Trafic de ses Sujets, avec quelque Nation que ce soit, sous aucun prétexte quelconque.

Fait à la Haye ce 10 Octobre 1769.

Signé,

Le Chevalier Yorke.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan,
A dat

dat Copie van de voorfz Memorie gefonden fal worden aan den Repräsentant van fijne Doorlugtigfte Hoogheid en Bewindhebberen van de Westindifche Compagnie ter Præfidiale Kamer te Amfterdam, om der felfver Berigt en Confideratien daar op aan haar Hoog Mog. te laaten toekoomen.

Accordeert met het voorfz Register.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Veneris den 27 October 1769.

Ontfangen een Missive van den Representant van sijne Doorlugtigste Hoogheid en Bewindhebberen van de geöctroyeerde Westindische Compagnie ter Kamer Amsterdam, geschreeven aldaar den 24 deeser loopende maand, houdende, in gevolge en tot voldoeninge van haar Hoog Mog. Resolutie van den 10 daar te vooren, der selver berigt en informatien op een Memorie van den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën, ten selven daage aan haar Hoog Mog. gepresenteert, contineerende de klagten teegen 'sCompagnies Bediendens op de Kust van Guinea, die den Handel der Engelschen met niet vertolt hebbende Portugeeschē souden hebben soeken te traverseren en te stremmen, breeder in de voorsz Memorie en in de Notulen van den 10 deeser gementioneert.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan; dat Copie van de voornoemde Missive en Bylaagen door den Directeur Tavel, by absentie van den Agent van Byemont, gesteld sal worden in handen van gemelden Heere Ridder Yorke, ten einde daar uit sal kunnen sien, dat de Nederlandsche Westindische Compagnie een onbetwistbaar regt heeft om de Portugeeschē van de Kust van Guinea af te weeren, dan dat des niettegenstaande van vroege tyden af, van de zyde van de Compagnie geconniveert is, dat de Portugeeschē ter Kuste aldaar soude mogen handelen, dog niet anders dan onder voldoening van een tiende hunner Laading, by forme van recognitie of vertolling, en dan nog niet anders, dan dat het alsoo vertold hebbende Schip voorsien werd met een Pasport, en Dienaar van de Compagnie of Wagter, die het selve verselt en by blyft; aan welke schikking de Portugeesche Schippers sig ten allen tyden hebben gesubmitteert: Dat de Engelschen seedert eenigen tyd die schikkingen hebben tragten te renverseeren, en in plaats van sig in de saaken der Portugeeschē neutraal te houden, hun werk gemaakt hebben met de Portugeeschē op de Kust van Guinea verboden Handel te dryven, en deselve niet alleen alle faciliteit toebrengen, om sig aan de schikkingen met de Nederlandsche Compagnie gemaakt, te onttrekken, maar zelfs somtyds violentie gebruiken, om de Wagters of Dienaars van de Compagnie van den Portugeeschē Boodem te verjaagen, en dus de Compagnie van haare Regten te ontfetten: Dat gevolgelyk, wel verre dat de Engelschen eenige reedenen van klagten over des Compagnies Bedienden op de Kust van Guinea souden hebben, de Compagnie in tegendeel alle reeden heet, om sig over het gedrag der En-

gelfchen te befwaaren, en dat haar Hoog Mog. derhalven ver-
rouwen, en van de hooge æquiteit van hoogftgedagte fijne Ma-
jeftit verwagten, dat deefe faak na behooren onderfogt zynde,
hoogftgedagte fijne Majefteit aan fijne Bedienden op de Kuft van
Africa de noodige ordres fal laten toekoomen, om fig met den
voorz Handel tuffchen de Portugeefchen en die van de Neder-
landsche Compagnie op geenerley wyfe te bemoeien, en de Ne-
derlandsche Compagnie in haare Regten ongemolefteert te laten;
kunnende hoogftgedagte fijne Majefteit fig verfeekert houden, dat
y van haare kant niet fullen toelaaten, dat door haare Bedien-
den eenige verhindering in de wettige Handel der Engelfchen
verde toegebracht.

Accordeert met het voorz Register.

Hoog Mogende Heeren,

WY hebben met verschuldigde eerbied ontfangen U Hoog Mog. seer gerespecteerde *Missive* de dato 10 deeser maand, dienende ten geleide van hoogst der selver Resolutie ten selven daage genoomen, op de Memorie van den Heere Ridder Yorke, extraordinair Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën, aan U Hoog Mog. gepresenteert, contineerende de klagten teegens 'sCompagnies Bediendens ter Kuste van Guinea, die de Handel der Engelschen, met niet vertolt hebbende Portugeeschē souden hebben zoeken te travestseeren, en te fremmen; en waar omtrent U Hoog Mog. ons berigt en informatie hebben gelieven te requireeren.

Missive van den Represen- tant van sijne Doorlugtigste Hoogheid en Bewindhebber- ren van de Geotroyeerde Westindische Compagnie ter Kamer Amster- dam.

Wy geeven ons de eere ter obediëntie aan voorz. be-veelens U Hoog Mog. te informeerē, gelyk wy sulks ook te meermaalen U Hoog Mog. hebben doen blyken; dat nimmer van de zyde van de Compagnie iets het minste is geëntameert of gedaan, waar over de Engelsche Natie sig met eenig fundament kan beklagen, maar wel ter contra-rie, dat van de zyde der Engelsche ter Kuste van Guinea by continuatie wierd gepractiseert en in het werk gesteld alles, wat strydig is teegens de goede harmonie en con-servatie van 'sCompagnies Regt en Besittingen.

Wy sullen nu niet op nieuw U Hoog Mog. met een verhaal van dien ophouden, maar alleen hoogstdezelve kortelyk onder het oog brengen.

Eerstelyk, het onbetwiftbaar regt dat de Compagnie heeft om de Portugeeschē van de Kust van Guinea te weeren.

En ten *anderen* U Hoog Mog. elucidereen, wat 'er zy van de waare geschaapenheid der Faicten in de Bylaage der Memorie van den Heere Yorke, egter sonder preciesheid, vermeld.

Wat het *eerste* aanbelangt, om het voorz. regt, en dus de onbevoegtheid der Portugeeschē tot het vaaren op de Kust van Guinea voornoemt, U Hoog Mog. te probeeren, sullen wy U Hoog Mog. van der selver wigte occupatien met geen breeder omslag van saaken afhouden, nenaar de vryheid neemen ons in deesen te refereeren aan het Berigt van de Vergadering van Thienen, op de Memorie van den Heer Mendoca de Corte Real, Envoyé entraor-dinair van sijne Majesteit den Koning van Portugal, en Bylaage van dien, op den 11 November 1727 ter Tafel van U Hoog Mog. gebragt, en waar van wy tot hoogst der selver commoditeit een gedrukt Exemplaar hier nee-vens voegen.

Hier by sal aan U Hoog Mog. ten duidelykste constee-en, dat de Portugeeschē geene de minste bevoegtheid of de Vaart voornoemt hebben, en dat hun eeniglyk blyft bepermitteert, de Vaart op Cacheo en Angola, de Eilan-en van St. Thomé en d'El Principe daar onder begree-en.

Nietteegenstaande nu 's Compagnies voornoemt regt, en de gemelde onbevoegtheid der Portugeeschen om op de voorfz Kust van Guinea te vaaren, is van de zyde van de Compagnie al evenwel alle faciliteit gebruikt, en in het werk gesteld, in deeser voegen, dat men van de eerste tyden af heeft geconniveert dat de Portugeeschen ter Kuste quamen handelen, dog niet anders dan onder voldoening van een tiende hunner Laading by forme van Recognitie of Vertolling, en dan ook nog niet anders en met geen verder effect, dan dat het alsoo vertold hebbende Schip wierd voorsien met een Pasport, en Dienaar van de Compagnie of Wagter, die het selve verfelde en by bleef tot aan Accra, om vervolgens hunnen Handel aan de beneden Kust te verrigten.

De Portugeeschen hebben sig wyders ook in soo verre altoos gedraagen na deesen door de Compagnie ten hunnen voordeele gemaakte schikkingen, dat selfs de observantie van dien aan der selver Schippers in hunne Instructien altoos werd geinjungeert, wordende hun daar by gelast het Kasteel d'Elmina aan te doen, en aldaar als na gebruik te ageeren.

De lust tot fraudeeren heeft egter de Portugeesche Schippers al vroeg bekroopen, en tegens deese amiable, en in allen opsigten voor hunne Meesters voordeelige schikkingen van de Compagnie, gelyk ook teegens de aan hun gegevene ordres van tyd tot tyd doen aangaan, niet alleen met het voorby zeylen van het Kasteel d'Elmina, sonder aldaar hunne gewoonlyke Recognitie te voldoen, en met een Pasport en Wagter te werden voorsien, maar ook selfs vertollende, sig van valsche of dubbelde Papieren te bedienen, waar by sy hunne Laading veel minder opgeeven, als deselve reël is, en dus de Compagnie in hunne gewoonlyke Recognitien verkorten; gelyk van deese intrigues onder anderen aan U Hoog Mog. souden kunnen blyken, uit de Interrogatorien waar op seker Portugeesch Capitein, genaamt Manuel da Costa Fereyra, gehoord is.

Dog heeft de Compagnie sig daar teegens altoos verzet, door Kustbewaarders of Kruisscheepen die de voorby zeylende Portugeesche Scheepen noodsaakten, sig weeder na Elmina te begeeven, om aldaar hunne Recognitie te voldoen, en van het Opperhoofd aldaar met een Pasport en Dienaar van de Compagnie ten einde voorfz te werden voorsien.

Maar 's Compagnies vermoogen van tyd tot tyd vermindert, en veel te gering geworden zynde om voornoemde quaaide practyquen der Portugeesche Schippers op soo kostbaaren voet teegen te gaan.

Soo zyn U Hoog Mog. in alle billykheid te raaden geworden 's Compagnies belangens met de sferke hand voor te staan, met dat favorabel gevolg, soo als by de handeling van 's Lands Fregat d'Amazone ter Kuste voornoemt aan U Hoog Mog. ten vollen is gebleeken.

Na het vertrek van het selve Fregat van de voorfz Kuste, Hoog Mog. Heeren, (en op dat wy dus treden tot het

zweede Poinct) is onses weetens van 'sCompagnies zyde niets het minste ter Kuste met betrekking tot de Portugeefchen gedaan; dan het geene eeniglyk, (en fulks ook nog niet anders dan op eene bedaarde en fagtfinnige wyfe) tot maintien en confervatie van 'sCompagnies onbetwiftbaar régt geoordeeld wierd te behooren; en ook van alle tyden af gedaán is;

En waar omtrent ons geene andere berigten van de Kufft zyn ingekoomen, dan die wy de vryheid neemen hier kortelyk te enarreeren; (fchynende de gevallen aldaar gemeld eenigfints, hoewel niet geheel en al, over een te koomen met die geenen, waar van fonder eenige de minfte melding van Schip of Schipper, in de Bylaage van de Memorie van den Heere Yorke mentie word gemiaakt.)

Eerftelyk quam op den 25 Juny 1768 uit de Brazil, een Portugeefch Vaartuig, gevoert door Capitein Mattheus, welke aan Elmina opgaave deed van agt honderd dertig Rollen Tabak; waat in hy feide fijne Laading te beftaan; dog naderhand beleed hy dat defelve beftond in twee duifend drie honderd feftien Rollen, en betaalde dienvolgens ter voldoeninge van de Recognitie oft iende het getal van twee honderd twee en dertig Rollen Tabak, in plaatfe van drie en tagtig; die hy volgens fijn eerfte opgaave foudde hebben moeten betaalen; foo als fulks aan U Hoog Mog. nader foudde kunnen blyken uit de Miffive van den Directeur Generaal Pieter Woortman, in dato Elmina 22 July 1768, en van den Fiscaal Willem Sulyard van Leefdaal, in dato 12 July deffelven jaars, beide geaddresseert aan de Vergadering van Tienen.

Daar na quam *op den 29 July 1768* ter Rheede van Elmina een Portugeefch Schip, gehaamt *Nossa Senjora a Preside* Jao Jozes St. Anthony d'Almas, gevoert door Capitein Innáffio Jozé da Sylva; welk een opgaave deed van een duifend vyftien Rollen Tabak; dog alfoo men aan de eegtheid van die opgaave twyffelde; deed men hem eerft met fagte, en fulks vrugteloos zynde, vervolgens met meerder érnft tot eene nadere en meerdere na waarheid zynde opgaave overgaan; foodanig dat hy beleed meerder Laading in te hebben, met aanbód om daar voor drie honderd Rollen in plaatfe van honderd en twee te fullen betaalen, waar meede aan de zyde van de Compagnie genoeg genoomen wierd, mits hy nóg daarenbooven de onkóften van het arrest betaalde; foo als al weederom aan U Hoog Mog. fouden kunnen blyken uit de Miffives van den Directeur Generaal Woortman, en Fiscaal Sulyard van Leefdaal, beide de dato 8 Auguffty 1768.

Terwyl hy Portugeefche Schipper vervolgens voorfien wierd met een Paspport, als meede met een Dienaar of Wagter van de Compagnie; die hem als na ordre móeft geleiden, om vervolgens fijnen Handel te kunnen en moogen verrigten, dog éen Engelsche Capitein, genaamt Askins van Leeverpool, aan Boord van voorfz Portugeefch Vaartuig; intuffchen gekoomen zynde, dwong 'sCompagnies Dienaar of Wagter heenen te gaan, om des te vryer met den

Portugeefch te Negocieeren, eer en alvooers hy tot aan de beneeden Kuff was geleid.

Voorfz violentie van den Engelschen Capitein, met de gevolgen van de daadelyke Negotie zyn breeder gedetailleert by eene Miffive van den Directeur Generaal Woortman, in dato 10 October 1768, waar van hier neevens Extract gaat onder Num. 1. en deffelfs Bylaage Copielyk daar neevens gevoegt onder Litt. A. en B., waar aan ten deefen eerbiedig word gerefereert.

's Compagnies Vaartuig de Beschutter heeft daar na gemelde Portugeefch weeder ontmoet en aan Elmina opgebracht, alwaar hy wegens fyne voorfz ongepermitteerden Handel gecondemneert is in de boete van drie honderd en festig Rollen Tabak; foo als het een en ander blykt by eene Miffive van den Directeur Generaal Woortman in dato 15 November 1768, waar van Extract hier neevens is gevoegt onder Num. 2 en deffelfs Bylaagen onder Litt. B.

Vervolgens arriveerden *op den 28 September 1768*, aan het Hoofd Kasteel St. George d'Elmina, het Portugeefch Schip, genaamt Nossa Senhora da Conceicao Bom Jesus da Pedra, gevoert by den Capitein Joze Francisco de Affonça, welke voorgaf fijn Laading te bestaan in agt honderd en tien Rollen Tabak, dog men twyfelde weederom aan de opregtheid van die opgaave, en wierd hy Portugeefche Capitein dienvolgens tot nadenken aangemaand; waar na hy verfoegt gunftelyk te moogen werden behandeld, waar inne door den Directeur Generaal is geconfenteert, met dat effect, dat hy voor Recognitie heeft betaald twee honderd twee en dertig Rollen Tabak, en nog drie Rollen voor drie Slaaven, in plaats van een en tagtig Rollen, waar meede hy volgens fyne eerste opgaave tragtete vry te koomen; gelyks fulks soude kunnen blyken by de Miffive van den Directeur Generaal Woortman, in dato Elmina 9 October 1768, geaddresseert aan de Vergadering van Tienen.

Wyders quam *op den 1 October 1768* ter Rheede van Elmina het Portugeefch Schip Nossa Senhora de Nazareth Santo Anthonio e Almas, Capitein Manuel da Costa Fereze, verfoekende, dat Recherche wierde gedaan na fyne Laading, en fulks wel ten fpoedigften, men vroeg hem daar op na fijn Passen en Zeebrieven, waar op hy feide defelve aan Boord te hebben gelaaten, dog dat de vertooning daar van niet noodig was, dewyl men hem op fijn woord moest gelooven; dog hier meede door den Directeur Generaal geen genoegen konnende werden genoomen, en fyne fagtsinnige instantien daar omtrent met veel brutaliteit en injurie door den voornoemden Capitein werdende beantwoord, wierd gemelde Directeur Generaal genoodfaakt hem het Huis-Arrest te doen aanfeggen, en door den Fiscaal te doen ageeren als na behooren, en zyn de handelingen van den Fiscaal van dat gevolg geweest, dat hy ten duidelykften ontdekte, dat voorfz Portugeefch binnen de Limiten van het Octroy verboden Handel hadde gedreeven, als meede dat fijn voorgemelde haast en fpoed eeniglyk

lyk bedoelde om zijn dubbelde Paffen of Papieren te verbergen, en alfoo de opgaave sijner Laading volgens de kleinste der selver te doen, en dus al weederom 's Compagnies Geregtigheeden te fraudeeren, soo als sulks alles soude kunnen blyken by de hier vooren aangehaalde Missives van den Directeur Generaal Woortman van den 9 October 1768, en Fiscaal Suljard van Leefdaal, in dato 11 November 1768, en de daar neevens gevoegde Bylaagen, zynde twee Interrogatorien, waar op gemelde Portugeesche Capitein gehoord is, en twee ten sijnen opsigte gemaakte Verklaaringen door diverse Bediendens ter Kuste.

Deese saak is vervolgens afgedaan, door de voldoening voor Recognitie van een tiende sijner Laading, volgens den inhoud van sijn waare Pas, en van eene boete over sijne gepleegde falsiteit, en brutale handelwyse en bejeegeningen.

Eindelyk quam in den selven maand October ter Rheede van Anemaboe (zynde een Vryhandelplaats) een Portugeesch Schip, genaamt Santa Anna en e Jam Joze, gevoerd by Capitein Manuel da Sylva Pereyra, welke voorgaf uit vrees van confiscatie en in den beginne weederhouden te zyn geweest, om ter voldoening sijner Recognitie aan Elmina te koomen, en nu wegens de sterke Stroom daar inne belet wierd, verfoekende dierhalven, dat de Recognitie of Tiende, conform sijn opgaave van sijn Boord mogte werden afgehaald.

Dog alfoo den Directeur Generaal hier inne niet konde consentieren; heeft den selve hem gelast selds aan Elmina te koomen, om aldaar na behooren sijn Recognitie of Tiende te voldoen; maar hier toe onwillig blyvende, is hy door de Engelschen met de sterke hand geprotegeert, soodanig; dat hy geheel en al is gebleeven buiten voldoening sijner verschuldigde Recognitie; en na aldaar veel Negotie te hebben gedaan, onder geleide van een Engelsch Schip, de Antelope genaamt, en aan de soo seer bekende Engelsche Vryman Brouw toebehoorende, na St. Thomé is vertrokken, alles in het breede te sien by de hier vooren reeds aangehaalde Missive van den 15 November des voorigen jaars 1768, onder Num. 2. hier neevens gevoegt, en desselfs Bylaagen Litt. C, D, E, F en G, en nog verder soude kunnen consteeren by eene nadere Missive van den Directeur Generaal Woortman, in dato 10 Decemder desselfen jaars.

Uit dit geënarreerde dan, Hoog Mog. Heeren; blykt het in de eerste plaats alomme, dat de Portugeesche Schippers selve, soo met 'er daad als met woorden en Schriften, erkennen niet alleen 's Compagnies Regt en Gerëgtigheeden ten deesen, maar ook tefiens hunne gehoudenis om daar aan te voldoen;

En in de tweede plaats consteert het ten vollen, dat wel verre van dat de Engelschen enige de minste reedenen van klagten over Compagnies Bediendens ter Kuste souden hebben, de Compagnie in teegendeel alle reede heeft van verwondert te zyn, dat men van de zyde der Engelschen

fig melleert met faaken, die de Compagnie in het byzonder heeft met de Portugeefchen; terwyl fy fig genoodfaakt vind op nieuw haar befwaar en regtmaatige klagten by U Hoog Mog. in te brengen teegens het gedrag der Engelfchen ter Kuffe; dewyl fy in plaatfe van in de faaken der Portugeefchen te zyn en te blyven neutraal, dikmaals niet alleen oorfaak zyn; dat defelve tegens de fchikkingen aan, die tuffchen de Compagnie en hen vigeeren; verboden Handel dryven, maar zelfs de Wagters of Dienaars van de Compagnie met violentie van den Portugeefchen Boodem verjaagen; foo als ten klaarften gebleeken is uit de reeds hier vooren aangehaalde Bylaagen onder Num. 1. &c.; hier neevens gevoegt;

En voorts by alle gelegentheeden alles aanwenden, waar door fy de Compagnie van haare gerechtigheeden kunnen ontzetten, foo als U Hoog Mog. meede ten duidelykfte fal zyn gebleeken uit de Bylaage Num. 2. &c., waar by confteert, dat fy een Portugeefch Schip in hunne protectie hebben genoomen, met dat effect, dat het felve geheel en al de voldoening van 's Compagnies gerechtigheeden is ontdooken.

En eindelyk nog de Nederlandsche Scheepen daadelyk beletten en hinderen in het voortzetten hunner Negotie; foo als U Hoog Mogende uit de lecture der Bylaagen Num. 1. en 3. blyken fal, zelfs door fchriftelyke dreigementen te zyn gefchied, omtrent het Schip het Surinaams Welvaaren, Capitein Pieter Hermanus Sluyter, op de Rhee-
de van Anemaboe.

Waar meede, *Hoog Mogende Heeren*, wy God Almagtig bidden, U Hoog Mogende hoogloffelyke Regeeringe en illustere Perfoonen meer en meer te willen zeegenen, inmiddels dat wy met alle refpect blyven.

Onder ftond,

U Hoog Mogendens onderda-
nige Dienaaren.

Den Representant van zijne
Doorlugtigfte Hoogheid
en Bewindhebberen van
de geftroyeerde Weftin-
difche Compagnie ter Ka-
mere Amsterdam.

Was geteekent,

F. v. Collen.

Jan Fredrik Berewout.

Amsterdam
den 24
October
1769.

*Weederlegging van de argumen-
ten en reedenen, derwelke zyn gealle-
geert door den Heere Diogo de Mendo-
ça Corte-Real, Envoyé extraordinaris
van sijn Majesteit den Koning van Por-
tugal in den Haag, by sijne Memorie,
en desselfs Bylaage, aan haar Hoog
Mog. de Heeren Staaten Generaal der
vereenigde Nederlanden, overgeeven op
den 15 September des jaars 1727, ten
einde daar meede te refuteren het ver-
toog door de generaale Westindische
Compagnie deeser Landen, aan hoogst-
gedagte haar Hoog Mog. gepresenteert
in den jaare 1725, houdende de reede-
nen, waaromme de Portugeeschen niet
bevoegt zyn te vaaren op de Booven-
kust van Guinea, nog op de Beneden-
kust van Guinea, verders, of anders,
dan direct na haare Plaatsen en Dis-
tricten, en dat het Octroy het geen
den Koning van Portugal in den jaare
1724 aan eenen Jan Dantsaint, hier
tegens gegeeven mogte hebben, aan
de Westindische Compagnie deeser Lan-
den niet obsteeren, nog prejudicieeren
moet.*

WAnneer men met aandacht gescift na te gaan het ampel
Geschrift, wegens den Heer *Mendoza* aan haar Hoog
Mog. overgeeven, tot een pretense weederlegging van het
Vertoog, door de Westindische Compagnie deeser Lan-
den aan haar Hoog Mog. bevoorens overgeleeverd, sal
men bevinden;

Dat de staat van het verschil, tusschen den Ko-
ning van Portugal en de Westindische Compagnie
deeser Landen, voornamentlyk aankomt op het ver-
stand van het vierde Articul van het Tractaat van
Vreede van den jaare 1661, en op het twaalfde,
neegentiende en twintigste Articulen van het Be-
stand van den jaare 1641.

En bestaat de differentie hier in,

Dat de Portugeeschen aan de eene zyde by het
eerste, tweede, derde, vierde, vyfde, zesde, seevende,
en vooral by het agtste §. van haar Geschrift re-
futatoir, sustineeren, dat deselve by de voornoem-
de Tractaaten van Vreede en Bestand, geacquireert
souden hebben het regt om op *Nederlandsch Guinea*
te moogen vaaren, *onaangesien* de Limitschying,
die bevoorens door de Portugeeschen by de voorlz.
twaalfde en neegentiende Articulen van het Bestand
erkent is geworden.

En de Westindische Compagnie deeser Landen aan de
andere zyde ter contrarie.

Dat de Portugeefchen niet bevoegt zyn te vaaren op *Nederlandsch Guinea*, gereekent van *Mallegette of Caap de Palmas* af tot aan het *Landschap de Benin* inclus, blyvende aan de Portugeefchen gepermitteert de *Vaart op Cacheo, Angola, de Eilanden van St. Thomé, en d'El Principe* daar onder begreepen, behoudens aan de Westindische Compagnie de faculteit om de voorz. *Portugeefche Besittingen* insgelyks te moogen bevaaren.

En nademaal het van de uiterste evidentie is,

Dat de Westindische Compagnie deeser Landen aan de eene zyde nog Onderdanen nog Portugeefchen in haare Besittingen behoeft te admitteeren, soo uit den hoofde van haar Oefroy, als uit den aart van het natuurlyke of Volkeren Regt, dan voor soo verre by Tractaaten of Conventien daar van afgegaan mogte zyn, en aan de andere zyde, dat de Westindische Compagnie deeser Landen haare Navigatie insgelyk niet vermag te extendeeren over eens anders Besittingen, dan onder conditien en maniere voorschreeve.

Soo is hier bevoórens met reeden gesegt, dat het gelyk of ongelyk aan de eene en de andere zyde principaal dependeeren moet van den aart en de duidelyke bewoording van het Tractaat van Vreede van den jaare 1661, en van het Bestand van den jaare 1641.

Aangaande nu de bewoording van het Tractaat van Vreede van anno 1661, soo is notabel, dat geen een Articul in het selve Tractaat gevonden werd, waar by aan de Portugeefchen vergunt soude zyn de Navigatie of Vaart op *Nederlandsch Guinea*; in teegendeel word aan de Westindische Compagnie deeser Landen by het vierde Articul van het gemelde Tractaat van Vreede gepermitteert de Vaart en Handel op *Portugals Africa, S. Thomé* en de andere Eilanden daar onder begreepen, soo als in het vervolg nader gesien sal werden.

En wat belangt het Tractaat van den jaare 1641, nadien het selve maar is een Bestand van tien jaaren, en vervolgens na die tyd is geëxpireert, soo kan het selve maar alleen dienen, om daar uit te ontdekken, welke de origineele en waare meening van de hooge Contractanten alsdoen zy geweest, en daarom sal het de pyne waard zyn, dat men de Articulen van het selve wat nader nagaa, en dit doende, sal men daar van een nette en klare bevatting kunnen maaken, en bevinden, dat het twaalfde en neegentiende Articul van het voorz. Bestand de navolgende particulareitien inhouden.

1. Dat weederzyds Ingezeetenen, ieder by het zyne gelaaten sullen werden, soo als ten tyde van de stilstand van Waapenen en ophouding van alle Aëte van Vyandschap bevonden sal werden.

2. Dat tusschen weederzyds uiterste Fortresen het platte Land (het welk noodsaakelyk ver-

verstaan werd, gedomineert en geconquesteerd te zyn) begreepen en verstaan sal werden te behooren.

3. Dat daar onder begreepen sullen zyn de Volkeren en de Natien daar onder ressorteerende.

4. Dat in deeser voegen de Portugeesche Natie aan haare, en de Ingezeetenen deeser Landen aan deese zyde, weeten souden wat plaatsen en gelegendheeden een ieder van het zyne sal hebben te behouden, en te besorgen.

5. Dat vervolgens de Besittingen der Portugeeschen, en van de Ingezeetenen deeser Landen, geen Limitscheiding van nooden hebben, alsoo tusschen beiden verscheide Volkeren en Natien begreepen zyn, die deselve scheiden en afdeelen.

Nu autem is het seer evident.

Eensdeels, dat de Portugeeschen doenmaals genoegzaam alleen hebben gehad *Cachen, Isle de Principe, S. Thomé en Loango*, zynde de drie laatstgemelde Plaatsen, gelegen omtrent en op de beneeden Kust, verre gesepareert van het District van de Compagnie, en de eerstgenoemde soo verre geëloigneert van de Besittingen van de Westindische Compagnie deeser Landen op de booven Kust, aan deese zyde van de Linie, dat de eene tot de andere geene de minste relatie is hebbende; en anderdeels dat de Westindische Compagnie deeser Landen alsdoen beseeten, en bevaaren heeft de geheele Kust van Guinea, gerekent van *Mallegette* tot de *Benin* inclus, in welke voorz Navagatie en Commercie de voorz Westindische Compagnie deeser Landen door deselve twaalfde en neegentiende Articulen van het Tractaat van den jaare 1641 geconfirmeert en erkent is geworden, als geen andere Limitschyding noodig hebbende, en onder welk voorz District, alle de Volkeren en Natien daar onder ressorteerende, in gevolge van gemelde Articulen, gerekent moeten worden.

Vervolgens sustineert de Westindische Compagnie deeser Landen daar uit,

1. Dat de Portugeeschen geen het minste regt hebben, om de voorz Kust van Guinea, gerekent van *Mallegette* tot *Benin* inclus, te bevaaren.

2. Dat de Portugeeschen geen Slaaven mogen handelen, nog eenige andere Negotie doen, als op de Plaatsen, dewelke aan haar op de Kust van Africa zyn gecedeert en gelaaten.

3. Dat alle aanhoudingen van Scheepen, of de ligting van de contrabande Goederen uit de Scheepen, dewelke in het voorz District van de Westindische Compagnie deeser Lan-

den zyn gevonden, conform de *intentie* en *uitdrukkelyke fin* van het voorz Tractaat van den jaare 1641 zyn gedaan.

4. Dat het voorz regt van de Compagnie nog des te klaarder beweefen word door het twintigste Articul *van het voorz Tractaat* van anno 1641.

Want booven en behalven dat by de gemelde *twaalfde en neegentiende Articulen* van het selve Tractaat op een klare wyse was beraamt, welke Plaatsen en geleegendheden aan de Westindische Compagnie deeser Landen privatelyk behoorden, soo word by het voorz volgende twintigste Articul gestipuleert, dat de voorz Westindische Compagnie hebben soude de vryheid van Negotie op de *Portugeesche Bestittingen in Africa* (St. Thomé, en de andere Eilanden daar onder begreepen) mits betaalende *de Tollen en Gerechtigheeden, die de Ingezeetenen, Portugeeschen en vrye Luiden van deselve Plaatsen gewoon zyn te geeven*, sonder dat nog daar, nog elders, *gelyke vryheid van Negotie* gegeven is geworden aan de Portugeeschen op *Nederlandsch Guinea*.

Hier jeegens kan niet obsteeren dat men van weegens Portugal wil sustineeren, dat de woorden *vice versa*, dewelke in het einde van het voorz twintigste Articul gevonden worden, gelyke *vryheid van Navigatie* permitteeren souden aan de Portugeesche Scheepen op *Nederlandsch Guinea*.

1. Om dat de klare bewoording van het voorschreeve twintigste Articul dicteert, dat de vryheid van Navigatie, daar by bedongen, alleen zyn relatie heeft *tot de Portugeesche Plaatsen*, dewelke zy op de Kust van Africa besitten, en waar op door de voorz Natie *eenige Tollen* gesteld waaren, te betaalen door de *Ingezeetenen en vrye Luiden van de voorz Plaatsen*, gelyk ook door de *andere van de Portugeesche Natie*, die deselve bevaaren wilden, *waar toe* dan ook by het voorz Tractaat de Westindische Compagnie deeser Landen geobligeert wierd, by aldien deselve de voorz *Portugeesche Bestittingen* bevaaren wilde.

2. De intentie van het voorz twintigste Articul ingesien zynde, geeft op een evidente wyse te kennen, dat de Partyen Contractanten het oog niet gehad hebben op *Nederlandsch Guinea*, dewyl de betaaling der *Tollen*, by het voorz Articul gemeld, aldaar niet practicabel is, nadien de Westindische Compagnie deeser Landen by haar Octroy *privatelyk* tot de voorz Navigatie geregigt is, sonder dat de *Ingezeetenen deeser Landen*, de voorz Plaatsen van *Nederlandsch Guinea*, onder betaaling van eenige Tollen, bevaaren

moogen bevaaren, daar onder begreepen *St. Thomé en de andere Eilanden*, dewelke aan de Portugeefchen gebleeven zyn.

Waar by nog ten overvloede fal kunnen werden gevoegt, dat de intentie van het voorfz Tractaat van den jaare 1641 wel feekerlyk foodanig geweest moet zyn.

Gelet, *eerstelyk*, dat in den jaare 1661, wanneer de eerste Vreede tuffchen Portugal en deefen Staat geflooten is, by het Tractaat van 1661 Articul 4. (foo als bereids gefegt is) voor de Westindifche Compagnie deefer Landen, weederom bedongen en ook geobtineert is *de vryen Handel* op alle Portugeefche Plaatsen in Africa (het Eiland *St. Thomé* daar onder begreepen) en dat *nog* by het felve Articul *nog* by eenige anderen, gelyke vryheid *aan de Portugeefchen* vergunt is geworden op Nederlandfch Guinea, en de circumjacentien van dien. *Ten anderen*, dat uit het Verbaal van de Vreedehandel blyken kan, dat de extensie van het voorfz vierde Articul van den jaare 1661 niet in de Waereld gekoomen is, dan na veel altercatien, en met overleg van faaken. En wel foo, dat de Negotiatie meer als eens op het point geweest is om afgebrooken te worden, eer en altoorens men de Portugeefchen heeft kunnen disponeeren, tot foodanige gelimiteerde Vaart voor hen, *aan de eene zyde*, en tot foodanige notabele avantages voor de Westindifche Compagnie deefer Landen *aan de andere zyde*. Tot een evident bewys, dat de Portugeefchen ter dier tyd feer wel begreepen hebben; dat fy de geheele Vaart op Guinea *aan den Staat* quaamen over te geeven. En voor hen *niets* behielden als een klein gedeelte van Africa, en dat nog foo, dat de Westindifche Compagnie deefer Landen daar op de vrye Vaart hebben foude.

Waar by nog gevoegt moet worden;

Dat wanneer in den jaare 1699 Portugal getransigeert geworden is over de voldoening en nakooming van het voorschreeve Tractaat van den jaare 1661, de faaken al weederom in deselve staat gebleeven zyn, sonder eenige verandering of verbetering van Conditien voor Portugal.

Men fchynt ook aan de kant van Portugal met het verstand *van het voorfz vierde Articul* van het Tractaat van den jaare 1661, gevoegt by het Tractaat van den jaare 1699, feer verleege, dewyl men wel fiet, dat deselve niet anders geëxplicceert kunnen worden, nog geen ander interpretatie lyden kunnen, als *aan deefe zyde* daar aan gegeeven word, dog dien onvermindert wil men egter zyn gefustineerde nog staande houden op fundament van het Tractaat van Treves van den jaare 1641.

Een sustenu waarlyk die aan een onpartydig oog ten eenmaal ongegront moet voorkoomen, want *booven en behalven* dat bevoorens al aangetoond is, dat het voorfz Articul van het Tractaat van den

jaare 1641 de egale vryheid van Commercie op Guinea, aan de Portugeefchen *niet* permitteert; *foo als* deselve aan de Westindifche Compagnie deefter Landen toegeftaan is, *foo* vervalt immers alle bedenkelijkheid t'eenemaal, wat fchyn men aan de kant van Portugal daar aan geeven wil, om dat het voorfz Bestand van 1641, by aldien het selve *gelyke vryheid* van Navigatie aan de Portugeefchen gegeeven mogte hebben (des nogtans geenfints) na verloop van tien jaaren buiten effect is gefield, en in alle gevallen *by het vierde Articul* van het voorschreeve Tractaat van 1661 *alle speculatie* benoomen word; dewelke men foudē kunnen denken voor die tyd overig gebleeven te zyn, nadien *by het selve vierde Articul* bedongen is, als volgt.

Het fal ook de vereenigde Nederlanden vry ftaan te vaaren en te reifen na alle Colonien, Eilanden, Landschappen, Diftricten, Havenen, Steeden en Handelplaatfen, foo veel als 'er in het Diftrict van Africa, onder de gehoorfaamheid van Portugal behooren, het Eiland van St. Thomé daar onder begreepen, sonder dat deselve daar in verbindert fullen moogen worden, op pæne dat de Heeren Staaten van deefe Landen, by contraventie van het voorfz Articul het selve regt foudē hebben op de Portugeefchen, als fy hadden voor het aangaan van dat Verbond; sonder dat daar by; of by eenige andere Articulen van het voorschreeve Tractaat, gelyke permiffie aan de Portugeefche Onderdanen is toegeftaan op Nederlandsch Guinea, foo als hier bevoorens aangeetoond is geworden.

Men foudē misfchien eene bedenkelijkheid willen moeveeren, om wat reedenen de Portugeefchen fig op *foo on-gelyke stipulatie* ingegeeven hebben gehad, dog het selve meriteert geen de minfte verwondering.

Gelet op de fituatie van faaken, waar in Portugal fig in de voorfz tyd bevond, en waar in *deselve* gecontinueert heeft tot aan 13 February 1668; wanneer met Spagnen Vreede heeft gemaakt.

Want de Portugeefchen niet bestand weefende om haar Navigatie tegen de Spagnarden te maintineeren, konden alleen de Slaaven, dewelke fy noodig hadden, bekoomen door de Westindifche Compagnie deefter Landen, en hadden booven dien reedenen genoeg, om den Staat te menageeren, weegens het Conquest van Brazil.

Booven en behalven dat alle raisonnementen cesfeeren moeten, *foo* dikmaals de Tractaaten ter contrarie leggen.

En of wel men aan de kant van Portugal by het voorgemelde refutatoir antwoord sustineert, dat, offchoon fy

er voorz tyd *weinig Plaatsen* op de Kust van Africa beecten mogten hebben, men het regt van de Westindische Compagnie deese Landen niet moet confidereeren daarom *grooter* te zyn geweest, soo blykt het daar uit; dat men de argumenten, aan deese zyde gemaakt, niet wil erflaan.

Nadien de Westindische Compagnie deeser Landen niet sustineert, dat aan haar de voorschreeve vrye Vaart (op de Portugeesche Plaatsen) competeert, *om dat* deselve op de Kust van Guinea meerder Sterktens heeft als Portugal, maar dat de Portugeeschen de voorz vrye Vaart op de Kust van Guinea wel hebben willen accordeeren *aan de Westindische Compagnie deeser Landen*, sonder deselve vryheid *voor haar* te bedingen, als oordeelende hunne Navigatie niet verder te kunnen uittrekken, *als op haare Bestittingen alleen*, als zynde in foodanigen flegte situatie, dat sy werk genoeg hadden sig daar te maintineeren, en booven dien reedenen genoeg hadden, om wel te vreedten te zyn, dat sy haare benoedigde Slaaven door de Westindische Compagnie voor haar Conquest van *Brazil* krygen konden.

Men erkent wel de voorz deplorable toestand van Portugal ter voorz tyd, maar men voegt 'er by §. 4, dat dewyl de voorz Natie nu grooter en magtiger geworden is, deselve alnu bevoegt soude zyn hun eige Slaaven te haalen by haare Buuren, daar by voegende *Sublata causa, quid non tolletur effectus?*

Een sustenue, die ten eenemaal onreedelyk en vreemt is.

Want gelyk als *daar daar* alle Tractaaten geënerveert souden moeten worden, soo haast als een van de Contractanten sig in staat bevond om sig daar aan niet te houden, soo wil men aan de Portugeeschen wel eens gevraagd hebben, *of joo lang* deesen Staat de eere heeft met den Koning van Portugal te leeven in een volkooome Vreede, *of dan ook* de Tractaaten tusschen de voorz hooge Contractanten subsisteerende, niet ten vollen nagekoomen behooren te worden? En nadien men de *affirmative* van dien niet negeeren kan, so procedeert immers het voornoemde argument in geenen deelen, gelyk ook niet het *Axioma Juridicum*, het welk men tot confirmatie van sijn gefustineerde daar by heeft willen voegen, want *qui ex contractu obligatus est, ab eo non potest recedere invito adversario, ab jus acquisitum est. L. 5. Cod. de oblig. & act.*

Men voege hier by dat de voorz allegatie foodanig onge-

gegrond is, dat deselve *niet alleen* in de Burgerlyke faamenleeving niet is te dulden, maar nog veel *minder* gehoord moest worden van wegens een gekroond Hoofd, aan wien sijn *gegeve woord*, veel meer *gemaakte Alliantien* heilig moesten zyn, en aan wien het (*onder verbeetering, en met permissie gesegt*) niet past, koomende tot meerder grootheid en Rykdommen, als hy *voorheen* beseeten heeft, een ander zyn verkreegē regt daar door te bedisputeeren, en de uitlegging van de Tractaaten na sijn sinnelykheid en intereff te forceeren.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest. C. quod semel de reg. juris in 6.

Waar by nog komt, dat de Westindischē Compagnie deeser Landen, de *conduites* van de Portugeeschen, dewelke deselve in deesen koomen te houden, nog des te gevaarlyker oordeelt, nadien de voorz Natie genoegzaam doet sien, dat deselve niet geneegen is sig te schikken na de gegeven trouw, maar daar op toeleid, om sig te bedienen van de magt, dewelke sy *tot soo merkelyk nadeel* van de Compagnie vermeend gekreegen te hebben.

Men moet sig niet verbeelden, dat de Westindische Compagnie deeser Landen aan de Portugeeschen soude willen bedisputeeren, dat deselve geen Slaaven soude moogen hebben, *als alleen door de voorz Compagnie*, maar deselve Compagnie sustineert om boovengemelde reedenen, dat de Portugeeschen *alleen vryheid* hebben om haare Slaaven te haalen, en de Commercie te dryven aan *St. Paulo Loan-go, en andere Plaatsen aan geene zyde de Linie*, dog niet op Neederlandsch Guinea, gereekent van *Mallegette tot de Benin*, van welkers Navigatie en Negotie de voorz Natie gecludeert is geworden, *niet alleen ten opsigte van Compagnies Forten en Sterkten*, maar ook *ten aansien van de circumjacentien van dien, en de Volkeren daar onder ressorteerende*, dewelke in gevolge het *twaalfde Articul* van het Tractaat van 1641 verstaan moeten werden *daar onder* begreepen te zyn, soo als bevoorens in het breede is aange-toond geworden.

Indien men *hier tegens* soude willen inbrengen, dat men ten aansien van de Portugeeschen het regt van de Westindische Compagnie *te verre* soude willen trekken, als men aan de voorz Natie soude betwisten, en beletten de Vaart, *ter Plaatsē*, daar door de Westindische Compagnie *niet* gevaaren word. Soo soude daar tegens kunnen en moeten dienen,

1. Dat alle onderhandelingen in den beginne *voluntatis*, en daar na *necessitatis* zyn, en derhalven dat het niet te passe komt, sig *van een gedaane overgifte by Tractaat*, te willen beklagen, na dat het Tractaat geslooten en geratificeert is geworden.

2. Dat dit beklag al meede seer ongefundeert soude moeten zyn. Alfoo het seker

is, dat de Westindische Compagnie deeser Landen, in haar District genoegzaam op alle Plaatsen vaart, dewelke onder haar voorsz District geleegeen zyn, die Havenen of Plaatsen alleen uitgesondert, dewelke door andere Europiaanen beseeten worden, of waar van de Koningen en Natien met de Westindische Compagnie voor een tyd in Oorlog mogten zyn.

3. Dat onder ieders Bestittingen gereekent moet worden, niet alleen daar iemand sijne Forten of Kasteelen heeft, maar ook het geheele Land, daar aan en omtrent geleegeen; conform het twaalfde Articul van het Bestand van den jaare 1641.

4. Dat het selve vooral plaats moet hebben ten reguarde van Africa, om desselfs afgeleegendheid; en dat anders onmoogelyk waere het werk buiten verwarring te houden.

5. Dat vooral deese teegenwerping aan niemand minder passen soude, als aan de Portugeeschen, die vooral niet kunnen leiden, dat eenige andere Natien eenige Negotie souden koomen dryven aan Brazil, offchoon het evident is, dat aldaar veel Plaatsen en veel Havenen zyn, alwaar de Portugeeschen geen Sterktens nog Etablissementen hebben.

Wil iemand dan nog verder seggen, dat men ook aan het Oestroy van de Westindische Compagnie deeser Landen eene al te ampele, en te ver geëxtendeerde interpretatie komt te geeven, en dat hoe breed het selve gefouteneert soude kunnen worden tegens de Ingezeetenen van deese Landen, het selve evenwel van geen de minste verbintenisse soude kunnen zyn tegens de Portugeeschen, die gelieve te weeten,

1. Dat of wel waar is, dat het voorsz Oestroy in den eersten opslag alleen zyn rapport soude hebben tot de Onderdaanen van den Staat, het selve egter ook moet geconfideereert worden, van kragt te weesen tegens de Koning van Portugal, dewelke by het twaalfde en neegentiende Articulen van het Tractaat van den jaare 1641 het regt van de Compagnie heeft erkent omtrent der selver limit-scheiding.

2. Dat de Koning van Portugal de voorsz homologatie van het Oestroy van de Westindische Compagnie deeser Landen in soo verre heeft aangesien, als een equivalent van de overgifte van Brazil, het welk andersints niet nagegeeven soude zyn geworden.

3. Dat by aldien het Oestroy van de Westindische Compagnie deeser Landen niet soude obligeeren soodanige Potentaaten, waar mee-

de deefse Republicq in Vreede leeft, en die het felve *op de eene of andere wyfe* hebben erkent, *het zy* specificce in de Tractaaten; *het zy* andersints, het felve van weinig effect foude weefen; nadien foodanige Potentaaten alsdan van het profyt van de Negotie fouden profiteeren; *fonder* de lasten of bnkosten te draagen.

4. Dat het *laatste* vooral plaats heeft *in cas subject*, want als de Koning van Portugal en zijne Onderdaanen fouden moogen Navigeeren *op het boovengemelde District* van de Westindifche Compagnie deefser Landen; foude gedagte Koning *van beter conditie* zyn als hy geweest is *voor dat* de voorfz Plaatsen aan hem *jure belli* ontdomen en geoccupeert zyn geworden, nadien hy deselve alsdoen besat *met de lasten*, tot onderhoud van de Forten en Bediendens gerequireert werdende, en hy *fonder dat* als nu de *winsten* van de Negotie hebben foude.

Wyders moet men tot elucidatie van het *Point* in questie aanmerken, dat de Heeren Staaten het voorfz gefustineerde van de Westindifche Compagnie deefser Landen altoos *in deefen* gefouteneert hebben gehad; gelyk als uit de *Traitez de Paix* 3 vol. fol. 919 gezien kan worden.

Waar jegens niet obsteeren kan, dat men *weegens Portugal* by het nieuwe overgegeeven Geschrift §. 5. *raisonneert*, dat het gunt op het voorfz subject uit de *Traitez de Paix*, *loco Allegato* is bygebracht; als een *eenvondig Project* aangemerkt moet worden, waat op men van weegens Portugal zijn belang heeft ingebracht, en het welk vervolgens *tot geen effect* gebragt foude zyn.

1. Om dat de Westindifche Compagnie deefser Landen, de voorfz Plaats uit de *Traitez de Paix*, 3 vol. pag. 919 niet heeft geavanceert, om haar regt daar op te fundeeren; *maar alleen*, om daar uit aan te toonen, dat de *interpretatie*; dewelke men meent dat door de Compagnie aan de voorfz Articulen van het Tractaat van den jaare 1641 *ten onregte* gegeeven foude worden, zyn grond heeft op de *intentie* en het *verstand*, het welk haar Hoog Mog. altoos *van de voorfz Articulen* hebben gemaakt.

2. Dat hoe feer de Portugeefche Ministers het felve gefustineerde hebben tragten tegen te fpreken, als men over een permanente Vreede met deefen Staat handelde, fy egter haar Hoog Mog. *niet* hebben kunnen persua-deeren, daat van af te gaan, als alleen voor *foo verre*, dat de Portugeefchen booven en behalven op *St. Paulo; Loango*, ook fouden

moogen vaaren op *St. Thomé*, en de *Eilanden* daar onder begreepen, en aldaar hunne *Negotie* dryven.

En nadien uit het *voorz gededuceerde* middagklaar blykt, dat de respectieve *Tractaaten*, tusschen de *Koning* van *Portugal* en deesen *Staat* gemaakt, aan de *Westindische Compagnie* deeser *Landen* permitteeren de *privatē Negotie* op de *Kust van Guinea*, gereckent van *Mallegette* tot aan de *Benin inclus*, sonder dat de *raisonnementen* daar jeegens wegens *Portugal* gemaakt, het *voorz* regt kunnen enerveeren, soo doet men aan de *Westindische Compagnie* groot ongelyk, als men aan deselve wil betwisten de *conduites*, door haar omtrent de *Portugeesche Scheepen*, aan de *voorz Tractaaten contravenieerende*, gehouden.

Het is ook soo verre daar van daan geweest, dat de *Portugeeschen* sulks in *voorige tyden* hebben durven denken, dat 'er meer als een halve eeuw na het sluiten van de *voorz Tractaaten van 1641 en 1661* verlopen is, eer men op het *voorz District* van de *Westindische Compagnie* deeser *Landen*, in haar weerwil, eenige *Vaart* heeft durven tentereen, het welk dan ook occasie gegeven heeft,

Dat de *Westindische Compagnie* deeser *Landen*, soo voor, als na de *voorz tyd*, dien conform, ten reguarde van *Portugal*, sig altoos gemaintineert, heeft by de *privatē Negotie* op *Guinea*, en alle de *Portugeesche Scheepen de facto* verhindert heeft daar op te vaaren, of eenige *Goederen*, die gewoon zyn op haar *Kust* verhandelt te worden, in haare *Scheepen* te moogen hebben,

Het soude niet anders als regtmatig zyn, dat de *Portugeeschen* sig daar aan gedroegen, sonder het selve te contradiceeren, soo als het teegendeel in het *voorz Geschrift §. 8.* word gedaan, want ofschoon men in het beginne van het *voorz §.* wel schynt te begrypen, dat het aan haar niet geoorloft is sig te melleeren in soodanige saaken, dewelke de *Compagnie* in haar *District* concerneeren, soo wil men nogtans de *natuurlyke sin*, en de *letter* van dien, nog al forceeren, sonder dat men egter in staat is, iemand, die onpartydig is, te overtuigen, dat by de *voorz Tractaaten*, en particulier by het *vierde Articul van Vrede van 1661* een egaale vryheid aan de *Portugeeschen*, om op *Nederlandsch Guinea* te moogen handelen, geaccordeert is geworden, dewyl alles geschied is, sonder de minste *reciprocatie* van de *Portugeeschen* op *Nederlandsch Guinea*.

Het selve ontdekt sig nog des te meer, om dat de *Portugeeschen* soodanig daar aan geacquiesceert hebben gehad, dat sy hunne *Slaaven*, met toelaating van de *Westindische Compagnie*, aan *Nederlandsch Guinea* zyn koomen afhaalen, en sig aan de *Reglementen* van de *Westindische Compagnie*

pagnie deefser Landen hebben gefubmitteert, fonder daar over eenige *byfondere klagten*, (eenige weinige uitgefondert) ooit aan haar Hoog Mog. te hebben gedaan, en dat nog *feedert weinig jaaren*.

Een allegatie, dewelke ten eenemaal conform is aan de waarheid; dewyl uit de Papieren en Documenten, dewelke van de Kuff van Guinea *jaarlyks* worden overgefonden, onweederspreekelyk blykt:

Dat de *Portugeefche Scheepon*, veelen in het getal, haar Anker werpen voor Elmina, haar by den Directeur Generaal deefser Landen *aangeevende*, alwaar fy dan ook, *volgens gemaakte conditien*, haar Slaaven inneemen, of wel een Pasport ontfangen, om defelve te handelen in het Diftriët van de Weftindifche Compagnie, alwaar het aan defelve *andersints* niet gepermitteert foude zyn *eenige Negotie* te dryven:

Men kan uit de voorfz. *maxime* geen het minfte voordeel voor de fuffenu van de Portugeefchen matieeren, want nadien fy zelfs § 19. van het Gefchrift, by haar overgegeeven, argueeren, dat de voorfz. *aangeeving* en het *haalen der Slaaven* aan Nederlandfch Guinea, *niet* is gefundeert *op eenig Tractaat*, foo sien fy daar door zelfs af van haar voorig raifonnement, dat fy *defelve liberteit* fouden hebben om te koomen op *Nederlandfch Guinea*, als de Weftindifche Compagnie heeft om *op de Portugeefche Plaaten in Africa* te vaaren, dewyle haar de voorfz. vryheid niet anders als uit kragt vaneenig Tractaat foude kunnen competeeren.

Nadien de Weftindifche Compagnie *jure naturali* geregtigt is een ieder te weeren uit haar Diftriët, het welk door haar *juffo titula* geacquireert is geworden, en vervolgens op *geenerhande wyfe* geobligeert kan worden, te lyden, *dat de Portugeefchen*, fonder fig aan de Reglementen van de Weftindifche Compagnie te fubmitteeren, *aldaar eenige Handel* fouden dryven.

Een *maxime* waar over de Portugeefchen feer voldaan behoorde te zyn, dewyle de Weftindifche Compagnie deefser Landen aan defelve Natie *faciliteit* wil toebrengen in een Handel van Slaaven, waar by defelve kragtig is geinteresseert, en fonder dewelke aan haar het *Conquest van Brazil* weinig voordeel foude kunnen geeven.

En *of wel* in het voorfz. §. 9. van het Portugeefche Gefchrift, gelyk ook *in eenige andere gedeeltens* van het felve, verfehiede pofitiven worden ter needergefteld, dewelke de faak zelfs niet concerneeren, maar eigentlyk haatelyk en offenfant zyn, fal de Weftindifche Compagnie fig daar niet inlaaten, defelve aanmerkende als een verleegentheid, waar in de Autheur van voorfz. Gefchrift fig bevonden heeft, of wel andersints van een al te

grooten iever, waar meede hy sijne gedagten heeft willen staande houden, in teegendeel verbeeld men sig aan de zyde van de Westindische Compagnie, dat men alle occasie van *aigreur* en *verwydering* behoord te eviteeren,

Waar meede dan koomende tot de beantwoording van gunt in het voorsz Geschrift, weegens Portugal overgeeven, §. 10 staat vervat, vind men daar in niet anders als een *petitio principii*, waar door men nog al wil stande houden, het geen door de Westindische Compagnie bevoorens met soo veel reeden is teengengesproken, en waar aan men sig vervolgens tot menagement van redite refereert.

Insgelyks verdient geeh de minste reflectie het *raisonnement*, waar meede men in de voorsz §. zyn gefustineerde tragt te ondersteunen, want de Westindische Compagnie seer wel weet, dat de eene Natie tot laste van de andere geene gehoudenisse hier of daar toe kan sustineeren, ten zy de *Tractaaten* of het *natuurlyk regt* haar daar toe regt geeven; en vervolgens dewyl door de Westindische Compagnie hier bevoorens aangetoont is.

1. Dat haar regt is gefundeert op de *Tractaaten*, aan dewelke geen andere explicatie gegeeven kan werden, als hier vooren is gedaan.

2. Op de *possessie* en het *acquiescement* van de Portugeeschen, genbegsaam van de tyd haarer erectie af.

3. Op het *jus naturale*, waar door sy de *Souverainiteit* heeft in haar District, soo als het by de Portugeeschen in het twaalfde en neegentiende *Articul* van het *Tractaat* van 1641 geagnosceert geworden is.

Soo sustineert deselve Westindische Compagnie daar door haare *conduite* volkoomentlyk gejustificeert te hebben, en vervolgens, dat de Portugeeschen quaade gratie hebben dat sy teegens deselve hostiliteiten hebben geëntameert.

Het was te wenschen, dat men in Portugal begreep, van welke gevolgen de voorsz *Procedures* voor dat Ryk souden kunnen zyn, nadien het vierde *Articul* van het *Tractaat* van 1661 dicteert.

Dat by aldien de Westindische Compagnie deeser Landen verhindert mogt worden te genieten de kracht van dat Tractaat, alsdan de Staaten der vereenigde Nederlanden het selve regt souden hebben op de Portugeeschen, dewelke sy hadden voor het aangaan van dit Verbond.

En wel foodanig.

*Dat sy haar regt teegens het Ryk van Portugal niet alleen sullen moogen vervolgen, maar sal ook daar meede verstaan worden, al het geen het welk uit kragte van het eerste *Articul**

cul van dat Verbond alreede betaald en voldaan zal weesen, aan de gemelde Staaten vervallen te zyn, en dat den Koning en het Ryk geen regt hebben om het selve wederom te eiffchen.

Soude iemand willen vraagen, wat reedenen van klagten door de Westindische Compagnie deeser Landen teegens Portugal worden ingebragt, die gelieve te weten dat deselve bestaan :

1. Weegens het Ofsroy by den Koning van Portugal verleent aan Jan Daulaint, in date den 23 December 1723, om een Colonie of Fortres te moogen aanleggen aan Corisco of aan Caap Lopez de Gonsalves, met seclufie van de Westindische Compagnie deeser Landen.

2. Het ligten van vyf honderd seeven en tagtig Koppen Slaaven uit het Compagnies Schip *Sonnesteyn*, aan *Caap de Lopez* voorgevallen op den 7 October 1724.

3. Het geweldadig aanhouden van het Compagnies Schip *'s Graveland*, Schipper *Adriaan vande Parre*, met sijn Laading, gebeurt in het begin van dit loopende jaar 1727 aan de Greynkust.

4. De feitelykheeden gepleegt tegens het *Scheepje de Juffrouw Maria Jacoba*, Schipper *Cornelis Leek*, en het op Strand jaagen van het Schip *de Zemgaley*, Schipper *Simon Blom* aan *Quita*.

Waar over de Westindische Compagnie deeser Landen sig van tyd tot tyd beklaagt heeft gehad, sonder dat door Portugal daar in het minste redres gemaakt is geworden, in welke voorfz faiten vervolgens de contraventie aan de Tractaaten, en particulier van het vierde Articul van het Tractaat van 1661 ten vollen probeeren.

Offchoon nu de Portugeeschen de voorfz feitelykheeden tragten te excuseeren op de *aanhoudinge van eenige Portugeesche Scheepen*, dewelke door de Westindische Compagnie deeser Landen soude zyn gedaan, soo is uit het bevoorens gededuceerde klaar af te neemen, dat sulks door de Portugeeschen word geallegeert sonder eenige schyn van fundament.

Om dat de *aanhoudingen*, dewelke door de Westindische Compagnie deeser Landen gedaan zyn, *baar grond* hebben op de *Tractaaten* en *verkreege possessie*, als moogende de Portugeesche Scheepen niet koomen in het geprohibeerde Distrikt, daar in teegendeel de *aanhoudingen* door de Portugeeschen gedaan, door geen het minste Tractaat gejustificeert kunnen worden, als zynde geschied op soodanige Plaatsen, alwaar de Compagnie de pri-

vative Handelheeft, en de Portugeefchen zelfs niet vermoogen te koomen als na de bekoomen permiffie van de Compagnie, of in alle gevälle op foodanige Plaatsen waar van de Portugeefchen niet bevoegt zyn de Scheepen van de Westindifche Compagnie te weeren.

Men fchynt ook zelfs met de verantwoording van de vorfz verongelykingen aan de kant van Portugal *foodanig* vrleegen, dat men niet weet waar men heen wil, *dan* fig eens excufeerende op de gepretexeerde onvriendelykheeden van de Compagnie, dan eens wederom, om dat de Schippers van 's Compagnies Scheepen niet beleeft genoeg geweest fouden zyn teegens de Officieren van de Portugeefche Scheepen, *het eerste* om reedenen booven gemeld ongergrond; *en het laatste* immers feer ongehoord zynde, en *waar van* egter den Heer Envoyé de Mendoça fig heeft elieven te bedienen, by fijne Memorie op den 15 Septem-ber 1727 aan haar Hoog Mog. overgegeeven.

En wat nu verder belangt het Oefroy, het welk door den Koning van Portugal in den jaare 1724 gegeeven is aan Jan Danfaint, foo is by het voorgaande Vertoog van de Westindifche Compagnie deefter Landen, op een evidente wyfe aangetoont, dat hoogftgedagte Koning niet bevoegt is geweest, om die of andere concessien te moogen doen, ten nadeele van de Westindifche Compagnie deefter Landen, en teegens de Tractaaten aan.

Om reedenen.

1. Om dat by het eerste Articul van het Oefroy aan den felfen Jan Danfaint gegeeven word *de pritative* Negocie van de *Riviere Camaron* ten noorden, tot aan *Caap Lopes Gonzalves* ten zuiden, gelyk ook op het Eiland *Corisco*, directelyk teegens het vierde Articul van het Tractaat van Vreede van den jaare 1661, en het twintigste Articul van het Bestand van den jaare 1641, bevoorens breeder gemeld.

2. Dat het felve Oefroy fig extendeert over diversche Plaatsen en Kusten, *aan deefse zyde* benoorden de *Linie*, en vervolgens al wederom teegen het twaalfde en neegentiende Articul van het Bestand, en ook teegens dat van den jaare 1661, als hier booven breeder aangetoont is.

3. Dat by het vierde Articul van het voorschreeve Oefroy gepermitteert word de verefending *na het foogenaamde nieuwe Etablifsement* van foodanige Goederen, als de Westindifche Compagnie deefter Landen gewoon is *in haer Distrikt* te debiteeren, en alsoo notoire ongepermitteerde of *contrabande* Goederen zyn, als meede hier booven getoont is geworden.

4. Dat het voorfz Oefroy nog booven dien accordeert *het bouwen van Forten* in
meer-

meergemelde nieuwe Etablissement, en vervolgens op *foodanige Plaatsen*, alwaar de Westindische Compagnies Scheepen *niet alleen* dikmaals moeten aanloopen, om Water en Brandhout, maar *booven dien* nog, om haare Negotie aldaar te doen, het geen weederom een nieuwe contraventie is, geschiedende *binnen het geprohibeerde District*, en vooral op *Plaatsen*, waar op de Westindische Compagnie altoos gevaaren heeft, en niemand lyden kan, behoudens de securiteit van haare Navigatie en Commercie.

5. Dat de voorz. onderneeming der Portugeefchen, *een volkooome nieuwigheid* soude zyn, en te *onreedelyker*, om dat deselve de Grenscheiding *tusschen Portugal en de Nederlandische Westindische Compagnie* in dat Gewest soude wegneemen, welke Grenscheidinge nogtans by het neegentiende Articul van het Bestand gesupponeert word altoos te sullen en te moeten blyven.

Alnu *daar teegens* geëxamineert worden de objectien, dewelke den *Heer Envoyé de Mendocá* by sijn *refutatoire antwoord* op het voorz. subject heeft gelieven te maaken, sal men bevinden, dat deselve geredigeert kunnen worden tot de navolgende Pointen.

1. Of *foodanig Octroy* ooit gegeven is en nog subsisteert.

2. Hoe te verstaan zy de privative Negotie, by het selve aan *Jan Dansaint* verleent, en of die de Portugeefchen *alleen*, en niet de Hollanders secludeeren soude.

3. Of het met de Tractaaten subsistereen kan, dat men aldaar Forten opwerpe.

4. Of insgelyks het aan de Tractaaten conform is, dat de Portugeefchen *aldaar* Goederen, dewelke *Contrabande* zyn, koomen in te voeren.

Wat de voorz. eerste *objectie* belangt, soo kan men sig niet genoeg verwonderen over de *geaffekteerde ignorantie* van den Heer Envoyé van Portugal, die soo veel kennis van saaken heeft, en soo naauwe relatie tot sijn Hof: en alsoo *het Octroy* daar van in handen is, om altoos geëxhibeert te kunnen worden, soo is men te raade geworden het selve *na het einde deeses* te insereeren,

Waar by nog komt, dat het deselve Jan Dansaint is, die sig met de Oorlogscheepen van den Koning van Portugal alsnog bevind op de Kusten van Africa, en de Prysen en vyandelykheeden, waar over *soo regtmatig* door de Westindische Compagnie geklaagt word, aldaar genoomen, en gepleegt heeft.

En wat de *tweede objectie* aangaat, dat de interpretatie, dewelke door den Heer Envoyé van Portugal aan dat Octroy gegeven word, *daar in* niet gevonden word, en ver-

volgens aan de Westindische Compagnie deeser Landen een gerustheid nog voldoening geeven kan, ten zy het voorz Oefroy by nader verklaring van den Koning van Portugal *soodanig* gelimiteert, en aan de Westindische Compagnie deeser Landen daar van behoорlyke Acte gegeeven worde.

Men voege hier by, *eerstelyk*, dat de voorz interpretatie van den Heer Envoyé de Mendocá, ten eenemaal contrarie is aan het gunt door gemelde *Jan Dansaint* uit kragte van het voorz Oefroy is gedaan, want het is immers *uit dien hoofde*, dat men het Schip Sonnestein aan Caap de Lopez heeft aangehouden, het selve van sijn Equipage en Slaaven beroovende, soo dat het selve Schip het ter naauwer nood heeft kunnen brengen in een van de Havenen van Engeland om sig te herstellen. En *ten anderen*, dat by het voorz Oefroy *de seclusie* soo generaal is gestelt, dat niet alleen de *Onderdaanen* van den Koning van Portugal, maar ook *nominatim andere Natien* daar onder begreepen worden, gelyk by *lecture* en *examen* van het selve onweederpreekyk gesien kan worden.

Belangende de *derde objectie*, soo dient daar omtrent in agt genoomen te worden.

Dat de *solutie* daar van dependeert van een andere questie, *of en hoe verre* de Westindische Compagnie deeser Landen op *Corisco* of op *Caap de Lopez* eenig gefondeert regt of titul pretendeeren kan.

Deese aangaande nu, advouert de Westindische Compagnie, dat se *aan die Plaatsen* geen Forten nog besitting *jegenwoordig* heeft, maar sustineert daar teegens wederom, dat de voorz twee Plaatsen dien onvermindert behooren onder haar Besittingen.

Want de Westindische Compagnie heeft sig in den jaare 1680 meester gemaakt van *Corisco*, de Naturellen disponeerende om de *Hollandsche Vlag* aldaar te moogen planten, waar door dan ook de Souverainiteit van de Westindische Compagnie doen ter tyd niet alleen erkent, maar alsnog tot den huidigen dag toe gecontinueert is, insgelyks is het ook toegegaan met *Caap de Lopez de Gonzalves*, alwaar de Inboorlingen van dat Land sig noemen *Onderdaanen* van de Westindische Compagnie deeser Landen, en by het vieren van hunne jaarlyksche Feesten, sig bedienen van *de Vlag* van de Compagnie deeser Landen, tot een *evident bewys*, dat sy niemand, *wat Natie* het ook zyn mag, met de voorz Compagnie egaal willen stellen, en ook deselve Compagnie alleen voor haar Opperhoofd erkennen en houden.

Waar by nog komt, dat de Westindische Compagnie

pagnie deefser Landen, niet alleen op de boovengemelde twee Plaatsen haaren Handel heeft gecontinueert, maar booven dien de Scheepen van gemelde Compagnie, van *baar Distrikt* repatrieerende, gaan altoos hun Water en Brandhout haalen aan Cabo de Lopez voornoemt.

Waar uit dan al wederom volgen moet, dat een contrarie Etabliffement van de Portugeefchen aan Caap de Lopez, *eensdeels* een contraventie is aan de Tractaaten, en *anderdeels* ook van veel nadenken voor de Westindifche Compagnie deefser Landen, om dat daar door de Limitscheidingen ten eenemaal fouden geconfundeert worden.

Waar meede dan ook vervalt, dat men *van weegen Portugal* wil sustineeren, dat *Corisco* en *Caap de Lopez* Plaatsen fouden zyn; niet dependeerende van eenige Besittingen van Europiaanen; en daarom *primo occupanti* fouden moeten toebehooren; uit welk voorfz raiffonnement dan ook blykt, dat de Koning van Portugal advoueert, daar op *bevoorens* geen regt of poffessie gefustineert te hebben, agnosceerende wyders daar meede, dat zy doen een notoire *nieuwigheid* is.

En gelyk uit het boovenstaande middagklaar conftaert, dat *Corisco* en *Caap de Lopez* een gedeelte uitmaaken van de Besittingen; en de Negotie die de Westindifche Compagnie deefser Landen heeft op de Kust van Guinea, foo volgt dan daar ook uit de folutie van *de vierde objectie*; dat namentlyk om defelve reedenen, alfoo weinig eenige contrabande Goederen op de voorfz *twee* Plaatsen (de Volkeren dewelke daar onder reffortteeren, daar onder begreepen) moogen werden, als gedaan mag worden op de verdere Etabliffementen van de Westindifche Compagnie deefser Landen aan de Kusten van Guinea.

Behalven dat *aan Cabo Lopez* geen Slaaven ingehandelt worden; en de aanvoer van contrabande Goederen aldaar daarom nergens toe dienen kan; dan om daar meede aan *Neederlandsch Guinea* eene ongepermitteerde Negocie van Slaaven te tentteeren.

Aldus gearresteert by de Vergadering der Thienen van de generaale Westindifche Compagnie den 15 October 1727.

Onder ftond,

In kenniffe van my,

Geteckent,

Jan de la Bassicour.

*Bulle of Oÿroy, gegeeven aan
Jean Dansaint.*

IK den Koning doe te wecten aan alle die geenen, foo deese Bullen sullen sien, dat aangemerkt hebbende overeenkoomend te zyn, tot conservatie van myne Ryken, en

agmentatie van myn Conquesten, de invoering van een groot getal Slaaven, door welk Middel de Landen en den Staat in Brazil versterkt word, en deselve benoodigt zyn tot den landbouw van Suykeren en Tabak, als ook tot het bearbeiden der Goudmynen, en alsoo sig aanbied *Jean Dansaint*, en sijn Adherenten, *Manoel Domingos de Pacos*, *Francisco Nunes da Crux*, *Noe Houffaye*, *Lorenso Perzyra* en *Bartholomeu Miguet Vienne*, alle Inwoonders in deese Stad, op te regten eene Compagnie na de Kust van Africa, om van daar af te haalen de Slaaven, en brengen die voor hunne reekening in alle de Havenen van Brazil, waar uit dan staat te volgen een merkelyk voordeel aan den Koophandel van dit Ryk en sijne ondergebragte Landen, verpligtende sig om met hun eigen Capitaal op te regten een Fortres in de Rivier de Angres, op het Eiland *Corisco*, op de hoogte van een graat en dertig minuten op de Kust van *Gabon*, heeft het myn belieft op te regten, en doe te staan, dito Compagnie met de Voorwaardens als volgen;

1.

DAt in de distantie, die 'er blyft tusschen de twee bepalingen van deese nieuwe Fortres en Ettablissement, als van de noordzyde, genaamt de *Cameruens tot aan de zuidzyde, het Voorgebergte, genaamt van Lobo Gonsalvos*, als ook op het Eiland *Corisco*, in de Mond van de Rivier de Angres, geen Koophandel moogen dryven eenige Vaartuigen, het zy van myne Onderdaanen of van Vreemdelingen, op pœnaliteit van confiscatie voor hem *Jean Dansaint*, en sijn Adherenten, dewelke sullen zyn Exeuteurs van deese straffe, en werd alleen gepermitteert aan de Vaartuigen van myne Onderdaanen, die met Portugeesche Vlaggen vaaren, te moogen Koophandelen op dat Fort, en het werk van *Corisco* met hem *Jean Dansaint*, of sijn Commissarissen, en dat om prys, als een met den anderen sullen overeenkoomen, en de vreemde Vaartuigen moogen geensints geadmitteert worden, om eenige Goederen te verhandelen, en alleenig sal men haar bysetten met Water, Zout en benoodigde Eetwaaren, in geval van groote nood, zynde sulke Onderdaanen van Princen, met welke Vreede en Vriendschap hebben, gelyk het gepractiseert werd in de Havenen van Brazil, luid myn Ordonnanties.

2.

Dat hy *Jean Dansaint* en een ieder in deese Bulle van sijn genoemde Adherenten kunnen overlaaten een part, om te moogen interesseeren, als sy sulks voor goed oordeelen, aan die geene, waar meede sy te adjusteeren hebbende, daar toe myn toestemming, blyvende deese Conditiën altyd in sijn vigeur.

3.

Dat hy *Jean Dansaint* sal zyn den Commandant van de Fortres, en by sijn absentie, om na Brazil te

te gaan, of op dit Ryk te koomen, kan hy in fijn plaats fteflen een Officier uit de Vreemdelingen, die daar toe myne approbatie fullen hebben, dewelke fijne Commiffie fal duuren voor den tyd van drie jaaren verloopen zyn, die hy benoemt was, indien hy Jean Danfaint en fijne Adherenten fulks mogten goedvinden, in dit cas fal hy een ander benoemen, met defelve omftandigheeden, principalyk met die van myne approbatie, tot verftrekkinge van den tyd van drie jaaren, die aan dito poft manqueerden, en aangaande de Soldaaten foo die betaald geworden zyn, en Vreemdelingen fullen gelijke portie daarenteegen Portugeefchen zyn.

4.

Dat gedurende den tyd van deefen Koophandel, konnen fy Jean Danfaint en fijne Adherenten van de Noord laaten koomen, de Koopmanschappen, die hun benoodigt fullen zyn tot den Koophandel, die fy onderneemen te doen, in de bepaalinge van deefe neerftelling, dewelke Koopmanschappen fullen koomen ontladen te worden in deefe Stad, dog alleenig in Franquia, fonder daar van eenige geregtigheeden te betaalen, foo van inkoopende als van uitgaande, wanneer die uit deefe Haven fullen gaan, het nieuw Etabliffement, alwaar die geheelyk geconsumeert moeten worden, want moogen die nergens geenfints overfcheepen na eenige Havens in Brazil, op poenaliteit, dat wanneer gevonden werden, fullen geconfisqueert werden, voor myn Goed, de Scheepen met haare geheele Laadinge, en op dat in geen twyffel mogt getrokken worden, welke Koopmanschappen, die haar gepermitteert worden, te Scheepen na het nieuw Etabliffement van geregten vry, foo werd verklaart, dat het de navolgende zyn, als Cauris, Sweedfch Yfer in Stangen, alle foorten van Koopere Bekkens, Snaphaanen, Buskruit, Mortiers, Vlaamfche Meflen, Tabakspypen, fyne en groffe Coraalen, dito Miffanges, van allen foorten in Maffen en Glaafen, kleine Spiegeltjes en andere kleinigheeden, van Krameryen, Zout tot Vifcherye, Brandewynen, Serrafinas, ordinarie die men noemt Perpetuanen en Simpeternas, Joners Linnen, en van de Indiaanfche Goederen de navolgende: Brittanjes, dito wat breeder wit Doek, dito wit geftreept, dito wit en blaauw Zitfen en Drogues van Catoenen, en alfoo ook oud Linnengoed, dog alleenig maar van dit Ryk drooge Hoeden, en wanneer door de volgende tyd men ondervindt, dat na de Kufft nog andere foorten, behalven die foo hier geëxplicieert zyn, vertier hebben, en aan my vertoon werd, fullen die by die daar booven reeds gemeld vermeerdert werden, en kan of mag door hun niet gebragt werden in eenige Havens van Brazil, gementioneerde ftraffe, om dat dito Genero verpligt

is, nog ook geen andere Koopmanschappen meer, dan alleenig, die soo het Land van het nieuw Etablissement voortbrengt, gelyk als het hier onder verklaart werd.

5.

Dat de Scheepen van hun Jean Danfaint en sijne Adherenten kunnen gaan uit de Haven van Corisco na ieders Haven in Brazil, gelaaden met die soorten, die het nieuw Etablissement voortbrengt, en met Swarten, en dat in dito Havens van Brazil kunnen verkoopen, en de Generos booven gemeld, betaalende van het een en het ander de Geregten, die daar op sullen staan, en dat met de rest van hun Laadinge, bestaande in de Generos, die het nieuw Etablissement sal voortbrengen, van Brazil kunnen koomen op deese Plaats, en vertoonende Certificatie, dat in Brazil al betaald hebben Geregten voor deselve Goederen, sullen hun sulke Geregten in Reekening genoomen en afgetrokken werden van de somme van dito Geregten, die alhier in het geheel mogten betalen, indien in Brazil niet al met de betaalingen begonnen hadden, en te ieder tyd wanneer het hun voordeelig dunkt om te vertrekken van Brazil na dit Ryk, kunnen sulks doen, sonder daar toe de Vloot af te wagten, dog met deese conditie, dat alsoo buiten de Vloot te Brazil geen Laading moogen neemen van Suiker, Tabak of eenige andere soorten Goederen van dat Land, en alleenig konnense brengen hun Capitaal in Goud, dog dat se voor hun vertrek van Brazil in de Munt aldaar gehouden zyn aan te geeven het Goud, dat deese Scheepen in hebben, en volgens dit Manifest sullen betaald worden een per cento Geregten, soo als se die mogten betalen, wanneer het gemelde Goud quam in de Scheepen van de Convoyen, buiten dit, soo de gemelde Scheepen, als ook die soo in de Vloot moogen koomen, om dito Compagnie zyn aangaande, zyn onderworpen alle de Geregten, Ordineeringe, Wetten en Straffen, soo als die reeds ingestelt zyn, als ook die ik voor andere Scheepen nog mogte gelieven in te stellen, en alle andere Generos, die se mogten brengen, voortgebracht in het Land van het nieuw Etablissement, in deese Haven, sullen betalen de Geregten, die daar toe staan, en dan kunnende hunne Goederen verkoopen na hun welbehaagen, sonder afhankelykheid van de Maakelaars, uitgenoomen het Zout, genaamt Brasillette, waar van alleenig moogen brengen tot vyf honderd Quintaalen, het welk niet moogen verkoopen, nog daar over disponeeren, sonder myn permissie, en kunnen sien de prys waar voor het kunnen geeven, want ik in dito soort van Braziet Zout wil disponeeren, het geen ik tot myn dienst oordeel te zyn, en de Scheepen, die uit de Haven van Brazil te

te rug keeren na de Kust Guinea, of het nieuw Etablissement, moogen geensints Zout daar na toebrengen, maar alleenig die soorten van Goederen, die tot uitvoeringe van Brazil gepermitteert zyn na de Kust de Elmina, luid myn Ordonnantie des aangaande.

6.

Dat dit Etablissement van den Koophandel *sal duuren den tyd van vyftien jaaren*, en sal beginnen van den datum deeser Bulle, deselve verscheenen, sal gepermitteert zyn, aan hem Jean Dansaint en sijne Adherenten, om daar in te moogen continueeren, indien het van my voor meerder tyd sal toegestaan werden, en soo niet, sullense aan myn ordre overleveren dat Fortres met alle andere Werken, die daar sullen gefabriceert zyn, in het District van dit nieuw Etablissement, met alle sijne Artillerien en Ammonitie, betaalende van hun alles met contant Geld tot de prys die dan sal gewaardeert werden na den staat waar in die sig dan sullen bevinden, en dat door goede Mannen, die van de een de andere kant sullen verkooren werden.

7.

Dat tot goede administratie van deesen Koophandel konnen se Jean Dansaint en sijne Adherenten benoemen, soo in deese Stad, als ook in de Havenen van Brazil Commissarissen, aan wien sy die belasten, dewelke altyd dusdanige Patroonen moeten weesen, die volgens myne Wetten sulke occupatien moogen oeffenen, en myne Onderdaanen zyn.

8.

Dat na dat gekogt sullen zyn de Scheepen in den naam van Jean Dansaint en sijne Adherenten, en vindende het noodig eenige portie over te laten aan eenig nieuw Interessant, sullen daarom niet gehouden zyn geregten aan den Hout-Tol te betaalen.

9.

Wil ik hun een Juris Conservador benoemen, uit een van deese Embargadores van de Supplicqkamer, die met de Vergadering uit hooger regt, die den Regidor hun sal benoemen, sal sententieeren de saaken van deesen Koophandel, en dat op deselve manier, soo als den Conservador van de Vergaderinge de Comerdio geval heeft gedaan, en deesen genoemden Minister sal zyn na satisfactie van hem Jean Dansaint en sijn Confraters.

10.

Dat de Scheepen, die hy Jean Dansaint en sijn Confraters sig laten dienen in deesen Koophandel, sullen bestaan de helft van Officieren en Equipage in Portugeeschen, en de andere helft konnen zyn Vreemdelingen: Dog niet alle van eenerlei Natie, en de Officieren sullen door my geapprobeert moeten

ten zyn. En in gevalle dat hy Jean Danfaint, na dat hy het aldaar geëstabileert sal hebben, sin heeft om daar uit te gaan na Brazil of ook per deese Stad, soo kan hy daar in sijn plaats laten tot Procurador van alle sijne affaires en handelingen, een Officier die sig daar toe van My fullen geapprobeert vinden, en dat die ook meede sal kunnen verplaatst werden in deselve manier als gemeld is, kan ook verplaatst werden den Officier, aan wien dat Fortres overgeleevert werd.

En in deese form en op gerefereerde Conditien, houde Ik wor opperegt en geconfirmeert gemelde Compagnie, in har nieuw Etablissement op het Eiland Corisco, in de Riviere de Angres, en beveelen dat onderhouden en bewaard werd alles wat in deese Conditien gemeld is. En deese Myne Bulle sal gelden als een Brief, en sal de Cancellerye niet afseeren, niettegenstaande Myn Ordonnantie L. 2. Feb. 1723, 40, het contrarie meld. Caetenou de Souza, E. Anrade heeft dit gemaakt in West-Lissabon den 23. Decem-ber 1723. Diogo Mendonça Corte Real heeft het getee-ent.

Onder stond,
Den Koning.

Bulle, waarom Uwe Majesteit het heeft beliest te confir- neeren de Conditien, met dewelke Jean Danfaint en sijne Adherenten sig willen establieeren op het Eiland Corisco, in de Rivier de Angres, om van daar Slaaven te haalen, en se te brengen in de Havenen van Brazil, in form als hier booven gedeclareert.

Om Uwe Majesteit te sien.

Bylaage by Missive Representant van sijn Doorlugtige
Hoogheid en Bewindhebberen van de Westin-
dische Compagnie ter Kamer
Amsterdam.

Rec. 27 October 1769.

*Extradit uit een Missive van den
Directeur Generaal Pieter Woortman,
geschreeven te St. George d'Elmina in
dato 10 October 1768, en geaddressseert
aan de Edele Agtbaare Heeren Re-
presentant van sijn Doorlugtige Hoog-
heid en Bewindhebberen van de geoc-
troyeerde Westindische Compagnie ter
Vergadering van Tienen.*

M Y N H E E R E N,

⁷ ^{g.} ^{ve} **D**EN 17 July jongstleeden, na alvoorens te hebben voor-
sien geweest van een behoorlyke Pas, vertrok van hier
het Portugeesche Schip, gevoerd by Ignacio Joze da Sylva;
volgens gebruik had hy een Sergeant van de Edele Maat-
schappy, als Wagter, aan Boord, en ik hadde daarenbooven
goedgedagt hem onde bedekking van een kleine Compag-
nies Bark tot beneeden Ningó te doen begeleiden, uit het
Copie Rapport van den Sergeant, die sig met de vlugt van
sijn Boord heeft moeten redden, en het welk hier neevens
gaat onder Litt. A, sullen U Ed. Groot Agtbaare sien, de
behandeling die een Engelsch Handelschip, genaamt . . .
. . . . . gevoert by den Capitein Askins van Leever-
pool, met hem heeft gehouden.

Ik hebbe het van myn pligt gaegt kennis te neemen van
het geval, en aan den Engelsche Gouverneur aan Cabo
Corse af te vaardigen een Missive, waar van U Ed. Groot
Agtbaare Copie bekoomen onder Litt. B., welkers inhoud
ik hoope haar hooge goedkeuring sal wegdraagen, en waar
meede ik my vlye, wyl ik op de sagtste en vriendelykste
wyse het regt en de præminentien van de Edele Maat-
schappy hebben aangeduit; en ik konde niet afzyn, eene
infractie in haare Voorregten en Priviligien ongemerkt te
laten voorbygaan; thans is het aan U Ed. Groot Agtbaare;
het zy eerbiedig voorgedraagen, om in die saak te hande-
len soo als sy na haare hooge kunde voor haare eigene be-
langens sullen denken te behooren, en aan my om haare
beveelen af te wagten, en se te gehoorfaamen.

Dog laat het my, &c.

De trots- en stoutheid van de Engelsche Natie gaat soo
verre, dat het niet lang geleeden is, dat het Hollandsche
Vryhandelschip, het Surinaams Welvaaren, gevoert by Ca-
pitein Pieter Harmanus Sluyters, het welk ter Rheeде van
Annemaboc, een vreye Rheeде, ten Anker lag, door den
Engelschen Gouverneur. aldaar schriftelyk gedreigt is, in

e grond te fullen werden gefchooten, foo het binnen en etmaal niet van daar en verzeilde: Ik vinde my verligt, tot haar narigt, hier van kenniffe aan U Ed. Grootagtbaare te moeten geeven.

Thans hebbe ik, &c.

Litt. A.

Onderdanig Rapport aan de Wel-Edele Gestronge Heer Fiscaal van het ter Rheeде geleegene Portugeesch Schip Nossa Sinjora a Preside Jao Joze St. Anthony d'Almas, gevoert door den Capitein Innazio Joze de Silve, is onderzeyl gegaan den 17 Augusty 1768 's morgens om vier uuren met de Ed. Compagnies Bark, hebben aan den Portugeeschen Capitein gesegt, om meer in Zee te houden, hy heeft het selve geweigert, deselve morgen om seeven uuren heisde den Portugeesch sijn Vlag op, op de hoogte van Caap Cors, alwaar een Engelsch Schip lag, het welk sijn Vlag opheiste en onder Zeyl op ons afquam, heeft een schoot met los Kruit gedaan, en daar na vyf met Koogels, daar op streek den Portugeesch sijn Bramzeyl, den Stuurman van de Ed. Compagnies Bark riep den Portugeesch toe om sijn Bramzeyl by te maaken of by te houden, het welk hy weigerde, en bleef den Engelsman inwagten, om tien uuren quam een Engelschman aan Boord van de Portugeesch, ik aan den Engelschman en aan den Portugeesch belette om niet te Negocieeren, den Engelschman wederom aan sijn Schip gegaan, een half uur daar na quaamen wederom drie Engelsche aan het Boord van den Portugeesch, waar op ik hem weerom belette om niet te Negotieeren, den Engelschman myn een stoot op myn Borst gegeeven, ik nogmaals aan den Portugeesch seide om niet te Negotieeren, quam den Engelschman weerom op myn af, en gaf myn nog twee stooten, en belaste aan sijn Matroosen om myn in Zee te smyten, den Portugeesch heeft terstond gewillig geweest sonder een woord teegens den Engelschman te spreken, heeft terstond Papier en Penne van sijn eigen aan den Engelschman gegeeven, den Engelschman heeft ses Vaaten Boesjes genegotieert voor vyftig Rollen Tabak, de Negotie byna klaar is geweest, heeft my den Engelschman doen van Boord gaan, ik myn na de Ed. Compagnies Bark myn uitvlugt sogte, daar na nam den Engelschman sijn vyftig Rollen Tabak van Boord, en den Portugeesch weerom na beneeden fakte, en wy ook met de Ed. Compagnies Bark tot op de hoogte van Apam, het selve avond te half ses riep den Stuurman van de Ed. Compagnies Bark den Portugeesch toe om sijn Anker klaar te maaken, hebben aldaar ten Anker ge-
gaan

gaan op de hoogte van Apam tot den 18 Augusty 's morgens te vyf uren weerom onder Zeyl gegaan; is reeds voorgevallen 's avonds te half ses op de hoogte van Bercoe en Accra waaren, riep den Stuurman weerom aan den Portugeesch toe om sijn Anker klaar te maaken, den Portugeesch seide van ja, soo dra het wat duister geworden den Portugeesch al sijn Zeylen op, en weg, den Stuurman van de Edele Compagnies Bark een schoot met een Koogel agter hem aangaf, wy alle onse Zeylen opgehaald om den Portugeesch in te haalen, is niet magtig geweest om hem meer in te haalen, den 19 Augusty quamen wy aan Accra sonder de Ed. Compagnies Snaauwbeschutter te sien, wy vraagde aan Accra na deselve, en gehoord, dat deselve aan Ponny leggen moet, waar op wy onder Zeyl, en na Ponny, de Edele Compagnies Snaauw weerom niet gevonden, zyn wy aan Ponny aangegaan, en aldaar de Wel-Ed. Heer de Kort om gevraagt, en gesegt dat de Edele Compagnies Snaauw aan Ningo leggen moet, soo zyn wy terstond weerom, en den 20 Augusty de Compagnies Snaauw aan Ningo aangetroffen, hebben ons rapport aan den Capitein gedaan, heeft den Stuurman van de Compagnies Bark en myn een Verklaring laten opsetten, waar op de Compagnies Snaauw terstond onder Zeyl gegaan na beneeden, en ik met de Canou na Ponny, en de Compagnies Bark ook weerom na booven.

Was geteekent,

Adam Hasselaar.

Onder stond,

Gecollationeert en Accoord
met sijn Origineel.

Geteekent,

Ab. Thierens,

Pi. Secretaris.

Litt. B.

Copia van een Missive geschreeven door den Wel-Edele Agtbaare Heer President Pieter Woortman aan den Heer Gilbert Petrie, Gouverneur over de Engelsche Etablissementen ter Kuste van Africa, resideerende a Cabo Corse.

M Y N H E E R,

WY kunnen niet afzyn aan U Ed. kennis te geven, dat den Officier, die wy als Wagter op het laatst vertrokkene Portugeesche Schip, gevoert door den Capitein Ignacio Joze da Silva, om het

K

fel-

elve na beneeden te geleiden, gesteld hadden, gisteren alhier is te rug gekoomen, en aan ons heeft berigt, dat hy op den 17 van den voorleedene maand door een Capitein van een Engelsch Handelschip, die, verseld door drie Matroosen, aan Boord van het Portugeesche Schip was gekoomen, qualyk is behandelt, en genoodsaakt sig van het selve, met vlugt te redden, aan Boord van een Hollandsch Compagnies Vaartuig, dat ter begeleiding van den Portugeesch met hem na beneeden zeylden, na dat gemelde Portugeesche Capitein vyftig Rollen Tabak voor Boesjens aan den Engelschman hadde geleverd, en onse Officier volgens sijne ordres getragt hadde sulks te beletten.

Wy gelooven seker dat den Engelsche Capitein, onkundig geweest is, van het regt, het welk wy hier ter Kuste op de Portugeeschen hebben, alsoo wel als van de Tractaaten en Conventien, die tusschen het Hof van Portugal en de Republicq der vereenigde Nederlanden stand grypen, dewyl wy overtuigt zyn, hadde hy se geweten, hy niet onmiddelyk teegens den een en den anderen souden hebben te werk gegaan, veel min onse Wagt met woorden en daaden souden hebben mishandelt.

Ons oogmerk is thans soo seer niet om ons over het geweld te beklagen; wy neemen alleen buiten verkorting van ons Regt, kennis van de saak, en sullen 'er berigt van geeven aan onse Souveraine in Europa, op dat sy sullen kunnen oordeelen in hoe verre sy in haare Regten zyn benadeelt, maatregelen neemen om te handhaaven, soo als sy het oorbearst sullen vinden, en sig vergoeding verschaffen van den geledene hoon, soo sy oordeelen, gelyk wy het doen, die haare Vlag heeft geledene, wyl den Engelschman verscheidene schooten met scherp gedaan heeft op een Schip het welk door een Hollandsch Vaartuig wierd begeleid, en welk Vaartuig tusschen beide zeylde.

Maar wel, myn Heer, om aan U E. een meer dan oppervlakkig denkbeeld te geeven van de Tractaaten en Conventie tusschen ons en het Hof van Portugal, schoon wy reeden hebben om te denken dat den inhoud van dien aan U E. niet onbekent is, in gevolge van deselve hebben de Portugeeschen niet alleen het minste regt, maar dat meer is, is het hun verboden, eenige de minste Handel te dryven, met welke Natie het soude moogen weesen, binnen de Limiten van het Oostroy van de Hollandsche Westindische Maatschappy, dat is van Caab Palmas af tot aan de Rio de Benen, op poene van verbeurt verklaring van Schip en Laading, en sijn verpligt ter Rheede van Elmina ten Anker te koomen, om de Tienden van haare geheele Laading aan opgemelde Maatschappy te betaalen.

Ja zelfs is het aan onse Hollandfche Handelscheepen niet geoorloft eenige Handel met hun te doen, op verbeurre van confiscatie van het ingehandelde, en daarenbooven een boete van f6000- 0- 0, het is dan tot aanduiding van ons Regt en tot handhaving van het felve, dat wy, na de Portugeefchen haare fchuld betaald hebben, en dat fy voorfien zyn van een Pasport, dat wy een Officier aan Boord doen plaatfen, om toe te fien, en is het moogelyk te beletten, dat fy geen Handel dryven met wien het ook is;

Het boovenftaande aan U E., myn Heer, bekend zynde, of onder het leefen deefer bekend werdende, vleye wy ons, dat gy niet alleen fult laaken en onregtvaardig vinden, de laatftgehoudene behandeling van de Engelsche Capiteinen, maar dat meer is, dat gy gebruik fult maaken van U E. gefag, om voor te koomen, dat foortgelyk geweld en mishandelingen voortaan niet meer werden gepleegt door een Capitein van U E. Natie, wyl de goede verftandhouding, die geduurende foo veel jaaren, en door meer dan eene beweeg oorfaak tuffchen de Engelschen en de Hollandfche ftand grypt, langs fulke weegen fouden ontrufft worden, en de gevolgen ernftig.

Wy verfoeken, nu dan myn Heer, en wy wenfchen het, dat gy rypelyk de faak in queftie gelieft te overweegen, en dat fonder uitffel gy beveelen gelieft te geeven die alle gegrunde klagten van onse zyde voorkoomen, wyl foo lange aan ons het Oppergesag fal weefen toevertrouwt, ons niet aangenamer fal zyn, als de banden van Vriendfchap meer en meer te fluiten, tuffchen de beide Natien, waar toe wy fonder ophouden onse poogingen fullen aanwenden.

Wy verfoeken nog U E. gelieve haare antwoord en meening op het boovengemelde aan ons te doen toekoomen, en foo teegens onse verwagting, wy het een nog het andere bequaamen, fouden het inmiddels ontegenfeggelyk blyven, dat fy geene ignorantie van ons Regt kan pretendeeren.

Wy zyn met agting,

M Y N H E E R,

U Ed. Gehoorfaame Dienaar.

Geteekent,

P. Woortman.

St. George
d'Elmina den
2 September
1768.

Onder ftand,
Accordeert,

Was geteekent,
Ab. Thierens,
Secretaris.

*Extract uit eene Missive van den
Directeur Generaal Pieter Woortman,
geschreeven aan Elmina den 15 Novem-
ber 1768, geadresseert aan de Edele
Groot-Agtbaare Heeren Representant van
sijn Doorlugtigste Hoogheid en Bewind-
hebberen van de geotroyeerde Westin-
dische Compagnie ter Vergadering van
Thienen.*

WEL-EDELE GROOT-AGTBAARE HEEREN,

Het Duplicaat van myne Missive van den 9 October deefes jaars, word eerbiedig by deese aan haar afgevaardigt onder Litt. A.

Hebbende ik wyders de eere, in pligtelyke voldoening van myne belofte in deselve gedaan, haar kennisse te geven, dat het Portugeesche Schip, gevoert by Ignatio Jose da Sylva, den 12 October onder geleide van 's Compagnies Snaauwschip de Beschutter, alhier ter Rheeде is gearriveert, welke Capitein, na sijne vrywillige Handel, teegens den inhoud van sijne verkreegene Pas, op de hoogte van Caap Cors, met de Engelsche, overtuigd zynde, door my in een boete is geslaagen van drie honderd sestig Rollen Tabak, &c.

Na betaaling van dewelke ik hem onverhindert heb laaten vertrekken.

In myne Missive van den 10 October jongstleeden, had ik de eere haar Ed. Groot-Agtbaare kennisse te geven, dat ik aan de Engelsche Gouverneur Petrie een Missive had afgevaardigt, waar van ik Copia aan haar oversond: thans heb ik die haar te melden, dat ik antwoord op deselve bekoomen heb, waar van Copia hier neevens gaat onder Litt. B., U Wel-Edele Groot-Agtbaare sullen met een oplag van het oog ontwaar worden, hoe swak en ontfenuwd de reedenen zyn, die die Gouverneur aanhaald, om waare het moogelyk, het regt van sijne Natie met de Bresilianen hier ter Kusten aan te duiden; terwyl ik in het voorbygaan bidde, sy gelieve tog dat van de onse met nadruk te maintineeren.

Den 28 October ontfing ik een Brief van den Onder-Commis Jan Woortman, die my kennis gaf van het arrivement van een Bahiavaarder ter Rheeде van Annemoboe: Copia van deselve gaat hier neevens onder Litt. C., als meede Copia van die van den Capitein van opgemelde Schip, onder Litt. D., Copia van myn antwoord aan den Commandant van Cormantyn onder Litt. E., en eindelyk Extract van het Replicq op deselve onder Litt. F., aan alle welke Bylaagen, om haare beefigheeden soo veel doenlyk te bekorten, ik de eer hebbe my te gedraagen.

De opgamelde Bahiavaarder legt nog ter Rhee de van
 annemaboe; en ten einde foo veel doentlyk van fijn ge-
 rag, en van dat van de Engelfchen te weefen geïnfor-
 neert, heb ik aan meergemelde Onder-Commis Jan Woort-
 nan, gelaft, my een omftandig relaas toe te fenden van
 l wat eenige betrekking tot de faak in queftie hadde, in
 evolge die ordre heb ik het felve van hem bekoomen,
 erfendende het aan U Wel-Edele Groot-Agtbaare onder
 Litt. G., &c.

Litt. B.

MYN HEER,

IN hoope, gy fult de goedheid hebben, niet qua-
 lyk te neemen, dat ik de Uwe, gedagteekent den
 2 van de voorleedene maand, niet eerder hebbe
 beantwoord! ik ben verhindert geworden door eene
 meenigte van faaken, die my tot nu toe fonder op-
 houden hebben befig gehouden.

Soo ik U Edele wel begryp, heb gy met my die
 Brief te fchryven U voorgesteld, niet alleen, om te
 klaagen over een Engelfch Capitein, die Tabak ge-
 kocht heeft van een Portugeefch Vaartuig op deefe
 Rhee de! maar om my bekend te maaken, dat gy
 een regt in dit Land hebt, om de Portugeefchen
 Handel te beletten, aan wien het ook is, op die
 twee Articulen fal ik de eere hebben te antwoor-
 den op de kortfte en faakelykfte wyfe.

Uwen Officier, die als Wagter gedient heeft op
 het Portugeefche Schip, heeft den Engelfchen Ca-
 pitein onregtvaardig by U befchuldigt, die hem niet
 mishandeld heeft, nog de minfte fmaad aangedaan,
 de faak is by vergrooting aan U overgedraagen, fie
 hier het verhaal, het welk bevestigt kan worden
 door de verklaring van de Magazynmeester van
 dit Kasteel, die by het geval is teegenwoordig ge-
 weeft.

De Portugeefche Capitein, geen agt geflaagen
 hebbende op het Teeken door den Engelfchen Ca-
 pitein gegeven, om hem op te houden, deed dee-
 fe een Schoot over den Portugeefch, wiens Schip
 tuffchen hem, en den Sloep van U Compagnie zeyl-
 de, de eerfte Schoot geen vrugt gedaan hebbende,
 zyn 'er verfcheide anderen gevolgt, alleen om den
 Portugeefchen Capitein bang te maaken, en hem op
 te houden, maar niet met het oogmerk om hem
 fchaade toe te brengen, wat U Chaloup aangaat,
 quam defelve in geen aanmerking, eerft zeylde zy
 booven de Portugeefch, maar vervolgens ftuurde
 hem de Equipagie, tuffchen hem, en den Engelfch-
 man, om fe (foo als ik geloof) meer in feekerheid
 te ftellen, de Portugeefche Capitein gebrast hebben-
 de, begaf den Engelfchman fig aan Boord, verfeld

van eene van zijn Officieren, om hem voor Tolk te dienen, en van den Magazynmeester van dit Guarrijoen, sy vonden aan Boord van het Portugeefche Schip, Uwe Wagter en de Stuurman van U Sloep, dewelke sig teegen het verkoopen van Tabak aangekant hebbende, seide, *dat zy het niet durfden toestaan, terwyl zy aan Boord waaren*, men antwoorden haar met sagtsinnigheid, als zy niet kosten overgaan, om ooggetuigen te weesen van den Negotie, die men doen moest; zy sig na elders konnen begeeven, dit was genoeg, de Stuurman verrok het eerste, de Wagter volgde hem, van naby, en onse Engelsche deden sonder verandering hunnen Handel, sie daar al wat aan Boord van het Portugeefche Schip gebeurt is, nog dat Uwe Officier is mishandeld, nog smaadheid aangedaan door iemand.

Het komt my niet toe, myn Heer! nog te betwisten, nog te erkennen de Tractaaten die stand kunnen grypen tusschen den Koning van Portugal en de Staaten Generaal van Holland, het is my genoeg verseekert te weesen, dat die Tractaaten nooit geen plaats kunnen hebben ten nadeelen van de Britanische Handel in dit Land, dewelke niet weinig belang heeft in deese tyds omstandigheden.

Den Handel van de Tabak is met de Portugeefche seedert onheuglyke tyden gedreeven, door de Officieren van onse Etabliffementen, door de Commandanten van Handel Scheepen, en door de bysondere Kooplieden van onse Engelsche Dorpen op deese Kust, de Hollanders hebben 'er sig teegen gekant, somtyds met vrugt, somtyds sonder het ons te kunnen beletten, maar nimmer zyn 'er eenige klagten gedaan in Engeland teegens deesen Handel, of wel van weegens de getrouwe Koning, of door haar Hoog Mog.: Is het dan te gelooven, dat het dryven van een soortgelyken Handel, gedurende al die tyd eene overtreding is geweest van de Tractaaten, en een openbaare schending van Uwe Regten in dit Land, selfs hebben Uwe Voorfaaten, ons nooit beschuldigd van het onregtvaardig gedrag omtrent hun, door het dryven van deesen Handel, ten zy dat 'er eenige geweldnarye gepleegt was, dewelke geen plaats gehad heeft in het geval van questie, maar U oogmerken zyn thans niet bepaald op het teegenwoordige, sy strekken sig uit tot het toekomstende, soo wel als tot dat geene dat voorby is! en ik sie met vermaak dat gy beslooten hebt, U over die saak by U *Souverainen* aan te melden, terwyl ik overtuigt door de Pas, die gy nu laatst gedaan heeft, dat U oogmerk is, om ons ten eenemaale den Handel met de Portugeefche Vaartuigen te beneemen, niet heb nagelaaten van myne

fyde, daar van kennis te geeven, aan die, welkers
belangens my in dit Land zyn toevertrouwt.

Ondertuffichen heb ik de eer te zyn,

MYN HEER,

U Wel-Edele gehoorfaame
Dienaar.

Was geteekent,

Gilb. Petrie,

Onder ftond,

Accordeert.

Geteekent,

Ab. Thierens.

Secretaris.

Caap Corps
den 28
October
1768.

Litt. C.

WEL-EDELE AGTBAARE HEER!

IK heb gisteren door myn Adfifent U Wel-Edele
Agtbaare kennis gegeeven van het arrivement van
een Portugeefch Twee-Maffchip op de Rheed van
Annemaboe, en ben heeden morgen felfs in Perfoon
aan Boord van gemelde Portugeefch geweest, om
my nader te informeeren de reeden van fijn komfte
alhier, feggende hy uit vrees door de meenigvuldige
vertellingen der Neegers op de Boovenkuff het
Hoofd-Kaftel voor by geweest is, wyl fe hem heb-
ben gefegt geen Portugeefche Scheepen aan het
Hoofd-Kaftel quaamen of wierden verbeurt ver-
klaart, en foo hy opgeeft foude maar drie honderd
Rollen Bahia Tabak aan Boord hebben, vyf en
twintig Leggers Brandewyn en eenige Koopman-
fchappen, en is van voorneemen om na de Beninte
zeylen om aldaar fijn Handel te doen, heeft twee
en vyftig daagen van de Bahia op reis na hier ge-
weeft, verfoekt feer needrig dat U Wel-Edele Agt-
baare de Tienden van de voorgemelde Tabak geliefte
te laaten afhaalen.

Het Schip leid onder het Fortres van Annema-
boe, is flegt voorfien van Ammunitie, heeft felfs
geen een Stuk op het Dek, ik heb hem gefegt om
aan Cormantyn onder het Fort te koomen, het gee-
ne hy my beloofte heeft, het Schip is genaamt Navio
Santa Anna e Sam Joze, en de Capitein Manoël da
Silva Ferreyra, is van de morgen na de Wal aan
Annemaboe gegaan, verfoeke fpoedig U Wel-Edele
Agtbaare beveelen hoe my hier in moet gedraagen,
in

in clofa gaat een Brief van hem, die myn verfocht heeft om aan U Wel-Edele Agtbaare te fenden.

Hier meede, hebbe de eere, &c. Cormantyn den 28 October 1768.

Geteekent,

Jan Woortman,

Onder ftond,

Accordeert met de origineele Miffive.

Geteekent,

A Thierens.

Secretaris.

Litt. D.

Translaai van een Portugeefche Brief in het Engelfche, en uit het Engelfch in het Hollandfch, van Cormantyn ontfangen onder Couvert van de Heer Jan Woortman, den 28 October 1768.

MYN HEER DE GENERAAL PIETER WOORTMAN.

HEeden den 27 deefer maand ben ik ten Anker gekoomen ter Rheede van Annemaboe, na een reife van een en vyftig daagen uit de Bahia, om myn Negotie te doen in de Benin, en aan Porte nieuwe een Portugeefch Cantoor, en om reeden dat ik niet voorfien ben van eenige dingen om de Prefenten en onkosten aan Elmina te geeven, en dat ik aan Caap la Hoe koomende gehoord heb, dat aan het Kasteel de Elmina alle de Portugeefche genoomen worden, foo ben ik op deefe Rheede ten Anker gekoomen, alwaar fy my het teegendeel gefegt hebben, dat 'er niet meer dan een Schip genoomen was, behoorende aan defelfde Rheederye, daar de andere my feide, dat zy alle genoomen wierden, ik foude gewillig aan Elmina ten Anker koomen, maar de Stroom is te fterk, en de Wind contrarie, om welke reeden ik U Ed. daar voor verfchooning vraage, ik heb drie honderd Rollen Tabak voor myn Carga en vyf en twintig Pypen Aquadentor, en feeventig Ankers van defelfde Aquadentor, en eenige andere Goederen koomende uit de Bahia, het welke alles in myn Pas vermeld staat, indien U Ed. gelieft en begeert de helft van myn Carga voor U Ed. Coftume te ontfangen, foo fal ik U Ed. feer verpligt zyn, uit confideratie dat dit Schip aan defelve Rheeders behoord, als dat geene dat U Ed. genoomen hebt van Capitein Baft, en ook om dat de reife na de Benin feer moeyelyk en gevaarlyk zyn. Ik verwagte dat U Ed. my deefe gunfte fal bewyfen, en te overweegen, wat ik ge-

M

feft,

seggt heb, gelyk ook wat U Ed. Soon de Heer Jan Woortman sal gemeld hebbe, alsoo ik die gebedden heb voor my by U Ed. ten goede te spreken, ik heb alles in gereedheid dat U Ed. competeert, en versoeke een Uwer Officieren te senden om het te ontfangen, en de Carga na te sien, dat aan myn klein Scheepje behoorde, en my myne Pas te senden, om na de Benin te gaan, ook versoeke in het Pasport te stellen, dat ik aan Fida sal Ankeren, om een Officier voor het Portugeesche Fort aldaar aan de Wal te setten, die ik meede gebragt heb. Vorders moet ik U Ed. seggen, dat ik den Heer Fiscaal nog geen der andere Officieren kan betaalen, alsoo ik geen Goud heb, maar indien U Ed. gelieft sal ik U Ed. en de Compagnie betaalen, om dat ik alle verschil wil vermyden, want U Ed. bekent is dat nooit de Portugeeschen op de Benin vaarende eenige Costumen betaalen; Ik bid deese gunite van U Ed., waar voor ik U Ed. ten hoogsten ial verpligt zyn, dat het U Ed. gelieve sal my myn Pasport, en in het Neederduitsch en een in het Portugeesch te senden, het welk my gelegendheid sal geeven om U Ed. voor een lange tyd van jaaren te kunnen dienen. Annemaboe den 27 October 1768.

Geteekent,

Manuel da Sylva Fercira.

Lager stond,

Accordeert.

Geteekent,

Ab. Thierens.

Secretaris.

Litt. E.

MYN HEER WOORTMAN.

SOo aanstonds ontfangen wy U Ed. Missive van den 28 deeser, in dewelke wy met geen geringe verwondering ontwaar werden, dat sig een Portugeesch Schip ter Rheede van Annemaboe bevind, geevende de Capitein voor, dat uit vreesse van hier te sullen werden prys verklaart, aldaar is ten Anker gekoomen. Wy kunnen geensints overgaan om de Thiende van sijne inhebbende Laading van de Rheede van Annemaboë na herwaards te doen afhaalen, soo als hy ons versoekt, maar wy gelaften U Ed. om op den ontfangt deeses U Ed. aan Boord van het opgemelde Schip te begeeven, en den Capitein van onsentweegen aan te seggen, dat hy sig ten spoedigste met sijn Schip sal hebben te begeeven volgens sijn pligt, en na den inhoud van sijn Zeebrieven en Passen, ter Rheede van Elmina, om aldaar in onse handen sijn verschuldigde recognitie te koomen betaalen, waar na hy door ons voorsien sal wor-

worden van een behoorlyke Pas, en ongemolesteert tot het doen van sijne Negotie na beneeden kunnen verzeylen, dog soo teegens onse verwagting hy Capitein mogte onwillig zyn aan onse beveelen te gehoorfaamen; gelaften wy U Ed. verder hem serieu- felyk van ontentweegen aan te seggen, dat wer- waards hy ook na toe mag zeylen, het zy na Fida; of eenige andere Havens beneeden, het zy na de Berin, wy niet sullen in gebreeken blyven een wel gewaapend, en van Ammunitie en Manschap voor- siene Snauw hem na te senden, om hem op te soe- ken, en na herwaards op te brengen, waar na wy hem sonder eenige agt te geeven op foodanige uit- vlugten, als hy tot sijne verschooning soude soeken by te brengen, sullen confiscueeren en prys verklaa- ren, terwyl wy reeds ordres gegeeven hebben aan den Commandant van 's Compagnies Snauwschip Stad en Lande, dat aan Bercode ten Anker ligt; op hem te passen, en soo hem onvoorsien van een be- hoorlyke Pas door ons geteekent aantrest te neemen en op te brengen.

Wy gelaften U Edele ernstig doese onse beveelen woordelyk aan opgemelde Capitein van het Portu- geesch Schip over te draagen, en ons ten spoedigste van U verrigtinge en sijn antwoord en meening ver- slag te doen.

Waar meede, &c. Mina 28 October 1768.

Geteekent,

P. Woortman.

Lager stond,

Accordeert.

Geteekent,

A. Thierens.

Secretaris.

Litt. F.

WEL-EDELE AGTBAARE HEER.

IK heb U Wel-Ed. Agtbaare Missive heede mor- gen wel ontfangen, en ben direct op den ont- fangst volgens U Wel-Edele Agtbaare beveelen na Boord van den Portugeesch gegaan, en den Capi- tein de ordres in U Wel-Edele Agtbaare Missive vervat, voorgehouden van woord tot woord, waar op gemelde Portugeesche Capitein my gesegt heeft niet na Elmina met sijn Schip te kunnen gaan, om reeden; soo als ik in myn voorige reeds de eer heb gehad te melden, namentlyk, dat hem door Nee- gers en Engelschen is gesegt de Portugeeschen soo legt aan Elmina wierden gehandeld, de Scheepen prys verklaart, en de Capiteins, &c. in Boeyens ge- flooten, uit welke behandeling hy Capitein my seide niet aan het Hoofd-Kasteel was gegaan, en ook niet

verfeekert waar, dan of fylieden met de Hollanders in Oorlog waaren of niet, maar hy feide daar nader met, fijn Officieren over fou fpreken en raad houden, dog ik denke dit is maar om uitfel te maaken, om by eerfte geleegentheid by nagt of ontyden te vertrekken, heeft verders als voor deefen verfogt om de Thienden te laaten afhaalen, dit is alles wat den Portugeefchen Capitein my gefegt heeft, verders heb ik de eer U Wel-Edele Agtbaare te communiceeren, dat wanneer ik na Boord van de Portugeefch ben vertrokken, en dicht met de Canoa aan Boord zynde, twee Kanon ftukken van het Fortres van Annemaboe zyn geloft; edog kan niet seggen, of 'er fcherp op geweest is, ten minften daar heb ik niets van gehoord, maar is direct ook een Canoa van de Wal van Annemaboe gekoomen geen half quartier uurs agter myn, met den Commandant van Tantanguerri, genaamt Mr. Drew, met fes Soldaaten met hun Geweer, en zyn aan Boord van den Portugeefch gearriveert, om defelve te protefteeren, gelyk de voornoemden Mr. Drew, in prefentie van my, deefe volgende expreffien aan den Portugeefchen Capitein gefegt *Jam Come on Board out orders of Mr. Petrie, Gouvernor off Coape Coast with six Soldiers to Protict You, it in Cafe any Dutch man Schould come on board you can trothem over Board as Your wartid or Pleafe youw Ly nouw under ouw Protection and wat assistance you want you shall have and it jou have not Soldiers Enough Mr. Petrie Shale fup by you wit more:* dit is alles door een Neeger aan den Portugeefche Capitein overtolkt.

Soo momentlyk fie ik den Portugeefchen Capitein fijn Barkas met een Engelsche Vlag 'er op, na de Wal van Annemaboe toegaan.

Hier meede heb ik de eer, &c.

Geteekent,

Jan Woortman.

Onder ftond,

Cormantyn
den 29
October
1768.

Accordeert met de Ori-
gineele Miffive.

Geteekent,

Ab. Tierens,
Secretaris.

Op ordre van de Wel-Ed.

Agtbaare Heer Pieter Woortman, Præsident over de Noord- en Zuidkuste van Africa, &c. &c. heb in Ondergeschreeven my geïnformeert na de handeling van de Engelsche, met het alhier ter Annemaboe leggende Portugeesch Schip, genaamt Santa Anna en Sam Joze, gevoert door Capitein Monoel da Sylva Ferreira, en daar in myn uiterste vermoogen aangewent gedeeltelyke selve gesien, en het overige onder de hand vernoomen, soo als ik by deese de eer heb sulks aan U Ed. Agtbaare te rapporteeren.

NAmentlyk, dat ik my in Perfoon aan Boord van een Engelsch Schip by Capitein Tho. Eagles bevond, wanneer het Portugeesch Schip diep Lee teegen over Mouree waar, en den Capitein van de Portugeesch hier booven gemeld met sijn Baracas na de Rheede van Annemaboe, en aan Boord van gemelde Engelschen Capitein quam, om sig te informeeren, of hy van de Engelschen geprotesteert konde worden, soo hebben de Engelsche Capiteins hem Portugeesch eenpaarlyk na het Fortres van Annemaboe geweest, soo als hy sig ook direct na het Fort heeft geadresseert, en eenige uren naderhand met sijn Schip op de Rheede gearriveert, wanneer ik my derwaards heb vervoegt om hem te vraagen, of hy aan het Hoofd-Kasteel St. George d'Elmina waar geweest; waar op hy my seide van neen; en de reeden daar van was, om dat hem door een Engelschen Adsisent, leggende aan Caap Apollonia, genaamt Schmith, en verscheiden Neegers gewaarschouwt was, dat de Portugeeschen met de Hollanders in Oorlog waaren, want dat 'er al een Schip Prys was verklaart, en dat 'er nog verscheiden anderen waaren, daar nog niet over gebesogneert waar, maar nog aan het Hoofd-Kasteel wierden gehouden, en dat soo hy sig aan Elmina adresseerden, sonder twyffel meede Prys souden verklaart worden; dit voorgemelde heeft den Portugeeschen Capitein my verklaart de reeden te zyn, dat hy Elmina is voorby gezeild, maar dat hy eger niet weigerig was om de behooryke recognitie te betalen, als die door U Ed. Agtb. wierden afgehaald, soo als ter dier tyd direct daar ook ken-

nis van aan U Ed. Agtb. heb gegeven, maar waar op ik ordre van U Ed. Agtb. heb ontfangen om my selve aan Boord van de Portugeesch te begeeven, en hem uit U Ed. Agtb. ordre te seggen van niet te kunnen resolveeren om de Tiende van de Rhee de van Annemaboe te laten afhaalen, maar dat hy sig met sijn onderhebbent Schip, gelyk behoorlyk is, aan het Hoofd-Kasteel fouden hebben te vervoegen, of by weigering van dien alsdan alle devoir aan te fullen wenden, om hem met sijn Schip magtig te worden, en alsdan sonder fout prys verklaaren, schoon ik hem dit, en verders de ordres in U Wel-Ed. Agtb. Missive vermeld, van woord tot woord heb voorgehouden, soo is hy evenwel by sijn voorige gefegde gebleeven, en dit wel te meer, om dat direct na dat ik nog geen half quartier uurs aan Boord waar geweest, of den Commandant van het Engelsch Fort, Tantum Guerry genaamt, Mr. Tho. Dreuw arriveerde ook met een groot Canoa aan Boord van gemelde Portugeesch, meedebrenge fies Soldaaten met hun Geweer en Waapens, en met deese boodschap aan den Portugeeschen Capitein, den Heer Petri, Gouverneur van Caab Cors, heeft my gefonden om U E. aan te seggen, als dat U E. van ons geprotecteert sult worden, ten dien einde heb ik ses Soldaaten meedegebragt, en indien U Ed. meer noodig dunkt te hebben, soo sal den Heer Petri meer fenden, U Ed. behoeft nu ook geen Hollander meer aan Boord te dulden, maar kunt se alle indien U E. fulks gelieft over Boord laten werpen, want U E. legt nu onder onse protectie, gelyk ik ook hier van alles kennis per Missive aan U Ed. Agtb. heb gegeven, waar aan my verder refereere, na die tyd heb ik ordre van U Ed. Agtb. ontfangen, om myn niet meer aan Boord te vervoegen, maar een waakent oog te houden op sijn vertrek, en daar direct kennis van te geeven; sanderendaags daar aan volgende heb ik U Ed. Agtbaare gecommuniceert, dat de Portugeesch een Engelsche Vlagge van de Top liet waayen, daar na heeft U Ed. Agtb. myn geordonneert, om van alles wat tusschen den Engelschen en Portugeesch passeerde naauwkeurig gaade te slaan, en daar rapport van te doen, ik heb my dan na alles soo veel moogelyk geïnformeert, en gehoord als dat den Portugeesche Capitein een Pas van den Engelsche heeft versogt, het geen hem, soo ik wel geïnformeert ben, sal gegeven worden, als meede een Commando Engelsche met een Officier, het geen hem ook is toegestaan, om hem soo met de Engelsche Vlagge van de top na het Eiland St. Thome te brengen, waar by dan nog gevoegt sal werden een Schip van de Vryman Mr. Richard Brew, genaamt de Entelooper, gemonteert met twintig slukken Kanon vier Ponders, ook heeft den

Portugeefche Capitein tien Stukken vier Ponders van boovengemelde Mr. Rich. Brew gekogt, om op fijn Schip gebruikt te worden, en twee daagen geleeden is 'er een ander Commando van Caab Cors aan Annemaboe gearriveert, of deefe het boovengemelde Commando alsnu fal uitmaaken, of dat die zyn gefonden om de voorige af te loffen, is myn onbekent, maar het gemelde Commando is in de Baay van Annemaboe onderften booven geslaagen, den prys waar voor den Portugeefch den Toebak aan de Engelsche heeft verkogt is twee en twintig engels Coopmft., den Heer Gouverneur Petri van Caab Cors heeft, (foo'als ik geïnformeert ben) seftig Rollen genegotieert, den Heere Grossele, Gouverneur van Annemaboe, vyftig, den Heer Dreuw, Commandant aan Tantum Guerry, twintig, den Heer Breuw, vyf honderd, Capitein Cuming, twee en twintig, Capitein Eagles, ses en twintig, Capitein Price, vyftig, Capitein Waakers, ses en vyftig, en verkoopt daagelyks aan de Neegers, dog dit is myn onmoogelyk te melden, maar de prys is aan de Neegers een once Koopmanschappen, in het eerst is het een ons en agt engels geweest, de Koopmanschappen welke hy van de Engelsche moest hebben voor de Tabak, sullen hem alhier bewaard werden, en by nadere occasie na het Eiland St. Thome, gefonden worden, dit is alles wat ik ontrent deefe faak kan melden, en hoope hier meede aan het ge-
noegen van U Ed. Agtb. voldaan te hebben.

Waar meede, &c.

Geteekent,

Jan Woortman,

Laager stond,

Cormantyn
den 10
November
1768.

Accordeert met fijn Ori-
gineel.

Geteekent,

Ab. Thierens,
Secretaris.

S I R.

I Have a long understood, that Your business here has been with Mr. Woortman of Cormantyne, and that you laid in this Road for the Conveniency only of Wooding and Watering Your Ship, but jam nouw informed, You are purchasing Negroes from the natives.

You are sensible it is not permitted to Our Ship to Trade under Your forts, and for the same reason You Cannot expect that indulgence from us.

I there fore desire, You will Weigh Your Anker and drop down to Cormantyne on receipt of this, otherwise I shal be under the disagreeable necessity of effecting it by other means.

Jam,

S I R,

Annamaboe
fort 10
Augusty
1768.

Your Most hum. Serv.

Was geteekent,

*John Grosse.**Het Adres luidt.*

To

Capt. Herman Sluyter.

Annamaboe Road.

N 116 B

English Portuguese Trade

1771

Londres den 20^{en} Junij 1771.

Ungen een missive vanden Representant
zijn Doorlugtighe Hoogheid, en Beswind,
Heren vande Westind. Compagnie ter
Præsidiale Kamer te Amsterdam, gats: al
den 19^{den} dezer houdende antwoord op
u Hoog mog. seerke Resolutie vanden
der voorleeden maand genomen op
missive vanden Heer Grave van Vlaern
ar Hoog mog. Leers Envoije en Plenipou
tearis aan het Hof van groot Brittanien
te London den 21^{en} dezer te vooran
kende de klagten gedaan tegens hinnen
recteur Generaal van Elmina, en waar
trant haer Hoog Mogende hien hadden
lieven aan te schrijven, dat zij sonder
u haer Hoog mog. Resolutie vanden 16^{den}
reij des voorleeden jaars afgevaardigt aan
doornmalige Præsidiale Kamer van
eland souden voldoen.

Maer op geclibereerd zijnde is goed gevonden
overstaan, dat in afwachtinge van het nader
crijt van voorn: Representant van zijn
doorl. Hoogheid en Beswind hebben vande
Westindische Compagnie ter Præsidiale
Kamer te Amsterdam op de memorie

den Heere Ridder Yorke Secretaris Ambas-
sadeur en Plenipotentiaris van zyne Maj^{te}
Coning van groot Brittenien bij desen
dat op den 16. mij des voorleeden
maas aan haer Hoog Mog. gepresenteert,
zijne vande vorte missive en aanschrijvin-
ganden Directeur Generaal en Raaden
Alina daer nevens geteget, doorden
dat Dierkens gesteld sal worden in handen
van gemelde Heere Ridder Yorke, om te
maken tot Provisioneel antwoord op zyne
oien memorie, in vertrouwen dat door
voorgemelde aanschrijving bij provisie
de billijke redenen van klagen voorge-
komen zullen weeden.

Accordeert met kroons Register.

hebben met verschuldigde eerbied ontfangen
uwer Vergaderings gelieven U. Ho. Mo. seer
aanteerde Secrete missive van den 2 y den
maerde maand, dienende ten gelide van hoogst
euer Secrete resolutie ten seuen dags genomen
ene missive van den Heere Grave van Welden
Ho. Mo. extraordinaris Envoije en Plenipotentiary
het Hof van Groot Britanniën ges. te Londen
21 daar bevorens, rakende de klayten gedaan
ons onsen Directeur Generaal van Aminda, en
arombrent U. Ho. Mo. ons hebben gelieven aan te
rijven dat wij sonder sukstel aan U. Ho. Mo. Resolutie
den 16 Mey des voorleeden jaars affgovaardigt
de daormalige Præsidiële Kamer van Zeeland
leden voldoen.

Wij geeven ons de zere, Ho. Mo. Heeren! Uuw Ho.
og, daarop bij deeren te informeeren, dat wij
laastgemelde Depêche van de voorn. Kamer van
land wel hebben ontfangen, en ook niet houden
töön gemanqueert. Daar op Uuw Ho. Mo. ingevolge
naluor daar bij vervatte bevelens te berigten,
oo wij niet lange te vergeefs onder de Compagnies
het trost zoo in deure als in de Kamer Zeeland
eristende, hadden gekogt na de Contracten daar
in vermeld ofte gealligieerd.

Tan alsoo het ons evenwel absolutelyk nodig
verquinn omme, devorens Uuw Ho. Mo. gonde te
informeeren, temoeten nagaan en examineeren

was van den Aart der Contracten wān
en zig van de Engelsche zijde fūndert, 200
wij geen beeter middel om den Hoog
de mat de vereischte praesheid en nodige
teghheid te kunnen berigten geweest, dan
voornoemde geallieeerde Contracten van de
van Guinea te ontbieden gelijk onse ordres
zegen van den Directeur Generaal en Raaden
er met twee differente Schepen zijn afges
deligt zende rücks niet zonder duidelijke bij
ingen omme ons Copijen authentiek vande helve
de aller eerste Scheps occasie te doen toekomen
middels Hoog Mogende Heeren hebben wij met
ds Schip van verlog de Dankbaarheid geom
deest werdende doorden Heere Capiteijn
van Braak beguwoordig Kiel reede leggende
Tabel van den Directeur Generaal en Raaden
Kuste van Guinea voornoemt, bij provisie
tot nader ordre van de vergadering van
men aangeschreeven omme (tot voorkoming
en alle verwyfdering met de Engelsche Natie
om aan haar alle billijke reddenen van
ngten te beneemen) de Portugeesen, of Brazi
mansche Schepen, zoo dra dezelve aan ons
ofst Casteel d'Vimera kunnen gewone recognitie
niden hebben betaald, ende met en Paspoort
den ordinairen voet van den Directeur
uniraal zullen zijn wootzien geen de minste
indormis toe te brengen in kunnen handel met
de Engelsche Natie ter Kuste, zoo als den Hoog

4.

The last line (with of) reads: -

"Mogende zult, breder zullen
Kommen zien bij" (desbet.)

ve. onse aanschrijvinge Dewelke wij de
id namen Copijelijk hier meevens te voegen
verzoek dat het ons geoorloofte zij ons daer
te refereren.
wij hoopen en vertrouwen, dan hier mede dat
Hoog Mo: met ons in deelen zullen weeten van
en het zelve begrip, dat namentlijk aan het
isterij van Engeland, hier uit wederom op
us zal blijken hoe verre wij afzijn van enige
Reinigheden tusschen de twee Natien of derselver
Bediendens ter Kuste te doen foreeren ~~abtraal~~
Hand grijpen, nemaar, dat de Compagnie
nos geneegen is om met derselver Natie ter Kuste
ene goede harmonia. tot conservatie van
zijdsche bezittingen en regten te belevon.
ijk wij dan ook zijn in dat vertrouwen, im
es in die hoope en verwagting dat vanderzijde
in Engeland ook daar toe de efficiëuse ordres
en haare Bediendens ter Kuste zullen worden
neven, en dadelijk ter ditwaer gebracht, met dit
niaal effect, dat met de Portugoosen of Bratti,
anen niet werde gehandelt, voor en alcer zij
n legaal paspoort van onsen Directeur Generaal
te derselvs plaats vervangende, waarby duidelijk
ijke dat zij aan ons Castel bovengemeld hebben
vertoen zullen hebben vertoont, waar mede

Hoog Mogende Heeren etc

Den Representant van Zijne Doorl. Hoogheid
en Reucindtsheren van de Geobroijerde West

Indië Compagnie ter presidiale Kamer Amst

5.

WTC to SA.

Id. a margin

Amsterdam 19 June 1771

Perca 20 June 1771.

ontfeste Manhafte Wyze & Voorsien,
de Keeren

het Ministerij van Engeland aan haar
Mog. wederom klagten gedaan zynde
voor 's Compagnies Bediendens op de Kust
Guinea by continuatie belemming werd
bragt aan den handel der Engelsche, met
Portugueesen of Braziliaansche Scheepen,
en wy goedgevonden t. d. by provisie, en
nader ordre van de Vergadering van Thie,
aan te schryven, om s'not voorkoming
alle verwydering met de Engelsche Na,
en om aan haar alle billijke redenen
klagten ten dien opzichte te benoemen,
Portuguesche of Braziliaansche Scheepen,
drac dexelve aan ons Hoofc Casteel d'
Guinea hunne gewoonlyke Recognitie sul,
hebben voldaan, en met een paspoort
den ordinaire voet van onsen Directeur
neraal zullen zyn voorsien, geen de min
hindernis toe te brengen, in hunnen
noel met de Engelsche Natie ter Kuster
aar toe ons verlatende
ontfeste etc.

Amsterdam den 13 Junij 1743
den Representant van Synes Doord. Hooghe en
Bewindh. van de Geocroyeerde West Indische
Comp. ter presidiale Kamer Amsterdam
p. was getekent.

6.

Versp. W1 Steffen 1167.

marked "Bylage

recd 20 June 1911."

Whitehall, June 19th 1715.

My Lord.

In Obedience to His Majesty's Commands,
I send to us by your Lordship's Letter of
the 1st Instant, We herewith send to your
Ship, in order to their being transmitted
Joseph Yoke, Copies of the Conventions
between the Servants of the Royal African
Company of England, and the Servants of the
East India Company on the Coast of
Africa, in the Years 1708, 1713 & 1728.

We observe, that in Sir Joseph Yoke's
Letter, a Copy of which we received from
your Lordship, he mentions a Treaty of the
1st May 1716. which we apprehend to be a
Mistake, & that he must mean that of the
1st May 1713, which, together with those
of 1708 & 1728, are the only ones relative to
the Dispute concerning Portuguese Vessels
trading with His Majesty's Subjects, that we
have any Knowledge of.

We are &c.

/s/ D. Elliot

John Roberts

Wm Fitzherbert.

¹⁷⁶⁴
This letter is not an enclosure to the original to be the first of

~~1764~~

Verp. W. T. Stokman 1161

(not an enclosure to any letter
a paper apart).

N116C

English Portuguese Trade

1773.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, in haar Edele Groot Mog. Vergadering genomen op

Vrydag den 7 Mey 1773.

E Raadpensionaris heeft ter Vergadering gecommuniceert een Memorie, op den 25 Maart deeses jaars ter Generaliteit gepresenteert door den Heer Ridder Yorke, extraordinaris ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien, houdende klagten over de wynige attentie op sijne voorige representatien, gedaan tegens de Bedienden van de Nederlandsche Westindische Compagnie op de Kust van Guinea; over de aanhoudende moeyelykheeden door de Bedienden van deselve Compagnie aan de Onderdaanen van sijne Majesteit aanteaan, om deselve te beletten van directelyk met de Portugeezen te handelen; volgende de voorschreeve Memorie hier na ingescreert.

Fiat insertio.

Van welke Memorie en Bylaagen daar neevens gevoegt, onthoudt de overneeming door de Heeren Gedeputeerden van deselve Provincie en van Zeeland, door haar Hoog Mog. Copie gesonden aan de Representant en Bewindhebberen der Westindische Compagnie ter Vergadering van Thienen, jegenswoordig te Amsterdam, en deselve aangeschreeven alsnog en spoedigsten aan haar Hoog Mog. te laten toekoomen derzelver Berigt, gerequireert op de Memorie van gemelde Heer Yorke met verscheide Bylaagen, den 16 Mey 1770 aan haar Hoog Mog. gepresenteert, en voorts haar Hoog Mog. te informeeren, waar by het is toegekoomen, dat de provisioneele ordre door haar volgens haare Missive van den 19 Juny 1771 aan den Directeur en Raaden op Delmina gesonden, niet geëxecuteert is geworden; dat sy die ordre by de eerste gelegenheid aan gemelde Directeur en Raaden voornoemt nogmaal sullen vernieuwen, en deselve op het serieuste aanschryven; alle occasien tot moeyelykheeden en onlusten te vermyden.

Als meede de Resolutie den 16 der voorleede maand ter Generaliteit genoomen op het ten selven daage ingekoomte Berigt van de Representant en Bewindhebberen voorsz op de bovengemelde Memorie van den Heer Ridder Yorke voornoemt; om te dienen tot antwoord op deselve Memorie; volgende de voorsz Resolutie hier na gescreert.

Fiat insertio.

Waar op gedeliberereert zynde, is goedgevonden en verstaan; het verrigte van de Heeren haar Edele Groot Mog. Gedeputeerden by het neemen der voorsz Resolutie by deele te approbēten.

Accordeert met de voorsz Resolutien:

*Geappre-
het verr-
van Ged-
teerden t-
neraliteit-
de genoor-
solutie a-
op de na-
klagten v-
den Gro-
Brittann-
Ambassa-
Yorke b-
morie ge-
over de i-
lykheeden
Bediende
de Neder-
sche West-
sche Com-
nie aan
gelschen
Kust van
nea.*

Hauts & Puissants Seigneurs !

C'Est à regret que le fousigné Ambassadeur extraordinaire & Plenipotentiaire du Roi de la Grande-Bretagne se voit dans la necessité de renouveler ses plaintes contre les employés de la Compagnie Hollandoise des Indes Occidentales à la cote de Guinée; V. H. P. se rappelleront le nombre de Memoires, que j'ai eu l'honneur de leur presenter sur ce sujet, appuyés des piéces justificatives les plus fortes, & recommandés à votre attention par l'affection du Roi envers votre Etat, dans les termes les plus amicals. Je m'étois flatté qu'à la vue de toutes ces preuves, ni la Compagnie permettroit, ni le Gouverneur d'Elmina oseroit renouveler les mêmes chicanes.

Les piéces annexées à ce Memoire prouveront pourtant le contraire, & V. H. P. y verront sans doute avec surprise les mêmes injustices & voyes de fait employées à la cote pour empecher les Portugais de trafiquer directement avec les Sujets du Roi. Seroit ce le manque d'ordres de la part de la Compagnie au Gouverneur d'Elmina, seroit ce l'inattention du Gouverneur à mettre les ordres en execution? Dans l'un ou l'autre cas l'affaire demande de la part de V. H. P. un redressement prompt, & satisfaisant. Les traités generaux entre le Roi & la Republicque n'excluent pas les Anglois de ce trafic, & les conventions particulieres, si souvent renouvelées entre les employés de la Compagnie Angloise d'Afrique, & ceux de la Compagnie Hollandoise le permettent expressement: V. H. P. ont été frappés à la vue de toutes ces piéces, rien de leur part ne les a encore invalidées, je les reclame donc encore une fois aujourd'hui au nom & par ordre exprés du Roi mon Maitre. Sa Majesté s'attend de l'amitié de V. H. P. à leur pleine execution, la quelle seule peut prevenir les moyens, que sa Majesté se verroit avec peine forcé d'employer pour maintenir les droits indisputables de ses Sujets.

Je prie donc V. H. P. de faire enforte que cette affaire soit expediee sans delai ulterieur me permettant d'ajouter que sans leur intervention puissante je n'ose me flatter de la voir terminer par la voie de la negotiation, puisque les derniers ordres provisionels, emanés de la Compagnie Occidentale, ou n'ont jamais été envoyés à Elmina, ou ont été supprimée. Fait à la Haye le 25 Mars 1773.

Signé,

Le Chev. Yorke.

Translaaf

*Extract uit een Missive van
David Mill Schildknaap, Gouverneur van Kaap Coast Castle, gedateert den 12 Maart 1772.*

IN December laatsleeden heeft een Hollands Fregat op de Windwaartskust, sig meester gemaakt van een Portugeesche Snau, om geen andere reeden, als om dat deselve ééne Rol Tabak verkogt had aan den Capitein van het Fregat, welke voorgaf een Engelsman te zyn, en de Engelsche Vlag op sijn Schip geheift had, om de Portugeesen te misleiden. Sy is na Elmina gebragt, en de Laading confiscueert. Men segt dat deselve bestaan heeft uit meer als twee duisend Rollen Tabak, behalven andere Koopmanschappen. Uit dit kan U Edele sien hoe streng de Hollanders op de Portugeesche zyn, en met hoe weinig apparentie wy te verwaigten hebben, dat haar Officieren op deese Kust (nu sy Oorlogscheepen hebben welke regulier elkander vervangen om deselve te dekken) eenige de minste agt sullen geeven op de verdraagen gemaakt tusschen de oude Africaansche Compagnie en de haare, nu soo lang geleeden; en daar wy geen magt hebben om hen te verpligten sig aan die verdraagen te houden.

Indien egter eenig Portugeesch onse protestie reclameerde, sal ik deselve aan hem geeven na vermoogen ten zy U Edelens my contrarie ordres geeft.

Aan het Committé van de Africaansche Compagnie.

Translaaf

*Extract uit een Missive van
David Mill Schildknaap, Gouverneur van Kaap Coast Castle, aan het Committé van de Africaansche Compagnie te Londen, gedateert den 27 Maart 1772.*

Kort na de aankomst van Capitein Collengwood, zyn wy te saamen in correspondentie getreeden met de Generaal en Raad van Elmina, aangaande de Articuls van verdrag met onse Prædecessoren gesloten noopens den Portugeesen Handel, welke U Edelens my eenige tyd geleeden overgefondden hebt; dog soo als U Edelens sien sullen uit de neevensgaande Papieten, konden wy haar Lieden niet persuaदेeren deselve te ratificieren, nog sullen sy het ooit doen, tot dat men haar daar toe met geweld verligt sal hebben.

Hier uit sullen U Ed. gevolgelyk sien, myne Heeren, dat wy niets verders kunnen doen noopens den Portugeeschen Handel, tot dat de Bevelhebber van

zijn Majesteits Scheepen, welke hier gevonden worden, ordres ontfangen van de Edele Heeren Commissarissen van de Admiraliteit, om de Hollanders te verpligten deese verdraagen te ratificeeren, en ik verfoeke ernstig dat U Edelens by deselve daar toe de noodige demarches gelieft te maaken.

*Copie de la Correspondance
entre Monsieur David Mill, Gouverneur du Chateau du Cap Corse,
& Monsieur P. Woortman, Gouverneur d'Elmina.*

De Monsieur Mill, a Monsieur Woortman,
datée du Chateau du Cap Corse, le
14 Mars 1772.

CI jointe j'ai l'honneur de vous envoyer une vraye Copie des Articles d'agrement fait entre plusieurs Directeurs principaux de la Compagnie Royale d'Angleterre, & les Directeurs Generaux de la Compagnie des Indes Occidentales d'Hollande, lesquels j'ai reçu par le navire de Guerre, & je le trouve mon devoir de demander une reponse, avant le navire fait voile, si vous ratifiez cet agrement à present ou non, afin que je puisse repondre à mes Maitres sur ce cas, & aussi aviser le Capitaine du navire la dessus.

*De Monsieur Woortman à Monsieur Mill,
datée du Chateau de St. George de la
Mine, le 17 Mars 1772.*

Nous avons reçu l'honneur de la votre de hier avec la Copie authentique de certains arrangemens que vos Predecesseurs ont fait avec les notres. Trois membres du conseil sont absens, Monsieur, comme vous le savez, & il ne nous est pas possible d'avoir assez tôt leurs avis pour pouvoir vous informer comment ils pensent sur la demande Cathégorique que vous exigez de nous avant le depart du navire du Roi; vous l'aurez dans la suite, ou nous pensons qu'il ne nous est pas permis de ratifier des arrangemens fait par nos Predecesseurs, & dont le dernier a quarante quatre années de date, sans avoir des ordres positifs de nos Seigneurs & Maitres, auxquels nous enverrons Copie de Vos Lettres, en les priant de nous en munir: voila, Monsieur, tout ce que nous savons vous mander en reponse à la votre, tandis que nous sommes très parfaitement, &c.

Signée,

Pierre Woortman.

Guillaume Sulyard de Leeftdaal.

*De Messieurs Mill, &c. à Messieurs Woortman, &c.
datée le 18 Mars 1772.*

EN recevant l'honneur de la votre d'hier, nous avons observé qu'il y en a deux Copies, une en Hollandois & une en François, par les quelles nous venons bien naturellement à penser, que vous ne pouvez pas bien entendre la Copie des agrements que nous avons eu l'honneur de vous envoyer avant hier en Anglois, en conséquence de quoi nous vous remettons, avec ceci une autre Copie en François, de ces agrements susdits, comme nous pouvons les rendre ici. Nous sçavons bien, Messieurs le tems qui doit nous consommer pour avoir les reponses des Messieurs des Forts du commenda, Chama & Axim, & nous sommes résolu que le navire de Guerre dans cette Rade, aussi bien que l'autre au dessus de la côte, resteront pour cette reponse, si vous trouvez bien d'en donner d'un côté ou de l'autre; en même tems nous attendons une reponse demain, si vous croyez de nous munir la-dessus finalement, quand vous avez reçu les opinions de ces trois susdits Messieurs, ou non, & assurez vous mêmes, si vous laissez cette affaire en même cas que vous avez fait par votre Lettre d'hier, que dans le tems que vous restez pour les ordres positifs de Vos Seigneurs & Maitres, nous ferons tout, ce que notre Maitre nous a fourni avec, & regarderons ces agrements susdits comme finales, jusqu'à ce que Vos Maitres vous aviseront au contraire, & nous ferons nos devoirs avec les Vaisseaux Portugais la dessus, de quoi nous vous demandons de prendre connoissance & aussi les consequences qui viendront la dessus.

Signée

Thomas Collingwood,
Commandant en Chef de
tous navires de Guerre
Britanniques employés sur
la côte d'Afrique pour le
Roi.

(L. S.)

Signée,

David Mill, Gouver-
neur en Chef de tous les
forts Britanniques, batis
ou à batis sur la côte
d'Afrique, pour la Com-
pagnie.

(L. S.)

*De Messieurs Woortman, &c. à Messieurs Mill, &c.
datée le 19 Mars 1772.*

Hier au matin nous avons eu l'honneur de recevoir votre Lettre du 18 conjointement avec un Papier écrit dans la Langue Françoisé étant un Translaat de celui que nous avions reçu deux jours plutôt en Anglois; la raison pourquoi nous vous avons servi en François & en Hollandois de notre reponse ne consiste pas que nous n'entendions pas le contenu du Papier Anglois, mais, comme il s'agissoit d'une affaire de consequence, que nous crumes

qu'il valoit mieux de vous munir aussi mot pour mot d'une Lettre comme nous l'enverrons à nos Maîtres.

A la reception de la premiere votre, nous avons envoyé immediatement copie d'icelle & du papier y joint aux Conseillers Kloh, Fennekol & vander Peuye, Gouverneurs respectifs à Camany, Axim & Chama, avec ordre de nous donner avis sur le cas en question.

Hier à la reception de votre seconde, nous leur avons ordonné par exprès de nous en munir sans le moindre delay, & sitôt qu'ils auront obeï, nous ne tarderons pas de vous donner connoissance de leur façon de penser. En attendant nous ne saurions faire autrement pour nous mêmes que de nous referer ponctuellement au contenu de notre précédente d'avant hier, tandis que nous prenons pour communication ce que vous venez de nous mander.

Nous ne doutons pas que vous agirez en consequence des ordres Superieurs que vous avez reçu, tandis que de notre côté il ne nous est pas permis de ratifier des arrangemens que nous jugeons contraires aux privileges & prerogatives acquises par nos Maîtres, & nous devons attendre ce que vous tacherez d'entreprendre.

Signée,
Pierre Woortman.
G. Subyard de Leeftdaal.

Au nom de L. H. P.
les Etats Generaux des
Provinces Unies, & de
leur Compagnie Occiden-
tale Generale & Octroyée.

*De Messieurs Mill & Collingwood à Messieurs
Woortman, &c. datée le 24 Mars 1772.*

LE tems étant consumé dans lequel nous attendions les opinions des autres Messieurs de votre Conseil, nous vous remettons celle-ci pour demander finalement les Resolutions de vos trois membres du commanda, Chamah & Axim, afin que nous soyons capables de faire nos devoirs la dessus.

Signée,
Thomas Collingwood.
Pour sa Majesté Brittan-
nique.

Signée,
David Mill.
Pour la Compagnie.
(L. S.)

(L. S.)

*De Messieurs Woortman, &c. à Messieurs Colling-
wood & Mill, le 25 Mars 1772.*

Hier nous avons reçu la votre, en reponse à la quelle nous mandons que nous manquons encore en suffrage, & comme la pluralite des suffrages est d'accord avec notre façon de penser, dont nous vous avons donné avis par notre Lettre du 17
du

du courant, nous vous referons literalement à son contenu, & nous y persistons fans le moindre changement; la quelle reponse nous vous donnons au nom de L. H. P. les Etats Generaux des Provinces Unies, & de leur Compagnie Occidentale & Ostroyée.

Signée,

Pierre Woortman.

G. Sulyard de Leefdaal.

Translaat

*Extract uit een Missive van
David Mill Schildknaap, aan het
Committé van de Africaansche Com-
pagnie, gedateert den 22 Juny 1772.*

DE Hollanders waaren ver van geintimideert te zyn door het gesigt van onse twee Oorlogfscheepen, en de eisschen gelaamentlyk gedaan door Capitein Collingwood en my, uit onse correspondentie verwagten sy in der daad een attacq, en waaren geresolveert soo goed als sy konden te verdeedigen; ten welken einde sy alle hunne Neegers in hunne Forten en Etablissements van Snaphaanen en Amunitie voorfaagen, en alle hunne Forten in de beste staat van defensie bragten, soo veel sy konden. Sy fonden gewaapende Neegers om op de Weegen te patrouilleeren, en alle Engelsche Brieven te intercepteeren. Sy lieten ook twee ses pponder stukken Kanon de Rivier affakken, tot aan de Mond van deselve, alwaar sy een soort van een Batterye opregte, welke sy met swarte en blanke Soldaaten besette. Deese toebereidselen duurden de geheele tyd dat onse Oorlogfscheepen op de Kust bleeven, en na dat sy Acera verlaaten hadden, om dat sy suspec-teerden, dat deselve weeder op souden koomen, om haare windwaardsche Etablissements te attacqueeren. U Edelens fullen uit deese toebereidselen sien, dat sy geresolveert waaren in geen en deele onse eisschen toe te staan, maar, in geval van eenig attacq op de een of ander van haare Etablissements, een generaale Oorlog op de Kust te maaken.

Extract uit het Register
der Resolutien van de Hoog Mog.
Heeren Staaten Generaal der ver-
eenigde Nederlanden.

Veneris den 16 April 1773.

Ontfangen een Missive van den Representant van sijn Doorlugtige Hoogheid en Gecommitteerde Bewindhebber en de respectieve Kameren van de generaale geoc-troyeerde Westindische Compagnie deeser Landen, ter Vergaderinge van Thienen, sessie houdende binnen Amster-dam, geschreeven aldaar den 14 deeser, houdende antwoord op haar Hoog Mog. Resolutie van den 25 der voorleede maan 1, genoomen op een Memorie van den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën, houdende klagten over de weinige attentie op sijne voorige re-presentatiën, gedaan tegens de Bedienden van de Neder-landsche Westindische Compagnie op de Kust van Guinea, en over de aanhoudende moeyelykheeden, die door de Be-dienden van gemelde Compagnie aan de Onderdaanen van sijne Majesteit souden zyn aangedaan, om deselve te belet-ten van directelyk met de Portugeesen te handelen.

En by welke Resolutie haar Hoog Mog. Copie van de voorz. Memorie en Bylaagen aan voornoemde Represen-tant en Bewindhebber en hebben toegesonden, met aan-schryvinge, om alnog ten spoedigsten aan haar Hoog Mo-gende te laten toekoomen der selver berigt, gerequireert op de Memorie van gemelde Heere Yorke, met verschei-de Bylaagen den 16 Mey 1770 aan haar Hoog Mog. gepresenteert, en dat sy voorts haar Hoog Mog. souden in-formeeren.

1 Waar by het toegekoomen was, dat de provisio-neele ordre, door hun volgens der selver Missive van den 19 Juny 1771 aan den Directeur en Raaden op Elmina gesonden, niet geëxecuteert was gewor-den.

2 Dat sy die ordre by de eerste geleegentheid aan gemelde Directeur en Raaden souden vernieuwen.

3 Aan deselve op het serienste aanschryven, alle oc-casien tot moeyelykheeden en onlusten te vermy-den.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en ver-staan, dat Copie van de voorz. Missive gesteld sal worden in handen van gemelde Heere Ridder Yorke, extraordi-naris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën, met byvoeging dat hy Heer Ridder Yorke uit het slot van de voorz. Missive sal verneemen de reeden, waarom op sijne voorige Memorie in het jaar 1770 gepresenteert, tot nog toe niet na behoo-ren is geantwoord: Dat haar Hoog Mog. niet sullen nalaa-ten sig hoe eerder soo beter in staat te stellen, om van de materie daar by verhandelt, exactelyk geïnformeert te zyn, en alles met de vereifchte billykheid en imparciaciteit

ullen onderzoeken: dat voor soo veel aangaat de klagten over aanhoudende moeyelykheeden, die door de Bedienden van de Nederlandsche Compagnie aan de Onderdaanen van hoogstgedagte sijne Majesteit souden zyn aangedaan, door deselve te beletten van directelyk met de Portugeesen te handelen, hy Heer Ridder Yorke uit het geen in de voorz. Missive is ter needer gesteld, sal sien, dat de provisioneele ordre in het jaar 1771 met hem geconcentreert tot voorkooming van alle onlusten, tusschen de beide Natien, op de voorz. Kust, in de maand Juny van dat jaar door Bewindhebber en Raaden op Elmina is toegesonden, en by deselve in de maand October van dat jaar ook ontfangen: dat geen bewysen voorkoomen, dat van de kant van de Bedienden van de Nederlandsche Compagnie iets daar tegen soude zyn ondernoomen of verrigt, nadien de feiten in de Bylaagen nevens de voorz. Memorie gevoegt, vermeld, of van een ander natuur, of in het geheel niet applicabel daar op gemaakt kunnen worden, soo als uit de informatie by de voorz. Missive gegeven, nader sal kunnen blyken: dat het eenige waar aan den Directeur Generaal op Elmina in gebreeken schynt gebleeven te zyn, is, dat hy in sijne correspondentie met den Engelsche Gouverneur aan den selven van de gegeven provisioneele ordre geen kennis heeft gegeven, en dat daar uit de misverstanden, sedert gereezen, zyn gesprooten, de laatstgemelde sig beroepen hebbende op voorrige Conventien en Arrangementen, tot de laatst afgesoude ordre geen relatie hebbende: dat den Representant van sijn Hoogheid en Bewindhebber en Raaden op Elmina andermaal te sullen vernieuwen, en daar beneevens aan deselve op het serieuuste te sullen anschryven, om alle occasien tot moeyelykheeden en onlusten te vermyden, verfoekende haar Hoog Mog., dat hoogstgedagte sijne Majesteit gelieve goed te vinden aan de Regeering der Engelsche Etablissementen op de Kust van Africa overeenkomstige ordre te laten afgaan, wanneer vertrouwt mag worden, dat de onderlinge harmonie en vriendschap aldaar wederom vernieuwt, en op een vaste voet hersteld sal zyn: kunnende haar Hoog Mogende hem Heer Ridder Yorke verseecken, dat sy geen inrentie hebben, toe te laten, dat eenige belemmering aan den handel der Portugeesen met de Onderdaanen van hoogstgedagte sijne Majesteit, na voorafgaande gewoone vertolling, soude werden toegebracht, en dat sy niets meer wenschen als alle aanleiding tot oneedigheeden tusschen de beide Natien, na haar uiterste vermoogen, te beletten en voor te koomen.

En sal Extract van deese haar Hoog Mog. Resolutie gesonden worden aan den Representant en Bewindhebber en Raaden van de Westindische Compagnie ter Vergaderinge van Thienen, en deselve angeschreeven sig alsnog te bevlytigen om een volleedig Berigt op de Memorie door den Heere Ridder Yorke den 16 Mey 1770 gepresenteert aan haar Hoog Mog., soo ras doenlyk, te laten toekoomen.

Accordeert met voorz. Register.

Hoog

Hoog Mogende Heeren.

WY hebben op den 30 der gepasseerde maand wel ontfangen en in onse Vergadering geleesen U Hoog Mog. feer gerespecteerde Missive van den 25 daar bevoorrens, dienende ten geleide van hoogst der selver Resolutie, ten selve daage genoomen op een Memorie van den Heer Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën, houdende klagten over de weinige attentie op sijne vorige representatien gedaan tegen de Bedienden van de Nederlândsche Westindische Compagnie op de Kust van Guinea, en over de aanhoudende moeyelykheeden die door de Bedienden van gemelde Compagnie aan de Onderdaanen van sijne Majesteit souden zyn aangedaan, om deselve te beletten van directelyk met de Portugeesche te handelen.

En by welke Resolutie U Hoog Mog. goedgevonden hebben, dat Copie van de voorsz Memorie en Bylaagen aan ons soude worden toegesonden, met anschryvinge om alsnog ten spoedigste aan U Hoog Mog. te laten toekoomen ons Berigt, gerequireert op de Memorie van gemelde Heer Yorke, met vericheide Bylaagen den 16 Mey 1770 aan U Hoog Mog. geprefenteert.

En dat wy voorts U Hoog Mogende souden informeeren:

- 1 Waar by het toegekoomen is, dat de provisioneele ordre door ons, volgens onse Missive van den 19 Juny 1771, aan den Directeur en Raaden op Elmina gesonden, niet geëxecuteert is geworden.
- 2 Dat wy die ordre by de eerste gelegenheid aan gemelde Directeur en Raaden souden vernieuwen; en
- 3 Aan den selven op het serienste anschryven alle occasien tot moeyelykheeden en onlusten te vermyden.

Wy hebben dan de eer ter schuldige gehoorzaaming aan deese U Hoog Mog. beveelen, hoogstedelive te informeeren, dat de bewuste provisioneele ordre woordelyk soo als deselve met den Heer Griffier Fagel is geconcerteert, en door den Heere Ridder Yorke is goedgekeurt, en aan den selven daar van Copie ter hand gesteld, door de praesidiaale Kamer Amsterdam, de Vergadering van Thienen toen niet by den anderen zynde, by Missive van den 11 Juny 1771 aan Directeur en Raaden op Elmina is toegesonden, van welke gedaane anschryving gemelde praesidiaale Kamer by desselvs Missive van den 19 der selver maand aan U Hoog Mog. heeft kennisse gegeven.

Dat wy ook by Missive van den Directeur Generaal Woortman, en Fiscaal Willem Suljard van Leefdaal van den 18 October 1771, op den 10 April 1772 ingekoomen, tyding hebben gekreegen, dat sy de voornoemde ordres ruim veertien daagen te vooren hadden ontfangen, en desel-

zelve puntneel fouden observeeren en nakoomen, dat wy, ter geleegentheid dat deefe Missive van den Directeur en Fiscaal voornoemt op den 10 Juny 1772 in onse Vergadering is geleesen, goedgevonden hebben te persisteren by de voorsz door de praesidiale Kamer van Amsterdam gedaane aanschryving de dato 11 Juny 1771, waar van wy dan ook wederom aan Directeur Generaal en Raaden bodan ook gemeld, by Missive van den 2 July 1772, hebben kennis gegeven, soo dat wy alle reeden hebben om te vertrouwen dat by, of door meergemelde Directeur en Raaden, seedert den tyd, wanneer sy de voorsz ordres ontfangen hebben, niets contrarie aan deselve sal zyn ondernoomen of verrigt; en wy zyn, Hoog Mog. Heeren, te meer in dat vertrouwen versterkt, door dien ons in de Memorie van den Heere extraordinaris Ambassadeur Ridder Yorke, nogte in der selver Bylaagen niets is voorgekoomen, waar uit soude kunnen werden afgenoomen, dat aan de stipte observantie van de meergemelde ordres eenige de minste atteinte soude zyn toegebracht, veel min dat de Westindische Compagnie soude hebben gedooft, of de Directeur Generaal, of Regeeringe van Elmina ondernoomen eenige de minste chicanes daar tegens in het werk te stellen, soo als by de voorsz Memorie sonder eenig bewys word geavanceert.

Wy vinden wel, Hoog Mog. Heeren, in het slot van de Memorie van den Heere Yorke, dat aldaar gesupponeert word, dat de te meermaalen gementioneerde provisioneële ordres, of door de Westindische Compagnie niet na Elmina fouden zyn versonden, of aldaar soude zyn gesupprimeert, maar, wanneer wy met alle moogelyke attentie de Bylaagen van de voorsz Memorie hebben nagegaan, soo is ons in geene van deselve voorgekoomen, dat ergens de geringste mentie gemaakt word van eenig fait, dat strydig of niet overeenkomstig met deselve door ons gegeevene ordres fouden zyn begaan, ja zelfs werd van deselve ordres niet gerept nog gesprooken, soo dat wy billyk in die gedagten zyn gevallen, of wel by het Engelsche Ministerie soude moogen zyn versuimt, van deselve ordres aan den Gouverneur van haare Etabliffementen op de Kust van Africa kennis te geeven, of dat die Depeches moogelyk fouden kunnen zyn vermist.

Omme nu U Hoog Mog. van de onschuld onser Bedienden ter Kuste ten vollen te overtuigen, sullen wy alle de Bylaagen van de Memorie van den Heere Ridder Yorke dienen na te gaan.

In de eerste van deselve, zynde een Extract uit een Missive van David Mill, Schildknaap, Gouverneur van Caap Coast Castle, gedateert den 12 Maart 1772, vinden wy vermeld, dat in December daar bevoorens een Hollands Fregat op de Bovenkust sig fouden hebben meester gemaakt van een Portugeesche Snauw, om geen andere reedenen als om dat deselve eene Roi Tabak verkogt had, aan den Capitein van het Fregat, dewelke had voorgege-

en een Engelsman te zyn, en de Engelsche Vlag op zijn Schip geheift had, om de Portugeefche te misleiden.

Wy denken, Hoog Mog. Heeren, dat deese Periode sien sal op het gebeurde tusschen de Capitein Braak, voerende 's Lands Fregat van Oorlog, genaamt de Dankbaarheid, en een Portugeefch Brasiliaansch Schip, door hem op den 3 January 1772 aan Elmina opgebracht, en aldaar in regten betrokken en gesententieert.

In dit denkbeeld zynde, om dat ons van geen ander voortgelyk geval iets bekend is, hebben wy de informatien daar van bekoomen, als meede de Proceduures daar over gehouden, seer naauwkeurig geëxamineert, maar daar uit is ons niet voorgekoomen, en het is ons dierhalven ten eenemaal onbewust, of den Hollandschen Capitein sig voor een Engelsman souden hebben uitgegeeven, en een Engelsche Vlag op zijn Schip laten heiffchen of niet.

Dog uit de Stukken van het Proces is ons ten klaarsten gebleeken, niet, dat deese opbrenging van het Brasiliaansch Schip soude zyn geschied, om dat de Portugeefche Capitein aan de Hollandsche soude hebben verkogt eene Rol Tabak, maar om dat aan de Hollandsche Capitein gebleeken was, dat de Portugeefch met een Neger van de vaste Wal aan Caap La Hoe, alwaar hy geankert lag, negotie in Tabak gedreeven had, en dat hy ook selve bekend had, bevoorens nog meer negotie op de Bovenkust door sijne Equipagie gedreeven te zyn, en door hem ook nog meerder negotie te zyn getenteert, sonder dat hy altoorens op Elmina was geweest om de gewoonelyke Tol te voldoen, en sonder van een Pasport van den Directeur Generaal der Neederlandsche Besittingen ter Kuste voorsien te zyn, schoon hy wel wist dat sulks vereischt wierd, maar hier by is het nog niet gebleeven, de Portugeefche Capitein heeft daar en boven bekend, en het is den Regter genoeg beweefsen, en by de uitkomst ook gebleeken, dat hy een seer aanmerkelyk gedeelte sijner Laading had versweegen, deselve verkeerdelyk had opgegeeven, en met valsche Documenten getragt sig te behelpen.

Soo dit dan het selve geval is, waar van in de eerste Bylaage van de Memorie van den Heere Yorke gesproken word, soo als wy moeten vaststellen, soo sien U Hoog Mog. dat de Proceduures omtrent voorsz opgebrachte Schip gehouden op geheel andere gronden gevoert zyn, als by de voorsz Bylaag is vermeld.

En wy zyn verseekert dat de Portugeefche Capitein soodanig van zijn schuld overtuigt is, dat hy sig wel wagten sal van de gevallene Sententie by U Hoog Mog. in Revisie te koomen, het zy ons gepermitteert, Hoog Mog. Heeren, by deese informatie ook eene reflexie te moogen voegen, hier in bestaande, dat de Gouverneur der Engelsche Besittingen op de Kust, onses bedunkens, seer quaalyk souden zyn beraaden, soo hy, gelyk zijn geneigtheid daar toe wel schynt te strekken aan eenig Portugeefch Schip in dergelyke gevallen protextie quam te verleenen, dewyl hy aan

de eene kant niet bevoegt soude zyn sig te melleeren in geschillen tusschen de Hollanders en Portugeesche, veel min in de laatste teegens de eerste te protegeeren, en aan de andere kant, de weg van Justitie door middel van Revisie voor U Hoog Mog. aan de Portugeesche altoos vry en open staat, en dus geene reeden voor handen kan zyn, om iemand, die eene wettige Regtspleeging, onderheevig is geweest, en de Deur van verder Regtsberoep in gevallen hy sig bewaart oordeelt, altoos open staat, teegens sijne wettigen Regter te protegeeren, om *via facti* te doen ontduiken de poenaliteiten waar in hy souden vervallen zyn.

Na deesen uitstap koomen wy tot de tweede Bylaag van de Memorie van de Heer Yorke, zynde een Translaat-Extract uit een Missive van den hier voorgemelde Engelsche Gouverneur aan het Committé van de Africaansche Compagnie te Londen, gedateert den 27 Maart 1772, dewelke even als de voorige geene de minste melding maakt van eenig tort of chicane aan iemand van de Engelsche Natie aangedaan, veel min dat door iemand der Bediende van de Neederlandsche Westindische Compagnie op de Kust van Africa iets het minste soude zyn begaan, of sels getenteert, teegens de hier vooren te meergemelde ordre, met voorkennis en goedkeuring van den Heer Engelichen Ambassadeur Yorke, tot voorkooming van alle moeyelykheeden met de Engelsche Natie, aan deeses Compagnies Bediendens ter Kuste van Guinea gegeven.

De Articuls van verdrag waar in in die Bylaage mentie gemaakt word, en aangaande dewelke die Gouverneur klaagt, te saamen met den Capitein Collingwood, vrugtelooos met den Generaal en Raaden van Elmina in correspondentie te zyn getreden, hebben geen de minste relatie tot de laatst gearresteerde en op den 11 Juny 1771 versonden Ordre, die zyn inteedeel Articuls van verdrag, soo als se by de gemelde Missive genaamt werden, met hunne Prædecesseuren geslooten noopens de Portugeeschen Handel, soo het schynd, toen reeds eenigen ryd geleeden, door het Committé van de Engelsche Africaansche Compagnie aan hem Gouverneur overgesonden.

En dat wy regt begrypen, dat ten deesen geen questie is geweest over de te meermaalen gemelde laatst gearrangeerde Ordres, sal uit de volgende Bylaagen van de Memorie, waar op wy thans de eere hebben U Hoog Mog. onse informatien te doen toekoomen, ten klaarsten blyken:

De ses volgende Bylaagen vervatten eene correspondentie tusschen den Engelschen Gouverneur, soo alleen als gesaamentlyk met de Capitein Collingwood, en tusschen onsen Directeur Generaal, beneevens den Fiscaal Suljard van Leefdaal.

De eerste der selve is eene Missive door den Gouverneur Mill, sub dato 14 Maart, in de Fransche Taal geschreeven, aan den Directeur Generaal Woortman.

En het is denkelyk door de bewoording van die Missive die wel eenigints equivoque heeft kunnen voorkoomen,

nén, dat men in Engeland in het verkeerde denkbeeld zal zyn gevallen, als of deefe Compagnie soude in staat zyn geweest, om te gedoogen, en haar Directeur Generaal soude hebben durven bestaan eenige chicanes teegens het observeren der laatste ordres in het werk te stellen, of wel dat deselve ordres, of niet na Elmina souden zyn verlonnen, ofte aldaar soude zyn gesupprimeert.

De woorden, in deefe Missive voorkoomende; waar op wy het oog hebben, zyn deefe navolgende.

„ Ci joint j'ai l'honneur devons envoyer *une vraie Copie des Articles d'agrement; fait entre plusieurs princepeaux de la Compagnie Royale d'Angleterre, & les Directeurs Generaux de la Compagnie des Indes Occidentales d'Hollande;* „ *lesquels j'ai reçu par le Navire de Guerre, &c.*

Seekerlyk soude uit de geallegerde bewoordinge; en uit den verderen inhoud dier Missive, wanneer men deselve alleen gade slaat, kunnen voorkoomen, dat de Copie der Articulen in deselve gementioneert, vervat de laatste nu te meermaalen gementioneerde ordre, en dan soude daar uit billyk moeten proflueeren de soupçons die op deefe Compagnie of op deefe Compagnies-Regearing ter Kuste schynen gevallen te zyn; maar wanneer men het antwoord van den Directeur Generaal Woortman en Fiscaal Suljard van Leefdaal, sub dato 17 Maart, aan den Engelschen Gouverneur met attentie sal hebben ingesien, sal terstond blyken, dat de toegesonden Copie niet is geweest een Copie der laatst geconcerteerde ordres, maar wel van arrangementen door wederzyds Prædecesseuren voor omtrent vier en veertig jaaren gemaakt, deefe Equivoque, Hoog Mog. Heeren, heeft ons gebragt in het vermoeden, gelyk wy hier vooren reeds gesegt hebben, of ook by het Engelsch Ministerie souden moogen zyn versuimt van de meergemelde laatste ordres aan den Gouverneur der Engelsche Etablissements op de Kust van Africa, kennisse te geeven, of dat foodanige Depeches moogelyk soude kunnen zyn vermist. De verdere inhoud deeser geheele correspondentie vervat niet anders van de kant van de Engelsche Opperhoofden, dan hunne aangewende, devoiren om te hebben een spoedig en cathégorisch antwoord, of de onsen de Articulen hier vooren breeder vermeld daadelyk ratificeeren soude, dan niet; en van de kant der Opperhoofden van de Hollandsche Etablissements eene beleefde, dog cordate weigering om te ratificeeren arrangementen in vroegere tyden door wederzyds Prædecesseuren voor omtrent vier en veertig jaaren gemaakt, sonder daar toe te hebben positive ordres hunner Meesters.

Van welke zyde deefe correspondentie met de meeste drift en hoogheid, of met de meeste vriendelykheid en bedaardheid gevoert is, sullen U Hoog Mog. uit de bloote lectuur dier Briefwisseling genoeg ontwaar worden, sonder dat wy daar van iets behoeven te vermelden, dan alleen dat wy vertrouwen dat onse Bedienden ter Kusten ten dien opsigten sig irrecrocabel gedraagen hebben.

Wy hadden egter wel gewenscht, Hoog Mog. Heeren, dat hun by de beantwoording van de eerste Missive van den Heer Gouverneur Mill, was in die gedagten gekoomen, om teffens ook aan den selven kennis te geeven van de ordres, die sy van ons tot voorkooming van alle onminussche de beide Natien ter Kuste bekoomen hadden, dewyl daar door sekerlyk dit temporeel misnoegen souden zyn voorgekoomen.

En wy sullen niet nalaaten by de eerste Scheepsgeleentheid hun dit versuim onder het oog te brengen, en, in gevolge het goedvinden van U Hoog Mog. hen nogmaals aan te schryven onse reeds herhaalde last tot het slijp nakoomen en observeeren der te meermaalen gemelde ordres, met byvoeging van eene allerernstigste recommandatie en bevel om alle occasien tot moeyelykheeden en onlusten, soo veel moogelyk, van haar kant te vermyden.

Het laatste stuk der Bylaagen van de Memorie van den Heere Ridder Yorke, is een Extract uit eene Missive van den Gouverneur Mill, aan het Committé van de Africaansche Compagnie, gedateert den 22 Juny 1772, en behelst een narré van het gedrag en de schikkingen, die de Hollanders niet sonder reeden bedugt voor eene Vyandelyke attaque der Engelsche, tot een billyke en manmoedige defensie gehouden en gemaakt hebben, en dewyl hunne conducten ten deesen opsigte niet strekken kunnen tot oneer der Hollandsche Natie, en geen het minste nadeel toegebragt hebben aan de Engelsche Natie, vertrouwen wy, dat die hunne verrigtingen (eerder lofwaardig dan culpabel) ook geene billyke reedenen van misnoegen aan sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittanniën sullen gegeeven hebben.

En durven teffens ons ook vleyen, dat U Hoog Mog. door de informatien, die wy de eer hebben onder het oog van hoofdselve te moogen brengen, sullen zyn overtuigt, dat deese Compagnies Bedienden der Kusten van Africa, niet alleen geene aanhoudende, maar zelfs geene de minste moeyelykheeden aan de Onderdaanen van meergedagte sijne Majesteit zyn aangedaan, om deselve te beletten van, overeenkomstig met de door ons in Juny 1771 gegeeven ordres, directelyk met de Portugeesche te handelen.

Dat de voornoemde ordres op de Kust ook in der daad zyn aangekoomen in October 1771, dat in Juny 1772, in onse generaale Vergadering goedgevonden is, by deselve ordres te persisteren, en dat daar van door ons by Missive van 2 July 1772, wederom kennis aan den Directeur Generaal en Raaden is gegeeven.

Dat ook door onse Bedienden ter Kuste geene injustitien nog feitelykheeden zyn begaan, en dat ook geen de minste blyk is voorgekoomen, dat de meergemelde ordres ter Kuste door onse Bedienden souden zyn gesupprimeert.

En nadien wy by de eerste Scheepsgeleentheid, in ge-

volgde het goedvinden van U Hoog Mog., aan den Directeur Generaal en Raaden deselve ordres andermaal fullen vernieuwen, en daar beneevens aan deselve op het serieuze afschryven, om alle occasien tot moeyelykheeden en onnutten te vermyden, soo houden wy ons verseekert, dat in gevalle door U Hoog Mog. efficacieuse appui by sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien, het geen wy otmoedig imploreeren, konde werden geëffectueert, dat door hoogst sijne Majesteit of op hoogstdesselfs bevel overeenkomstige ordres, met die U Hoog Mog. goedgevonden hebben ons te gelatten aan de Regeering onser Etabliffementen af te senden, ook aan de Regeering der Engelsche Etabliffementen op de Kust van Africa wierden gedepecheert, dat dan wel haast de harmonie, vriendschap en eenigheid tusschen de weederzydsche Natien aldaar volkomentlyk en op eene vaste voet soude hersteld zyn, en daar door alle onaangename discussien over voorige arrangementen tusschen de weederzydsche Bediendens ter Kuste voor meer dan veertig, vyftig en zestig jaaren aangeaan, als onnoodig kunnen werden geprevenueert.

Ten blyke nu, dat onse hoop op eene prompte herstelling der onderlinge rust en vriendschap tusschen de beide Natien ter Kuste van Africa niet sonder grond is, hebben wy het genoeg aan U Hoog Mog. te kunnen communiqueeren, dat wy by Missive van den Directeur Generaal Woortman, van 18 Mey 1772, tyding bekoomen hebben, dat na het vertrek der Engelsche Oorlogschepen van Caap Cors, de Gouverneur Mill, weder even als voorheen, deselve vriendelyke correspondentie met onse Directeur Generaal, en met een ieder op Elmina onderhoud, en dat daar aan op gelyke wyse door onsen Directeur Generaal en verdere Bedienden word beantwoord.

Onaangesien deese goede verwagting van de herstelling van vriendschap en eenigheid, souden wy niet hebben nagelaaten, ook tefsens aan het eerste Lid van U Hoog Mog. beveelen, vervat in hoogst der selver Resolutie van den 25 der gepasseerde maand, te voldoen, om naamentlyk alsnog ten spoedigste te berigten op de Memorie van meergemelde Heer Yorke, den 16 Mey 1770 aan U Hoog Mog. geprefenteert, soo de meenigvuldige beefigheeden deeser Vergadering, aan U Hoog Mog. niet onbekend, ons jeegenswoordig niet verhinderde eene materie van soo ampele recherches, met de vereischte preciesheid te verhandelen.

Wy verfoeken dierhalven dat het U Hoog Mog. gunstig behaagen mag, hier in eenig geduld te neemen, en ons daar toe, na het scheiden deeser Vergadering, eene convenabele tyd te vergunnen, waar omtrent wy U Hoog Mog. nadere goedvinden fullen afwagten.

Waar meede,

Hoog Mogende Heeren, God Almagtig biddende U Hoog Mog. hoogloffelyke Regeeringe en Illustre Persoonen meer

en meer te willen zeëgenen, wy met alle eerbied en agtinge blyven

Onder stond,
Uwe Hoog Mogendens. onderdanige
Dienaaren.

Laager stond,
Den Representant van sijne Door-
lugtigste Hoogheid, en de Ge-
committeerde Bewindhebberen
uit de respectie Kameron van de
generaale geoftroyeerde Westin-
dische Compagnie deeser Lan-
den, ter Vergadering van Thie-
nen; sessie houdende binnen Am-
sterdam. Amsterdam den 14
April 1773.

Was geteekent,

Jacob de Peterfen.
J. Graafland, Pieterz.
Johannes Marinissen.
A. Blok.

Jan F. Berewout.
K. v. d. Helm Boddaert.
G. Beelaerts van Blokland.
J. Alstorpius.

MS. . this paper is ^{deleted} ~~undated~~ : -

" Resolution .

Approved what was done by
the Deputies of the Generality ~~on~~
of the Resolution taken there
upon the four complaints made
by the British Ambassador
Yorke about the interferences
of the servants of the Duch: WTC
to the English on the C of G. "

Extract uit de Resolutien
van de Heeren Staaten van
Holland en Westvriesland,
genomen in haar Edele Groot
Mog. Vergadering op

Donderdag den 9 September 1773.

E Raadpensionaris heeft ter Vergaderinge gecommuniceert het Rapport den 22 Juny deeses jaars ter Generaliteit uitgebragt, van de Conferentie aldaar met den Groot-Brittanen extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris den Heer ter Yorke gehouden over haar Hoog Mog. Resolutie van den April laatsleeden omtrent de differenten tusschen de Engelsche Nederlandsche Westindische Compagnien in Africa Commerende; in welke Conferentie deselve had voorgellaagen om de ten in geschil door Commissarissen te Londen te discutieeren en finaal Reglement vast te stellen; breeder hier na geïnse-

Geapprob
de conduit
van Gedep
teerden te
Generalite
by het nee
der Resolu
aldaar, o
rent de N
gociatie va
Commissari
sen te Lon
den, over
differenten
tusschen d
Engelsche
Nederlands
Westindisch
Compagnie
de Kust v
Guinea.

Fiat insertio.

ls meede het Rapport den 20 July laatsleeden, ter voldoening aan haar Hoog Mog. Resolutie commissoriaal van den 22 July te vooren, ter Generaliteit uitgebragt, en de daar op genoemde Resolutie tot Antwoord aan den Heer Yorke op sijne voorz. verdrage, by welk Antwoord is versogt opgave der Pointen in geschil en beswaar, met verzoek teffens aan sijn Hoogheid eenige Persoonen tot dat einde te benoemen; en Aanschryving aan den Representant van sijn Hoogheid en Bewindhebber der Westindische Compagnie ter presidiale Kamer Amsterdam, te fixeeren de Pointen van geschil en beswaar, die de objecten der Negociatie souden moeten uitleeveren, en deselve aan haar Hoog Mog. toe te zenden, uitwyfens deselve Resolutie, hier volgende.

Fiat insertio.

Voorts een Missive van Representant en Bewindhebberen voorz. den 30 July laatsleeden ter Generaliteit ingekomen, tot voldoening aan haar Hoog Mog. requisitie van den 20 July te vooren; ter na geïntereert.

Fiat insertio.

Wyders een Missive van sijn Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, den 30 Augusty laatsleeden ter Generaliteit ingekomen, daar by benoemende twee Commissarissen om wegens de Westindische Compagnie dezer Landen na Engeland te zenden; en haar Hoog Mog. Resolutie daar op genomen; waar by teffens haar Hoog Mog. Gedeputeerden zyn versogt de Belogne, op den 30 July gedecerneert over het libereeren der West-

de Compagnie van het draagen der kosten van de voorz
nissie, ten spoedigsten voort te setten, breeder hier na vol-

Fiat insertio.

eindelyk de Resolutie den 7 deeser ter Generaliteit geno-
op de Memorie der Pointen door den Heer Ridder Yorke
len Griffier Fagel ter hand gesteld, die de Engelsche Afri-
sche Compagnie oordeelde, dat verhandelt souden moeten
en met de Commissarissen der Nederlandsche Westindische
pagnie, op het subject der differenten tusschen de beide Na-
op de Kust van Guinea, breeder hier na geinsereert.

Fiat insertio.

Zaar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan,
deese te approbeeren de conduite van de Heeren haar Edele
tot Mog. Gedeputeerden by het neemen der voorz Resolutien
Generaliteit gehouden.

Accordeert met de voorz Resolutien.

Extract uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staaten Generaal der ver- eenigde Nederlanden.

Martis den 22 Juny 1773.

DE Heeren Brantsen, en andere haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche saaken, in gevolge en tot voldoeninge van haar Hoog Mog. Resolutie van gisteren in Conferentie geweest zynde, met den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien, hebben ter Vergaderinge gerapporteert, dat gemelde Heere Ridder Yorke in de voorz. Conferentie aan haar voorgedraagen had, dat hy aan hoogstgedagte sijne Majesteit toegesonden hebbende haar Hoog Mog. Resolutie van den 16 April laatstleeden, genoomen op een Missive van den Representant van sijn Hoogheid den Heer Prins Erftadhouder, en Bewindhebber van de Westindische Compagnie ter Vergaderinge van Tienen tot Amsterdam, en dienende tot antwoord op een Memorie, die hy de eer had gehad den 25 Maart daar te vooren over te geeven, hoogstgedagte sijne Majesteit hem uitdrukkelyk gelast had, sijne surprise te betuigen over den inhoud van de gemelde Resolutie, waar meede hoogstdefelve nooit geen genoegen soude kunnen neemen: dat des Konings verwondering des te grooter was geweest, om dat sijne Majesteit doorgaans met genoegen opgemerkt had, de wyse en verligte attentie van haar Hoog Mog., tot het aanqueeken van de goede harmonie tusschen de beide Natien, welke niet dan verandering soude kunnen ondergaan, door de dilatoire uitvlugten en versoeken van de kant van de Compagnie aan haar Hoog Mog., om haar nog meerder tyd te gunnen tot het uitstellen van de satisfactie aan des Konings Onderdaanen verschuldigt, en waar op soo meenigmaalen, en met soo veel aandrang door deszelfs Ministerie, seedert een lange reets van jaaren was gesceert: dat hoogstgedagte sijne Majesteit hem tegenwoordig had gelast, op de vrundelykste, dog teffens op de serieuste wyse, aan haar Hoog Mog. te declareeren, dat hoogstdefelve nog wel een laatste tentamen wilde doen, om deese differenten in Africa, op een voldoende en vrundelyke wyse te eindigen: dat hoogstgedagte sijne Majesteit met dat insigt aan haar Hoog Mog. voorstelde, om aanstonds eenige Persoonen van haare kant, lig van de Westindische Compagnie behoorlyk gemagtigt, te benoemen, om na Londen te begaeven, en aldaar met die geen, die sijne Majesteit soude goedvinden te benoemen, de verscheiden Poincten in geschil tusschen de beide Compagnien, in Africa commercierende, te discutieeren, en een nieuw en finaal arrangement valt te stellen: dat deese den inhoud zynde van de ordres, die hy Heer Ambassadeur van sijn Hof had ontfangen, hy uit respect voor haar Hoog Mog. gemeent had,

Extract uit het Register der
Resolutien van de Hoog Mog. Heeren
Staaten Generaal der vereenigde
Nederlanden.

Martis den 20 July 1773.

Ik behoort het Rapport van de Heeren Brantsen en andere haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche saaken, hebbende, in gevolge en tot voldoeninge van de selver Resolutie commissoriaal van den 22 der voorleedende maand, geëxamineert het geen door den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van zijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien in een Conferentie aan haar Heeren Gedeputeerden was voordragen, op het subjeet van haar Hoog Mog. Resolutie van den 16 April laatstleeden, raakende de differenten tusschen de Engelsche Africaansche en Westindische Compagnie deeser Landen subsisterende, met welke Resolutie hogstgedagte zijne Majesteit verklaart had, geen genoegzaam kunnen neemen, met een bygevoegt Declaratoir, egter dat hogstdefelve nog wel een laatste tentamen wilde doen, om de voorsz differenten op een voldoende en vrundelyke wyse te eindigen, met dat insigt aan haar Hoog Mogende voorslaande, om aanslonds eenige Persoonen van haare kant, en van de kant van de Westindische Compagnie behoorlyk vermagtigt, te benoemen, om sig na Londen te begeeven, en aldaar, met die geen die zijne Majesteit soude goedvinden te benoemen, de verscheide Poincten in geschil te discutieren, en een nieuw en finaal arrangement vast te stellen.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, mits deesen te versoeken en te committeren de welgemelde Heeren Brantsen, en andere haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche saaken, om in een Conferentie aan gemelde Heere Ridder Yorke tot antwoord op desselfs voorstel toe te voegen, dat haar Hoog Mog. met veel genoegten hebben gesien, dat zijne Majesteit aan haar de Jultitie doet van te gelooven, dat sy niet meer wenschen als de onderhouding van de goede harmonie tusschen de beide Natien: dat sy altoos getragt hebben, en nog fullen tragten, weg te neemen al het geen de minste verkoeling in deselve soude kunnen te weeg brengen:

Dat de differenten tusschen die van de Africaansche Compagnie in Engeland, en de Westindische Compagnie deeser Landen ontstaan, aan haarssedert lange ongerustheid hebben gegeven, en dat het daarom aan haar ten uitersten aangenama is geweest te verneemen, dat het aan zijne Majesteit behaagt heeft, te doen proponeeren het benoemen van eenige Persoonen door beide de Compagnien, om die differenten in der minnen te vereffenen, en een vast Reglement daar op te maaken: dat sy haar verpligting

Extract uit het Register der
Resolutien van de Hoog Mog. Heeren
Staaten Generaal der vereenigde
Nederlanden.

Martis den 20 July 1773.

Is gehoord het Rapport van de Heeren Brantsen en andere haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche saaken, hebbende, in gevolge en tot voldoeninge van de selver Resolutie commissoriaal van den 22 der voorleeden maand, geëxamineert het geen door den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris aan sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien in een Conferentie aan haar Heeren Gedeputeerden was voorgedraagen, op het subject van haar Hoog Mog. Resolutie van den 16 April laatsleeden, raakende de differenten tusschen de Engelsche Africaansche en Westindische Compagnie deeser Landen subsisterende, met welke Resolutie hoogstgedagte sijne Majesteit verklaart had, geen genoegen te kunnen neemen, met een bygevoegt Declaratoir, egter dat hoogstdefelve nog wel een laatste tentamen wilde doen, om de voorsz differenten op een voldoende en vrundelyke wyse te eindigen, met dat insigt aan haar Hoog Mogende voorlaande, om aanstonds eenige Persoonen van haare kant, en van de kant van de Westindische Compagnie behoorlyk gemagtigt, te benoemen, om sig na Londen te begeeven, en aldaar, met die geen die sijne Majesteit soude goedvinden te benoemen, de verscheide Poincten in geschil te discutieren, en een nieuw en finaal arrangement vast te stellen.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, mits deesen te versoeken en te committeeren de welgemelde Heeren Brantsen, en andere haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche saaken, om in een Conferentie aan gemelde Heere Ridder Yorke tot antwoord op desselvs voorstel toe te voegen, dat haar Hoog Mog. met veel genoegen hebben gesien, dat sijne Majesteit aan haar de Justitie doet van te gelooven, dat sy niet meer wenschen als de onderhouding van de goede harmonie tusschen de beide Natien: dat sy altoos getragt hebben, en nog sullen tragten, weg te neemen al het geen de minste verkoeling in deselve soude kunnen te weeg brengen:

Dat de differenten tusschen die van de Africaansche Compagnie in Engeland, en de Westindische Compagnie deeser Landen ontstaan, aan haarseedert lange ongerustheid hebben gegeven, en dat het daarom aan haar ten uitersten aangename is geweest te verneemen, dat het aan sijne Majesteit behaagt heeft, te doen proponeeren het benoemen van eenige Persoonen door beide de Compagnien, om die differenten in der minnen te vereffenen, en een vast Reglement daar op te maaken: dat sy haar verpligting

daar voor aan sijne Majesteit betuigen, en sijn Hoogheid hebben verfocht ten dien einde eenige Perfoonen te benoemen, om sig ten spoedigsten na Londen te begeeven: Dat om de onderhandeling van deselve met die van de Africaansche Compagnie in Engeland met vrugt te doen voortzetten, het aan haar Hoog Mog. voorkomt dienstig te sullen weesen, de Poincten van geschil en beswaar, die de een tegen den ander soude moogen hebben vooraf precis te constateeren, en dat haar Hoog Mog. derhalven verfoeken, dat sijn Majesteit de goedheid gelieve te hebben, die van de Africaansche Compagnie te gelasten, deselve van haare kant, hoe eerder soo beeter; op te geeven, gelyk sy die van de Westindische Compagnie alhier van gelyke daar toe ordre sullen geeven.

En sal Extract van deese haar Hoog Mog. Resolutie gevonden worden aan sijn Hoogheid, met verzoek om eenige Perfoonen te benoemen, om sig ten spoedigste ten voorz einde na Londen te begeeven, en sal gelyk Extract gevonden worden aan den Representant van sijn Hoogheid, en Bewindhebbera van de Westindische Compagnie ter Præsidiale Kamer Amsterdam, en deselve aangeschreeven, om te fixeeren de Poincten van geschil en beswaar, die sy meenen dat de objecten, waar over gehandelt sal moeten worden, sullen uitleeveren, en deselve aan haar Hoog Mog. te laten toekoomen.

Onder stond,

Accordeert met voorz Register.

Hoog Mogende Heeren,

WY hebben met verschuldigde eerbied ontfangen U Hoog Mog. Missive de dato zo deeser maand, dienende ten geleide van hoogst der selver Resolutie ten selve daage genomen, en hebben uit deselve gesien, dat U Hoog Mogende op het voorstel van weegen sijn Majesteit de Koning van Groot-Brittannien, door desselfs extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris den Heer Ridder Yorke aan U Hoog Mog. gedaan, om aanstonds eenige Perloonen van de kant van U Hoog Mog., en van de kant van de Westindische Compagnie behoorlyk gemagtigt, te benoemen, om sig na London te begeeven, en aldaar met die geen, die sijn Majesteit soude goedvinden te benoemen, de verscheide Poincten in geschil tusschen de beide Compagnien, in Africa Commerceleerende, te discutieren, en een nieuw en finaal arrangement vast te stellen, goedgevonden hebben door hoogst der selver Gedeputeerde tot de buitenlandsche saaken aan de Heer Ridder York in antwoord toe te voegen, dat U Hoog Mogende sijn Doorlugtige Hoogheid hebben versogt eenige Perloonen te benoemen, om sig ten spoedigste na London te begeeven.

Dat, om de onderhandeling van deselve met die van de Africaansche Compagnie in Engeland met vrugt te doen voortsette, het aan U Hoog Mog. voorkomt dienstlig te fullen weesen de Poincten van geschil en beswaar, die den een teegen den ander soude mogen hebben, vooraf precies te constateeren, en derhalven versoeken, dat sijn Majesteit de goedheid gelieven te hebben, die van de Africaansche Compagnie te gelasten deselve van haar kant hoe eerder hoe beeter op te geeven, gelyk U Hoog Mog. die van de Westindische Compagnie alhier daar toe order fullen geeven.

Dat het U Hoog Mog. wyders behaagt heeft ons te gelasten te fixeeren de Poincten van geschil en beswaar, die wy meenen dat de objecten, waar over gehandelt sal moeten worden, fullen uitleeveren, en deselve aan U Hoog Mogende te laten toekoomen.

Wy hadden Hoog Mog. Heeren gewenscht, dat de subsisteerende geschillen tusschen de Africaansche en Nederlandsche Westindische Compagnie hadde bygelegd kunnen worden, sonder dat 'er ten dien einde Heeren Bewidhebberen uit de Westindische Compagnie na London wierden gecommitteert, dog dit het welbehaagen van U Hoog Mog. zynde, bidden wy, dat U Hoog Mog. de goedheid gelieven te hebben, om door hoogst der selver Minister aan het Hof van Groot-Brittannien de Gecommitteerden in het behartigen van de belangens van deese Compagnie daar sulks van dienst sal kunnen zyn te secondeeren, en dat wyders U Hoog Mog. gunstige reflectie slaande op de excessieve kosten op welke de Kust van Africa, van soo veel belang voor de de Colonien van den Staat, aan de Westindische Compagnie 'sjaarlyks in plaats van voordeel te trek-

ken komt te staan, de goedheid gelieven te hebben foodanige gunstige voorfieninge te doen, waar door de Westindifche Compagnie gelibereert word van het draagen der kosten van deefe Commiffie.

Ter obediencie van U Hoog Mog. feer gerespecteerde beveelen hebben wy de eer U Hoog Mog. prealabel te informeeren, dat, nadien de klagten door de Heer Ridder York extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van fijn Majesteit den Koning van Groot-Brittannien in naam van hooggedagte fijne Majesteit aan U Hoog Mog. gedaan, of in generaale termen vervatten, dat de Onderdaanen van fijn Groot-Brittannifche Majesteit door de Bediendens van de Nederlandfche Westindifche Compagnie ter Kufte van Africa by aanhoudentheid teegens de Conventies met den anderen aangegaan belemmert worden in haar Handel met de Portugeefche, fonder dat 'er in het byfonder opgegeeven werd, welke daad 'er door voornoemde Bediendens is gepleegt, waar door foodanige belemmering teegens gemelde Conventies fouden zyn gefchied, of tot foodanige byfondere gevallen betrekkelijk zyn, waar uit niet anders conftteert, als dat onfe Bediendens de Portugeefen over de Contraventien teegens de Tractaaten en fchikkingen tuffchen defelve en de Nederlandfche Westindifche Compagnie fubfifteerende, en waar door de Westindifche Compagnie in haar onbetwiftbare regten op de Portugeefche wierden verkort, hebben gecalangeert, het welk nog teegens de Conventien, waar op de Royale Africaanfche Compagnie fig beroept, nog teegens eenig ander Contract, tuffchen defelve en de Nederlandfche Westindifche Compagnie fubfifteerende aanloopt, maar in teegendeel een faak is, waar in defelve Africaanfche Compagnie onbevoegt is fig te meeleeren, is het ons niet mogelyk te fixeeren het preciefe Poinct van verfchil, voor foo verre de Onderdaanen van fijn Groot-Brittannifche Majesteit foude kunnen vermeenen befwart te zyn, en fulks te minder, nadien wy ons verfeekert houden, dat door niemand van onfe Bediendens ter Kufte immer iets gedaan is, waar door de Onderdaanen van hoogftgedagte fijne Majesteit in der felfer wettige Handel met de Portugeefche zyn verhindert geworden, waarom het ons ten hoogften aangenaam is geweest uit U Hoog Mog. Resolutie te fien, dat U Hoog Mog. dienftig hebben geoordeeld en daarom verfogt, dat fijn Majesteit de goedheid gelieve te hebben, die van de Africaanfche Compagnie te gelasten de Poincten van gefchil en befwaar, die fy vermeenen te fullen hebben, vooraf precies te conftateeren, terwyl wy hoopen dat hooggedagte fijn Majesteit aan dit billyk verfoek van U Hoog Mog. defereerende, die geene, welke het fijn Doorlugtigfte Hoogheid fal behaagen tot Commiffariffen te benoemen, daar door in ftaat fullen gefield worden lig tot het aangaan van de gerequireerde onderhandelingen, welke fonder foodanige vooraf gegeeve preciefe conftateering van een feer lange nafleep foude zyn, te bereiden.

Offchoon wy dan Hoog Mog. Heeren vertrouwen, geen bil-

billyke reedenen van klagten aan de Onderdaanen van zijn Groot-Brittannische Majesteit door onte Bediendens ter Kuste te zyn gegeven, soo vermeenen wy daarentegen gegronde reedenen te hebben om ons te beklagen over gemelde Onderdaanen van hooggedagte sijne Majesteit ter Kuste voornoemt, welke reedenen van klagten voornamentlyk hier in bestaan.

Voor eerst, dat de Engelsche Gouverneur van Caap Cors niet alleen aan een afgevalle Vaal van de Nederlandsche Westindische Compagnie de Caboecer Amminichia, na deselve alvoorens teegens de gemelde Compagnie opgehist te hebben, in haar protectie heeft genoomen, en daar door die Contracten, tusschen den Directeur Generaal van de Nederlandsche Westindische Compagnie en de Engelsche Gouverneur van Caap Cors aangegaan, waar op men sig van de zyde der Royale Africaanse Compagnie beroept, heeft verbroomen, maar ook daar aan boven op Compagnies Bezittingen Caap Apolonia een Fort heeft gebouwt, sonder dat de desweegens gedaane klagten en Remonstrantien hebben kunnen te weeg brengen, dat het gemelde Fort tot heeden toe weder is gedemolieert, en de Compagnie in desselfs possessie hersteld.

En in de tweede plaats, dat de Capitein van een Engelsch Schip, in den jaare 1768 geweld gepleegt heeft aan een Portugeesch Schip, een van 's Compagnies Bediendens, of Wagter aan Boord hebbende, en een Compagnies Vaartuig tot desselfs geleide, dat de Engelschen niet alleen met Koogels op het selve hebben geschooten, en in weerwil van de Compagnies Wagter aan Boord zyn gekoomen, maar zelfs de voornoemde Wagter hebben mishandelt, en genootsaakt sig met de vlugt op Compagnies Vaartuig te salveeren, waar over de Directeur Generaal van de Kust van Guinea, na dat daar van door de gemelde Wagter hadde kennis gekreegen, sig over deesse gepleegde violentie en mishandelingen aan de Engelsche Gouverneur van Caap Cors hebbende beklagt, en versogt, dat deselve gebruikt soude maaken van desselfs gesag, om voor te koomen, dat soortgelyk geweld en mishandelingen voortaan niet meer wierd gepleegt, is 't'er soo verre van daan geweest, dat de Engelsche Gouverneur van Caap Cors aangenoomen heeft aan de billyke verwagting van de gemelde Directeur Generaal te sullen voldoen, dat deselve daarentegen, schoon heeft moeten advoueerem, dat 'er niet eens maar zelfs verscheide maalen van het Engelsche Schip was geschooten, op het voorgeeven dat sulks alleenlyk was geschied om bang te maaken, en andere frivole pretexten heeft willen doen voorkoomen, als of 'er niets onbehoorlyks door gemelde Engelsche Capitein was gedaan, niettegenstaande in het teevende Articul van het Contract (waar op men van de zyde van de Royale Africaanse Compagnie, offchoon het gemelde Contract soo wel in dit als het voorige aangehaalde door deselve is verbroomde, en daar door ook de Nederlandsche Westindische Compagnie van de onderhouding van het selve is ontslagen) soo duidelyk

staat vermeld, „ dat geen der Engelsche Forten of Compagnies Scheepen sullen vermogen bescherming te geeven, of aan te tasten alzulke Portugeesch, die bevorens „ in de besitting van eenig Nederlandich Compagnies Schip „ geweest is”.

Wy souden, Hoog Mog. Heeren! nog meeder reedene van beswaar teegens de Royale Africaansche Compagnies Bediendens ter Kuste kunnen aanhaalen, dog dewyl ons oogmerk, en soo wy vertrouwen de intentie van U Hoog Mog. niet is, om alle oude klagten en verschillen op te haalen, maar dat door vriendelyke arrangementen de subsisterende uit den weg geruimt, en de middelen beraamt worden, waar door een goede verstandhouding, waar aan beide de Natien om meer dan eene oorzaak soo een groot belang hebbe, kan geëffectueert worden, sullen wy deselve met stillwygen voorby gaan.

En ter gehoorzaaming van U Hoog Mog. seer gerespecteerde beveelen, soo veel ons doenlyk is, fixeeren de Poincten van geschil en beswaar, die wy meenen dat de objecten, waar over gehandelt sal moeten worden, sullen uitleeveren.

Deselve vermeenen wy hier op te sullen uitkoomen, dat, wanneer van de zyde van de Royale Africaanse Compagnie sal opgegeeven zyn, waar in de Onderdaanen van sijn Groot Brittannische Majesteit ter Kuste ten onregte in haar Handel met de Portugeesche door onse Bediendens ter kuste belemmert worden, de weederzydsche Commissarisfen met den andere sullen moeten tragten soodanige overeenkomst aan te gaan, waar door aan de eene kant de Royale Africaanse Compagnie, sonder dat de Nederlandische Compagnie in haar Regten, (welke de Portugeesche aan deselve uit hoofde van de Tractaaten en schikkingen tusschen deselve en de Nederlandische Westindische Compagnie subsisterende verschuldigt zyn te betaalen,) benadeelt word, genoegte word gegeeven, en waar door aan de andere kant de Royale Africaanse Compagnie aan de Nederlandische Westindische Compagnie gehoegen geeft met sig te verpligten geen protectie meerder aan Compagnies afgevallen Vassal de Caboccer Amminichia of andere te te sullen verleenen, en het Fort, op Caap Appolonia gestigt, geslegt hebbende, sig van deese Compagnies Besitting te retireeren en de Compagnie te laten in de vreedsaame possessie van haare Besittinge, en ook geen protectie te geeven aan de Portugeesche, waar door de Westindische Compagnie in haar Regte op deselve benadeelt soude worden.

En gelyk wy van onse zyde niet meer wenschen, als dat door een vriendelyke overeenkomst alles het geen tot misverstand aanlyding gegeeven heeft uit den weggeruimt, en voor het toekomende geprævenieert word, en ten vollen bereyd zyn, alles het geen daar toe strekken kan, voor soo verre het met Compagnies Regten bestaanbaar is, te contribueeren, soo hoopen wy, dat wy van de zyde van die geene, welke sijn Majesteit den Koning van Groot-Brit-

Brittannien gelieven sal tot het houden der onderhandelin-
te benoemen, deselfde geneigtheid fullen ondervinden; en te
entamēere onderhandelingē ten genoegen van de daar in
belang hebbende fullen afloopen.

Wy hebben de eer hier neevens aan U Hoog Mog., op
verfoek van den Heer Representant van sijn Doorlugtigte
Hoogheid te doen toekoomen Copie van het geen sijn
Edele heeft gemeent, ter geleegentheid van het arrestee-
ren van dit Berigt, te moeten doen aantekenen en in de
Notulen insereeren.

Waar meede;

Hoog Mogende Heeren,

Wy deese besluitende; God Almagtig bidden U Hoog
Mog. illustre Perloonen en loffelyke Regeeringe; meer en
meer te willen zeegenen, en voorspoedig maaken, en bly-
ven immiddels met respect

U Hoog Mogende; &c.

Onder stond,

Den Representant van sijnē Door-
lugtigte Hoogheid en Bewind-
hebberē van de geostroyeerde
Wettindische Compagniet Præ-
sidiale Kamer Amsterdam.

Was geteekent,

*J. Graafland Pietersz.
Pr. Clifford.*

Amsterdam
den 27 July
1773.

Extract uit het Register der

Resolutien van de Hoog Mog. Heeren
Staaten Generaal der vereenigde Ne-
derlanden.

Luna den 30 Augusty 1773.

ONtfangen een Missive van sijne Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, geschreeven op het Loo den 27 deeser, houdende, dat ontfangen hebbende haar Hoog Missive van den 20 July laatstleeden, dienende ten gelcide van eene Resolutie, ten selfden daage by haar Hoog Mogende genomen, omtrent het fixeeren van Pointen van geschil en beswaar, om te dienen tot objecten, waar over gehandelt soude moeten worden, tot bylegging van de differenten, tuschen de Engelsche Africaansche, en de Westindische Compagnie deeser Landen, en tot het benoemen van eenige Persoonen door sijn Hoogheid, om sig ten spoedigsten, ten einde voorz, na Londen te begeeven, hoogstgedagte sijne Hoogheid aan haar Hoog Mog. was kennisse geevende, dat, in gevolge de bovengemelde Resolutie, tot de Commissie van wegens de Westindische Compagnie deeser Landen, na Engeland te senden, genomineert hadde de Heeren Mr. Joan Graafland Pieterz, Bewindhebber van de gemelde Compagnie ter Kamer Amsterdam, en Paulus Ribaut, Bewindhebber ter Kamer Zee-land.

Waar op gedelibereert zynde, hebben haar Hoog Mog. haar de benoeming van gemelde Heeren Graafland en Ribaut tot Commissarissen in de voorz saak laten welgeval- len: en is voorts goedgevonden en verstaan, dat daar van kennis sal worden gegeven aan gemelde Heeren Graafland en Ribaut, met verloek, om de voorz Commissie te wil- len aanneemen, en sig tot uitvoering van deselve, hoe eer- der soo beeter, na Londen te willen begeeven, sullende voor gemelde Heeren een Brief van Credentie aan sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien werde opge- maakt en aan deselve toegesonden: Dat wyders door den Agent Dierkens hier van kennis sal worden gegeven aan den Heere Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot- Brittannien, met byvoeging, dat haar Hoog Mogende, in gevolge van der selver Resolutie van den 20 July laatstleeden, aan den Representant van sijn Hoogheid en Bewind- hebberen van de Westindische Compagnie deeser Landen ordre hebbende gegeven, om te fixeeren de Pointen van geschil en beswaar, die sy meenen, dat de objecten, waar over gehandelt sal moeten worden, sullen uitleeveren, ge- melde Representant en Bewindhebberen aan haar Hoog Mogende als de Pointen van geschil en beswaar van deese kant hebben opgegeeven.

„ Dat wanneer van de zyde van de Royale Africaansche
„ Compagnie sal opgegeeven zyn, waar in de Onderdanen
„ van sijne Groot-Brittannische Majesteit ter Kuste ten on-

29 regte in haar Handel met de Portugeefchen door de Be-
 29 dienden van de Nederlandsche Compagnie ter Kuste be-
 29 lemmert worden, de wederzydsche Commissariffen met
 29 den anderen fullen moeten tragten foodanige overeen-
 29 komft aan te gaan; waar door aan de eene kant de
 29 Royale Africaanfche Compagnie, fonder dat de Nederland-
 29 fche Compagnie in haare Regten (welke de Portugee-
 29 fche aan defelve uit hoofde van de Tractaaten en fchik-
 29 kingen tuffchen defelve, en de Nederlandsche Westindi-
 29 fche Compagnie fubfiteerende, verfchuldigt zyn te beta-
 29 len) benadeelt word, genoeg en werde gegeven, en waar
 29 door aan de andere kant de Royale Africaanfche Com-
 29 pagnie aan de Nederlandsche Westindifche Compagnie
 29 genoeg geeft, met fig te verpligten, geen protectie
 29 meerder aan Compagnies afgefallen Vaffal, de Caboceer
 29 Amminichia of andere, te fullen verleenen, en het Fort
 29 op Caap Apollonia gelligt, geflegt hebbende, fig van
 29 deefe Compagnies Befittingen te retireeren, en de Com-
 29 pagnie te laaten in de vreedfaame poffeffie van haare Be-
 29 fittinge, en ook geen protectie te geeven aan de Portu-
 29 geefche, waar door de Westindifche Compagnie in haar
 29 Regten op defelve benadeelt foude werden."

Dat haar Hoog Mog. vervolgens nu verfoeken, dat hy
 Heer Ridder Yorke het daar heen gelieve te dirigeeren,
 dat die van de Africaanfche Compagnie van haare kant,
 de Pointen van gefchil en befwaar, die fy meenen dat de
 objecten, waar over gehandelt fal moeten worden, fullen
 uitleeveren, infgelyks ten fpoedigfte moge opgeeven, ten
 einde de onderhandeling over het aangaan van een Accom-
 modement met ordre aangevangen, en met vrugt voortge-
 fet moge worden.

En fal Extract van deefe haar Hoog Mogende Resolutie
 gefonden worden aan den Heere Grave van Welden, van
 haar Hoog Mogende extraordinaris Envoyé en Plenipoten-
 tiaris aan het Hof van Groot-Brittannien, met verfoek en
 autorifatie, om de Conferentien tuffchen de voornoemde
 Commissariffen van de Koninglyke Africaanfche, en die van
 de Nederlandsche Westindifche Compagnie by te woonen,
 en de faaken, daar in te verhandelen, tot een gewenfchte
 afkomst te helpen bevorderen.

En fal gelyk Extract gefonden worden aan den Repre-
 fentant en Bewindwindebbere van de Westindifche Com-
 pagnie ter Praefidiale Kamer Amftterdam, om te ftrekken
 tot der felfer narigtinge, en om de gemelde Heeren Com-
 miffariffen verder met de nodige Inftitutie te voorfien.

En worden de Heeren Brantfen, en andere haar Hoog
 Mogende Gedeputeerden tot de faaken van de Westindi-
 fche Compagnie, mits deefen verfoegt de Befogne by haar
 Hoog Mogende op den 30 July laatftleeden gedecerneert,
 over het libereeren van de Westindifche Compagnie van
 het draagen der kosten van de voorfz Commissie, ten fpe-
 digften voort te fetten, en daar van alhier ter Vergaderin-
 ge rapport te doen.

Accordeert met het voorfz.

Register.

Ex-

Extract uit het Register

der Resolutien van de Hoog Mog.
Heeren Staaten Generaal der ver-
eenigde Nederlanden.

Martis den 7 September 1773.

DE Griffier Fagel heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat den Heer Ridder Yorke, extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van sijne Majesteit den Koning van Groot-Brittannien, by hem was geweest, en, ter voldoeninge aan de intentie van haar Hoog Mog. Resolutie van den 20 July laatstleeden, aan hem ter hand gestelt een Memorie, houdende de voornaamste Poincten, die de Engelsche Africaansche Compagnie oordeelde dat verhandeld soude moeten worden met de Commissarissen van de Neederlandsche Westindische Compagnie, op het subject der differenten tusschen de beide Natien op de Kust van Guinea; volgende de voorsz Memorie hier na geïnserceert.

Hauts & Puissants Seigneurs!

DANS la conclusion de la Resolucion de Vos Hautes Puissances du 28 Juillet, qui m'a été remise dans la derniere Conference; que j'ai eu l'honneur d'avoir avec Messieurs les Députés pour les affaires Etrangères, elles ont temoigné desirer d'être instruites des principaux points, que la Compagnie Angloise pour le Commerce d'Afrique comptoit discuter avec les Commissaires de la part de la Comptoir Hollandoise des Indes Occidentales au sujet des disputes qui subsistent entre les deux Nations a la cote de Guinée, j'ai l'honneur d'informer Vos Hautes Puissances, que du coté de la Compagnie Angloise les demandes consisteront principalement.

1. Dans l'exécution des différentes Conventions que ont été a devant arrestées entr' Elle; & la Compagnie des Indes Occidentales de ces Provinces, & nommement la derniere que a été conclusie l'an 1728.

2. Dans la bonne intelligence a maintenir avec les natifs voisins des Forts &

3. Dans la libre Communication par terre entre les differens Etablissements Anglois a la cote.

Tout ce qui étoit être réglé pour l'avenir ne peut être tire d'une meilleure source que des Conventions faites ci devant sujettes aux changemens ou elles ont été trouvées defectueuses, c'est dans la discussion de l'affaire, que les expediens se decouvriront; & pour parvenir d'autant plus promptement a une heureuse issue. Le soussigné Ambassadeur extraordinaire & Plenipotentiaire du Roi de la Grande-Bretagne apprendra avec plaisir que Vos Hautes Pui-

(16)
fances ont fixé le depart de leur Commissaires pour
Londres.

Fait a la Haye le 7 de Septembre 1773.

Geteekent,

Le Chev. York.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en ver-
staan, dat Copie van de voorz Memorie gefonden sal wor-
den aan den Representant en Bewindhebber van de West-
indische Compagnie ter Præsidiale Kamer Amsterdam, om
te strekken tot der selver narigtinge, en daar van by de
Commissarissen die benoemd zyn om te gaan na Engeland
het noodige gebruik te maaken.

Onder stond,

Accordeert met voorz
Register.